

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSEI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SANDOR.
Kiadja: A-SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k. (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A kongregációk védője.

Budapest, március 26.

(v.) A hazánkba özönlő idegen szerzeteknek érdekes védője akadt *Blaskovics* Ferenc *szabadelpárti* képviselő személyében, aki egy újságikkben keményen nekem ront ama fejtegetéseim miatt, amelyeket Kaas Ivor és Bartha Miklós minapi szerepléséhez fűztem. *Blaskovics* Ferenc eme jelentkezésével befejezettnek tekinthető a tulsó oldal sztratégiai felvonulása. Az egyházpolitikai javaslatok ellenzéke ad hoc összeverődik megint, még pedig a régi csatarendbe. Tegnapelőtt Kaas Ivor ráfogván Eötvös Károlyra, hogy az ebocsátott apácának a községi kolostor ellen indított pörét ő vállalta, azt a kijelentést tette, hogy ime megújulnak az egyházpolitikai korszak szövetségei. Eötvös Károly azóta nyilatkozott a Házban s megmondta, hogy a szerencsétlen sorsu Mühlfeit Máriát sohasem látta s ügyét nem vállalta el. Kaas Ivor premisszája tehát elesik. De megmarad a konzekvenciája. Az egyházpolitikai korszak szövetségei csakugyan megújulnak — a tulsó oldalon. Lám, alig mozdult meg a néppárt mint derékhad, tüstént melléje szegődik bal-szárnyának Bartha Miklós, jobbszárnyának pedig *Blaskovics* Ferenc, aki az egyházpolitika idején a nemzeti párt soraiban küzdött s emezzel együtt négy évvel ezelőtt a szabadelpárt-hoz csatlakozott. De ha bántják a régi fegyvertársakat, no hát akkor *Blaskovics* kiáll a liberális glédából s odasiet a hajdani cimborák mellé. Ami nagyon dicséri az időközben apát urrá lett szabadelpárti politikusnak klerikális elvhűségét.

A *Blaskovics* cikke egy meghatóan kedves denúnciacióval indul. Hogy én feltűnő melegséggel védem a nemzetközi szocialistákat, amivel ő különben — nyilván elvtársi kiméletből — nem kíván foglalkozni. Köszönöm a kiméletet, de nem kérek belőle. *Blaskovics* ur tartozott volna ezzel tüzetesen foglalkozni és bebizonyítani, ami állított. Fel is szólított

ezennel, bizonyítsa be, mely szavakkal védtem én a nemzetközi szocializmust. Nem emezt védtem én abban a cikkben, hanem egy méltatlanul meghurcolt s igazságtalanul megrágalmazott ember tisztességének keltem oltalmára. Az merő véletlen, hogy ennek az embernek Bokányi Dezső a neve és hogy Bokányi Dezső politikai meggyőződésére nézve szociáldemokrata. Elvégre a szociáldemokrata párthoz való tartozás nem közösíti ki az embereket sem az állam kodifikált jogrendjéből, mely az egyéni becsületet a törvény védelme alá helyezi, sem pedig ama kodifikálatlan társadalmi jogrendből, melynek egyik vezérő else az, hogy a becsületet emberek szolidárisak a jellembeli integritás kölcsönös védelmében. Hol tanulta *Blaskovics* Ferenc apát ur azt, hogy akit rágalom ér, annak társadalmi oltalmára csakis akkor van jussa, ha ilyen vagy amolyan politikai pártkötelékhez s ilyen vagy amolyan felekezethez tartozik? Az evangéliumból bizonyára nem. Hát én megmondom, honnan tanulhatta. A reakciótól. Ezt pedig nem én mondom. Hanem mondja az ő esetéről egy jó katolikus folyóirat, amelynek szerkesztője egy nagyműveltségű pap s amelyet *Prohászka* Ottokár is sűrűn keres fel dolgozataival. Ez a folyóirat — az *Egyházi Közlöny* — néhány hó előtt az egyházban való haladásról és maradiságról értekezésben, így nyilatkozott:

„Maradiság az emberek polgári egyenjogúságát kétségbevonni. Minnyáján egyenlők vagyunk: épp az evangéliumi törvény értelmében.”

Blaskovics ur, aki a szociáldemokraták becsületét olyan bitang jószágnak tekinti, amit bárki megrugdoshat, e réven ellentétbe helyezkedik a polgári egyenjogúsággal. Ezzel az evangéliumi törvényt sérti egyfelől s a maradiság hibájába esik másfelől. A maradiság pedig egyenlő a reakcióval. Így minősíti ezt az ő eljárását nem valamely elfogult zsidó és szabadkőműves újságíró, hanem a legelőkelőbb katolikus folyóirat, amelyet egyházának egy tudós papja

szerkeszt s amelynek *Prohászka* Ottokár is dolgozó társa.

Ami a kongregációkat illeti, azt kérdi *Blaskovics*, hogy mi baj van abban, hogy az idegen szerzetek pénzt hoznak az országba s azt itt költik el. Hát ebben csakugyan nincsen semmi baj. A baj egybeült van. Legelőször is abban, hogy elég tetemes mértékben folyik az országban a kongregációk számára az ingatlanok vásárlása, még pedig nyíltan is, suttymóban is, többnyire pedig suttymóban. *Blaskovics* ur közelebbi elvtársai, az agráriusok, egyre panaszoznak s helyesen, hogy egyre több kerül a magyar földből idegen kézre. Sőt midőn egy németországi herceg alkudozni kezdett a Tátra egy kies részletére, sikeresen pendítették meg az eszmét, hogy vásárolja azt el az állam az idegen vevő elől. Nagyon igazuk volt, mert csakugyan nem járja, hogy a hazai talaj olyan kézre jusson, melynek cselekvését nem a magyar nemzeti lelkiismeret kormányozza. Nos hát az idegen kéz nem válik a magyar nemzeti érdek szemponjából kifogástalanabbá azzal, hogy egyszersmind holt kéz is. Sőt ellenkezőleg. Ama német főur valamely ivadéka még ide települhet magyar birtokára s jó magyarrá, lelkes hazafivá válhat, aminek elég példáját látjuk a Wenckheimokban, a Degenfeldekben és még sok indigéna-családban. De az idegen holt kéz nem azért szerez magyar földet, hogy beolvadjon a nemzetbe, hanem azért, hogy a földhöz tapadó hatalmat váltsa magához. A kongregációk azért szereznek telkeket, hogy e réven telkeket szerezzenek.

S itt érkezünk el a másik bajhoz: az idegen szerzetek iskoláihoz. Azt kérdi *Blaskovics* ur, hogy én vajjon sokallom-e Magyarországon az iskolákat. Dehogy sokallom. De azt kívánom, hogy törvénytelen iskolák hálózatával ne vonják be az országot. Törvénytelen pedig minden iskola, melyben idegen állampolgárok vezetik és csinálják az oktatást. Ha Temes megyében, a *Blaskovics* ur szűkebb hazájában, a pangermán moz-

TÁRCA

Melltű és gyűrű.

(Emlékeimből)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Jókai Mór.

Legfiatalabb koromban is volt egy melltűm és egy gyűrűm, drágaköves, amiket mindig magammal hordtam.

Érre pedig nem uraszkodási hiúság ösztönzött, hanem valami nagyon komoly előregondolás.

Mi ketten *Petőfi*vel olyan veszedelmes tervekbe törtük a fejünket, amik biztosan összeütkezésbe hozhattak bennünket az államhatalommal: a nép felszabadításán, a hazafiak egyenjogúvá tételén. Csináltuk ez eszméknek a propagandát. Én elhagytam a vezetéknevem végéről a nemesi yszilont, helyettesítettem a polgári „i“-vel, *Petőfi* pedig a verseiben hirdette, hogy ő a népszabadságért kíván meghalni a csatatéren. Szobájának fala tele volt a francia forradalom híresinek remek rajzu arcképeivel: *Marat*, *Danton*, *Robespierre*; ő saját magát *Desmoulins* *Camille*nek jelölte meg; engem *Saint Just*nek szánt.

Ha akkor az államhatalom azt a néhány rajongó fiatal szépen összefogatja s elküldi, ha

nem is *Martinovics* után a *Vérmezőre*, de legalább *Lovassy* üres börtönébe, vagy *Táncsics* *Mihály* mellé szobatársnak, hát akkor nem lesz forradalom, nem lesz szabadságharc, a jobbágy szépen végzi tovább is a robotot, fizeti a dézsmát, az adót, a nemesi szűz vállak nem hordják az adó terhét, az a paraszt dolga, az ujonctörvény fölött nem vitatkoznak ma, nemesember fia nem megy katonának, a rekrutát elfogják kötéllal, az is a paraszt dolga, összegyűjtik a verbukosok; a pozsonyi diétán szaporítják a gravameneket, aki a nép keserveiről beszél, annak az elnök odavágja, hogy „non stultit”, (Ne bolondozzon) s ha nagyon erősen pattog a kormány ellen, akkor felhívatik ad *audiendum verbum* — Bécsbe. Egy szóval megmarad a régi jó világ.

Mi gyakran kérdeztük is egymástól, *Petőfi*vel és *Pálffy* *Albert*tellel, hogy vajlon mi lehet az oka, hogy minket még nem tettek biztos zár alá?

Petőfi versben is kiírta: ... „oh de a börtön, attól félek!”

Miért félt a börtöntől? Hiszen nem volt semmi büne.

Attól magam is féltam.

Volt egy jóakaróm Budán a helytartóságnál, aki megizente nekem, hogy vigyázzak magamra, mert az az út, amelyen járok, az akasztófa felé vezet. Megígérte, hogy ha valami baj fenyeget, jóidején tudatni fogja velem, hogy ugorhassak.

No hát erre az ugrásra volt nekem szükséges az a gyűrű, meg a melltű.

Ugrani a külföldre kívánatos.

Ott pedig az osztrák bankót nem veszik el.

Nekem biztosítanom kellett magamat, hogy annyi értékkel rendelkeznom, amennyi képessé tesz, hogy egy alkotmányos országba eljussak. Ezt a két ékszeremet külföldön könnyen értékesíthetem.

Ez volt az eltöltött oka az ékszerwiselésnek.

(Ez az aggodalmas előregondolásom aztán később időkre is megmaradt; de ez más lapra tartozik.)

Egyszer aztán megvirradt 1848 március 15-ike.

Ami azt a szent napot emlékezetessé tette, azt én is, más is mind feljegyeztük évek soránát. Csak egyet nem mondtam még el.

Azt, hogy amidőn az izgalomteljes események után, dicsőségesen kivitt diadalok után hazatértem, megütközve vettem észre, hogy az én két ékszerem hiányzik.

A melltűt bizony az általános ölekezés közben valami lelkesült polgártárs a nyakkendőmből kihuzta s a testvéresülési kézzsoritások alatt a gyűrűt az ujjamról lerántotta. Szép faragottkővív cameaés gyűrű volt.

Egy percig elkiserített a veszteség. Sajnáltam az ékszereimet; de még inkább az illuziói-

galom iskolákat szervezne, melyben a német birodalomból idehozott protestáns tanítók működne, mit csinálna akkor az apát ur? Ugy-e bár, szaladna a kultuszminiszterhez, talán interpellálna is, hogy csukassa be az állam ezen iskolákat, melyekben idegen tanerők törvény ellenére idegen szellemet nevelnek az ifjúságra? Ezek után kérdem, várható-e ama szerzetesektől, akik tegnap még francia és német állampolgárok voltak, hogy ideérkezésük pusztá tényre révén olyan tökéletes magyar hazafiakká váltak, akikre a nemzeti érdek minden kockázatfása nélkül nyugodtan rábízható a jövő nemzedék nevelése? S újra kérdem, kik az igazi koszmopoliták, ha nem azok, akik máról holnapra el tudnak szakadni hazájuktól s ismét máról holnapra nemzetiséget tudnak cserélni? Ha ugyan tudnak. Ha pedig nem tudnak, no hát akkor hogyan s mi jogcimen vállalkoznak e hazában a népnevelésnek nemzeti szempontból legfontosabb feladatára?

Az apát ur egyik argumentuma az, hogy az én apám is, valamint — megvallja — az övéi is idegenből szakadtak ide. Hát ez bizonyára így van. De — úgy látszik — az enyéim mégis korábban jöhettek be. Mert én rajtam legalább nem esett még két olyan dolog, ami Blaskovics uron — úgy mondják — megessett. Én sohasem tiltottam ki a magyar szót valamely gyülekezetből. És sohasem követeltem egy kiállítási diszkapun ama felirat változtatását, mely így szolt: „Isten áldd meg a magyart!”

Egy eltréfált nap.

Budapest, március 26.

Gabányi Miklós, mint befejező akkord: — a rendőri brutalitásokról komponált szimfóniát küssé kivételtette komolyságából. Nagyon komolyan beszélt s éppen azért igen tréfásan hatott a rusztikus Gabányi. Komolyan nem lehetett venni, pedig egy párszor dühösen ki is fakadt, mert nem hallgatták figyelemmel. De hát hiszen a hosszú viharzás ugyis elvesztette már komolyságát sakik az első napon szenvedélyesen jósolták, hogy nem lesz itt többé komoly tanácskozás, azok ma már el sem jöttek. Nem vihart fújnak, csak tréfákon törték fejüket a vitarendezők. S ezt a mai napot sikerült is eltréfálniok.

Az első tréfa: Gabányi beszéde volt. Szerencsére csak félórát tartott s el lehetett tűrni, mert ezzel a beszéddel befejeződött a napirend előtt huzott-nyuzott rendőri vita.

A második tréfa: Két névszerint való szava-

mat. Hogy engemet azalatt, amíg én a népszabadság kikiáltása mellett keblemet minden veszélynek kitárom, így megkárosítanak!

Es kik? A polgáraitaim! A nép, akinek a szabadságáért a mai napon a fejemet kockára tettem.

Hanem aztán elővettem a jobbik eszemet.

Egy ember tettéért mért ítéljem el az egész népet?

Mi szükségem most már nekem azokra az ékszerekre?

Hiszem nem gondolok már a futásra, kimondtam a nagy szót, kitűztem a zászlót, a mellett meg kell állnom, vagy mellette elesnem.

És aztán találtam ékszereket, amik jobban ékesítik a férfit. Puskát, kardot. Az lett annak az évnek a divatja. Puskát, kardot viselt minden ember: az utcán, a sétányon, azzal járt látogatóba, hozzá egy melre tűzött kokárdát az ország címerével.

Egyszer aztán ezeket az ékszereket is le kellett rakni. Puska, kard, nemzeti címer, minden eltűnt. Magam is eltűntem.

Végre sok bujdosás után visszakerültem Pestre. Csakugyan onnan kerültem elő, ahonnan a jóakaróm megjósolta. A fejemet nem hagytam ott, csak éppen a nevemet. Ugy hittak, hogy „Sajó.” Ez alatt a név alatt irdogáltam nagytitokban: nappal nem mutogattam magamat az utcán.

zás volt. A pénzügyminiszter kedden válaszolt Rátkay László és Nessi Pál interpellációira, válaszait azonban csak ma vették tudomásul. Ez két teljes óráig tartott s ennek a tréfának enyhítő körülményét nem tudjuk.

A harmadik tréfa: az ugynevezett katonai vita volt. Az ötórás ülésből ugyanis összesen huszonöt percet fordítottak rá. Chernel Gyula beszélt, miután előbb Eötvös Károly személyes kérdésben kijelentette, hogy ő Bernarda nővért nem ismeri és pörét nem viszi, tehát Kaas Ivor ebben is ellentétbe helyezkedett a valósággal. Ennyi volt az egész s ezt nevezik katonai vitának.

A negyedik tréfa: — no hát az volt a legsikerültebb. Chernel beszéde után még lett volna háromnegyed órácska, hogy még egy obstrukciós vitéz hősködhessék. De ekkor fölkelte Kubik Béla és igazán szívreható hangon kérte a t. Házat, hogy emberelje meg egyszer magát és tekintve, hogy az interpellációk száma a restanciákkal együtt már ötre rug, fogjanak bele korán, most mindjárt az interpellációkba. — Öröljük le végre a restanciákat! — ugymond szívreható hangon Kubik.

— Helyes! Jól van! — mondják innen is, túl is.

Félkettőre járt. Az elnök kimondta, hogy a Ház áttér az öt interpellációra. S a jegyző, maga előtt tartván az interpellációs könyvet, kezdte sorban felszólítani az interpellálókat:

— Szalay István!

Csend. Várakozás. Kerésk Szalay István. A végén ki kell mondani:

— Szalay nincs itt!

Jól van. A jegyző felszólítja Papp Zoltánt.

— Papp Zoltán!

Megint csönd és várakozás. A szélsőbal kissé fészkelődik, úgy tesz, mintha keresné Papp Zoltánt, de csakhamar bele kell nyugodni:

— Papp Zoltán sincs itt!

Még ez is lehet véletlen. Elutáltak magukat és hazamentek abban a hitben, hogy ugy sem kerül rájuk sor. A jegyző tehát szólítja a harmadik interpellálót:

— Reich Aladár!

A bajai miniszterverő nem mutatkozik. A jobboldal kezdi heves megjegyzésekben kiönteni megbotránkozását, a szélsőbal mosolyog, Kubik interpellálót keres, a vége megint az:

— Reich sincs itt!

A jegyző már nevetve szól:

— Hát Benedek János!

Az sincs itt. Az öt interpelláló közül az első négy nincs jelen. Mind kámforra lett. Csak az ötödik, Sturman György van a helyén, s ő felolvass egy telegrammot, hogy a sajszempüsteri kerületben a csendőrség erőszakkal akadályozza

Hanem azért a postás mégis rám talált egy receptisszével.

Azonban azt a levelet személyesen kellett kiváltanom a fpostahivatálnál, mert pénzzel volt terhelve: „Beschwert mit 20 Gulden Conventionsmünze.“ Nagy pénz volt ez nekem!

Föl kellett tehát mennem a fpostára s ott igazolnom magamat, hogy csakugyan én vagyok az a gyanús személy, akit az az ötpeccés levél keres. A levelet ott a hivatalban fel kellett bontanom, hogy a pénztartalmáról meggyőződjem én is, a Schalterlöwe is. Négy darab öforintos Reichsschatzschein volt benne, meg egy zálogház-cédula.

A kisérő levél németül volt írva: szükséges elővigyázatból, mert ha magyarul lett volna a szövege, a rendőrségre kellett volna vele felmennem, hogy fordítsassék le. Ez volt a tartalma:

„Uram!

Ön 1848 március 15-én elvesztette a mell-tűjét és gyűrűjét a nagy sokaságban. Én vittem el. Itt küldöm az összeget, amit értük kaptam a zálogházban, s a zálogcédulát. Szerezze vissza. N. N. 1850 március 15.

Soha életemben kapott pénz ily örömet nem okozott. Nem a pénz, de a szív, mely azt küldte. Az egész nép tiszta napfényben ragyogott előttem, ahogy azon a szent napon.

Még most is megvan nálam ez a gyűrű, ez a mellti.

meg a polgárság népgyűlését. Maga Sturman megvallja, hogy nem ismeri a telegramm feladóját. Széll Kálmán miniszterelnök mégis megígéri, hogy meg tudakolja, mi igaz a hírből, mi nem és aszerint fog intézkedni — hát ugy-e, ez is elég tréfás interpelláció? De Sturman legalább interpellált, ha már Kubik Béla olyan szívrehatóan kérte a restanciák leörlesztését. A többi honatya azonban sehoh sem volt s csak Benedek János került még elő a Sturman interpellációja közben. Ott hirtelen megírta interpellációja szövegét — mert az se volt készen — és aztán meginterpellálta a belügyminisztert és a honvédelmi minisztert, hogy helyeslik-e a hadügyminiszternek ismeretes rendeletét, melylyel a tartalékos és szolgálton kívüli tiszteknek megtiltja a párbajjelles mozgalomból való csatlakozást. Benedek János nem ma fogta először pártját ennek a dicséretes mozgalomnak s érthető, ha a hadügyminiszter rendeletével veszélyeztetve látja a mindnyájunknak rokonszenves társadalmi akció sikerét, de azért báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszternek is igaza volt, ha megmondotta, hogy a katonaság ezen a téren nem lehet kezdeményező. A minisztertől az is szép volt, hogy elismeréssel adózott a társadalmi kezdeményezés és sikerét kívánta, hogy aztán a katonaság is nyugodtan csatlakozhassék hozzá.

Ez volt különben az egyetlen komolyabb momentum a mai eltréfált ülésben . . .

A képviselőház ülése március 26-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Taitán Béla.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, báró Fejérváry Géza, Csék Ervin.

Elnök jelentést tesz Visontai Soma indítványáról, mely szerint a pénteki tüntetés eseményei büntetőbírósg által volnának megvizsgálandók. Az indítványt holnap fogja tárgyalni a Ház. Elnök jelentéi továbbá, hogy a mai ülésre öt interpellációt jelentettek be.

(A tüntetések.)

Gabányi Miklós: Szóba hozza a pénteki eseményeket s azt mondja, hogy minden rendőri felsőbb parancsokra hivatkozott. Az erőszakoskodás csak használt a Kossuth-kultuszhoz, mert a jövő évben Kossuth halálának évfordulóján országos ünnepélyt fognak rendezni.

(Névszerinti szavazások.)

A Ház névszerinti szavazás útján elfogadta Lukács László pénzügyminiszter választását Rátkay László interpellációjára 126 szavazattal 40 ellenében; ugyan-
csak a pénzügyminiszter választást Nessi Pál interpellációjára 146 szavazattal 43 ellenében.

Elnök ezután feltűggesztette az ülést.

Szünnet után

(Személyes kérdésben.)

Eötvös Károly: Utal arra, hogy br. Kaas Ivor szóla nevét belevonta interpellációjába. Kaas azt mondta, hogy Bernarda volt apaca Eötvös Károly utján 14 ezer korona erejéig kártérítési pört indított s ennek bizonyos egyházipolitikai íze van. Szóla erre kijelenti, hogy erre vonatkozólag csak fölteszt ügyvédi hatósága van hivatva dönteni. Különbösen szóla azt a nővért nem ismeri, tehát pörét sem vezeti. De ha elvállalná is képviselést, ezt nem egyházipolitikai izből tenné. (Helyeslés a szélsőbalon.)

(Az ujoncjavaslat.)

Chernel Gyula: Ugy látszik, hogy a közélet megtisztulása árul az új katonai terheket s a civilista felemelést tüzték ki. A nemzet csatlakozott Széll Kálmánban, mert nem létesített hasznos intézményeket s nem tudott ellentállni a nemzet életéretjét fenyegető követeléseknek. Követeli a magyar nyelv érvényesülésének jogát, mert nem lehet kívánni a magyar bakától, mint Verschlusskolben, Schlagbolzenmutter (Derülség.) megtanuljon.

Kubik Béla: A generálisok egész életükben nem tanulnak meg magyarul, a magyar bakától meg azt követelik, hogy hat hónap alatt németül tanuljon. (Zaj.)

Gabányi Miklós: A tisztak magyarul csak káromkodni tudnak.

Chernel Gyula: Erzherzog Albrechtet ugy nevezik, hogy ex lex halbrecht. (Zajos derülség.) Szomorú pédat hoz fel saját rokonáról, aki ugy elménesedett hogy szolónak politizálás közben azt mondotta: Du kannst mir reden, was du willst, ich habe nur einen Gott und einen Kaiser. (Nagy zaj a szélsőbalon.) das übrige ist mir alles schornarr.

Báró Fejérváry Géza: Más azt mondotta volna, hogy Wurst! (Zaj és derülség.)

Chernel Gyula nem fogadja el a javaslatot.

Luby Géza: Kéri, hogy beszédét holnap mondassa el.

Elnök: Még fél óra hiányzik a kettőből, tehát a Ház van hivatva dönteni a képviselő ur kérelme fölött.

Kubik Béla: Szintén kéri, hogy tekintettel az öt interpellációra, a Ház már most térjen át az interpellációkra.

A Ház hozzájárul a kérelemhez.

(A napirend.)

Előtk: Ezután a Ház belegg ezésvél megrá-
pitja, hogy a holnapi ülés napirendjére Visontai Soma
és gróf Zichy Jenő indványainak megokolása, to-
vábbá a katonai javaslat tárgyalásának folytatása van
kitűzve.

(Interpellációk.)

Előtk: Következik Reich Aladár interpellációja.
(Felkiáltások: Nincs itt! Zaj jobboldal.) Következik
Reich Aladár interpellációja. (Felkiáltások a szélsőbal-
oldalon: Nincs itt! Nagy zaj jobboldal.)

Kiss Ernő: Hol van Reich Aladár? (Zaj)
Előtk: Ha Reich Aladár képviselő ur nincs
jelen, akkor Papp Zoltán képviselő ur interpellációja
kerül sorra. (Felkiáltások a szélsőbalon: Ó sincs itt!
Viharos zaj a szélsőbalon.) Mivel Papp Zoltán sincs
jelen, Benedek János interpellációja következik. (Nincs
itt! Meg-megújuló zaj jobboldal.) Az interpellációk so-
rában Sturman György képviselő ur interpellációja
következik.

Sturman György: Sürgőnyökkel iparkodik bizo-
nyítani, hogy a borsodvármegyei közigazgatási ható-
ságok meg akarják akadályozni a szirma-besseneyi
népgyűlést. A következő interpellációt terjeszti be:
1. A sajo-szentpéteri csendőrség állítógazd az ott
megtartandó népgyűlést rendező bizottságnak két
tagját elkarhatalommal foszlatta, plakátait letépte
s éjeli lakásába hatolt, a népgyűlés szervezőinek
névsora után kutatni.

Szándékozik-e a miniszterelnök ur ezen esetről
értesítést szerezni s ha ott a jogrend és a polgárok
köszabadsága csakugyan megsértett, azt meg-
torolni?

2. Hajlandó-e az illető közigazgatási hatósá-
gokat utasítani arra, hogy ily cselekedés és szük-
szételen zaklatásokkal a nép szenvedélyeit fel ne
kelték?

Szöll Kálmán: Most már megmondom Pozsgay
képviselet urnak, aki nagyon kíváncsi volt, hogy mit
szólok ehhez. (Zaj a szélsőbaloldalon.) Sturman György
képviselet ur szíves volt interpellációja tartalmát velem
előzőleg közölni. Már akkor kijelentette, hogy azt,
aki e sürgőnyöket neki küldötte, nem ismeri, nem is
áll jól azért, hogy ez így történt, csak le hívja rá a
figyelmet, tudjam meg, igaz-e ez? (Helyeslés a
szélsőbaloldalon.) Idáig ez nagyon helyes. Azt mondtam
a képviselő urnak, hogy megtudom azonnal az
igazt, sürgőnyöznél fogok...

Visontai Soma: Ez is helyes!
Szöll Kálmán: ... és értesítést szerzek arról,
igaz-e, vagy nem. Mert ha így történt, úgy szatis-
zációit szerzek azoknak, akikkel szemben ezt csele-
kedtek.

Ezt mondtam Sturman képviselő urnak és
kijelentem neki, hogy amíg meg nem tudja, hogy a
dolog igazán így történt-e, hogy tudniillik beron-
tottak indokolatlanul egyes polgárok házába, hogy
nem engedték megtartani a bejelentett népgyűlést,
addig ne interpelláljon, majd én értesítem, hogy a
dolog miképpen áll. De Sturman képviselő ur mégis
interpellált. (Egy hang a szélsőbalon: Helyesen tette!)
Ez neki teljesen joga de — s ez már az én jogom —
én azt a nézetemet fejezem ki, hogy ha én minden
nem ismert, vagy olyan egyén által aláírt dolgot hoz-
nék ide a Házba akiről jól nem alhatok, akkor igen
sokat tudnék a t. képviselő urnak is feloválni, ami
nekik nem kellemes. De én ezeket nem hozom ide.

Az interpellációra csak annyit jelentek ki,
amennyit privátim megmondtam már: hogy a népgyű-
lések, ha be vannak jelentve, megengedettek
mindenütt és meg kell, hogy engedtesse Szirma-
Besseney, vagy Sajo-Szent-Péteren, vagy ott ahol
ez most történt; ha pedig nem engedték meg, akkor
helytelenül jártak el, nem helyesen cselekedtek s ez
irányban vizsgálatot indítok. (Helyeslés jobbról és
a szélsőbalon.) Mást a képviselő ur nem kérdezett, mást
nem válaszolhatok. Azt hiszem, hogy a képviselő ur
is meg lesz ezzel elégedve. Kérem, módóztassanak a
választ tudomásul venni. (Helyeslés jobbról és a szél-
sőbalon)

A Ház tudomásul vette a választ.

(A párbaj és a katonaság.)

Benedek János: Bizonyára tudomásal bír ennek
a Háznak minden egyes tagja arról a mindenesetre
üdvös és helyes társadalmi mozgalomról, mely a ma-
gyar társadalomban a párbajmánya ellen megindult.
Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Nemesak
a magyar társadalomban!

Benedek János: Különbön nemesak a magyar
társadalomban indult meg ez. hanem általában min-
denütt, ahol meggyőződések arról, hogy a középkornak
ezen ránkiszakadt intézménye ma napiság már egy-
általán nem alkalmas a megsértett becsület helyes
pórázására és a középkorból ránk maradt többi
intézményekkel együtt csak mint oda nem illő, egy-
általában hozzá nem tartozó csafrang lóg a mai civil-
izáció társadalmában.

Báró Fejérváry Géza: A klakélereskedésről is
jó lenne beszélni!

Benedek János: A klakélereskedés nemesak
szótendő, de egyenesen megretendő dolog. (Igaz!
Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Báró Fejérváry Géza: Nagyon helyes!
Benedek János: ... de a klakélereskedést
maga a párbaj sohasem fogja kiküszöbölni, sőt a
klakélereskedésnek éppen a párbaj intézménye ad
alapot. Mert nagyon sok ember van, aki tisztán csak
a klakélereskedés és a párbaj segítségével tud ma-
gának a társadalomban pozíciót teremteni. (Ugy van!
Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Báró Fejérváry Géza: Tessék csak elítélni a
klakélereskedést.

Benedek János: Ha a társadalom komoly elemei
párbajra nincsenek kényszerítve, akkor a klakéleres
ezen egyedüli pávatollukkal, a párbajjal háttérbe lesz-

nek szorítva. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Nem
szándékozem az alkalommal a párbajjelenes mozgalom
érveit elősorolni, mert hiszen lesz még alkalmunk
ezzel a dologgal bővebben és behatóbban foglalkozni.
De egy olyan momentum van a dolognak amelyet
ezuttal megragadni kívánok s ez azon alkotmányjogi
sarkalatos alapelv, azon alkotmányos jog, amellyel
minden magyar ember kell, hogy bírjon ebben az
országban, akinek szabad cselekvési és jogképesége
van, hogy t. i. egyesületekbe belépessen, egyesülete-
ket alakíthasson és ott a maga törekvéseit érvényesít-
tesse, különösen akkor, hogyha azok minden tekintet-
ben szem előtt tartják az állami érdeket, a polgári
jogokat. Sőt ezeknek akarnak a védelmére kelni.
(Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Jól tudom hogy
a hadsereg tagjaira, a katonatisztekre nézve létezik
egy korlátozás, minden egyesületbe nem lépnek be,
már egyéves önkéntes korában, mielőtt tiszté lenne a
hadseregnek valamely tagja, reverzáliást kell kiáltani
magáról, melyben kötelezőleg kijelenti, hogy jelenleg
nem tartozik titkos egyesülethez és jövőre sem fog
olyanba lépni.

E tekintetben van egy kis homály, amely mind-
ezideig eloszlatta nincs. Hogy tudniillik mi az a
titkos egyesület. Például Ausztriában titkos egyesü-
letnek tartják a szabadkőműveseket is, holott az
Magyarországon nem titkos egyesület, mert belügy-
miniszteri engedéllyel folytatja a maga működését és
míg a magyarországi honvédelmi akadálytalanul lép-
hetnek be a szabadkőművesek közé, addig Ausztriá-
ban ez nincs így, ott mincsek elismert a szabad-
kőművesek és így azt ott titkos intézménynek tartják.
Azonban a párbajjelenes liga egyáltalában nem titkos
egyesület és különösen nem olyan egyesület, mely
államellenes célokat akarja szolgálni, amely bármi
tekintetben kilógás alá esnék mert hiszen ebben
az esetben nem állának ennek az üdvös moz-
galomnak élére éppen a kir. főügyészek, törvény-
széki előnökök és a társadalom többi kitűnőégei, elő-
késégei. akiknek felépésétől éppen reméltük,
hogy ez a mozgalom meg fogja teremni a maga gyű-
mölcsét. Kérdezem a t. kormányelnök úrtól és a
honvédelmi miniszter úrtól, van-e tudomása a köz-
ségi hadügyminiszternek azon rendeletről, amelyet a
napokban kibocsátott, amelyben a közös hadseregnek,
illetve a közös hadsereg tartalékos és szolgálaton
kivüli viszonyban álló katonatisztszere nézve kijelen-
tette és rendeletileg kiadta, hogy ezek a párbajjele-
nes ligába be nem léphetnek és ha már eddig be-
léptek volna, abból kilépni tartoznak. En az az
egyéni, polgári szabadság korlátozásának tekintetében,
hogyha magyarországi illetőségű magyar állampol-
gárok, akik a közös hadsereg kötelékébe tartoznak,
mint tartalékos tisztiek korlátozva lennének abbéli
cselekvési szabadságukban, hogy egy oly állatuk üd-
vösek elismert társadalmi mozgalomba, amely a
katonaság szellemével sem ellenkezik belépessenek.
Ezt én az egyéni szabadság szempontjából fogom tel-
de fel fogom más tekintetből is és pedig abból, hogy
magának a katonaságnak érdekében áll a párbajjele-
nes mozgalomban való részvétel.

Hiss a párbaj büntetődel cselekmény; maga a ka-
tonai büntetőtörvény is tartalmaz intézkedéseket a pá-
rbaj büntetésére nézve és én azt hiszem hogy a párbaj-
nak, mint a társadalomban megmaradt intézménynek he-
lyesebb alapokra való helyezése, sőt onnan, ahol
annak helye egyáltalában nincs, teljes kiküszöbölése
éppúgy érdekében áll a katonatiszteknek, mint tisz-
tessegek ur embereknek, mint a tisztessegek társadal-
m minden egyes tagjának. En tehát azt hiszem,
hogy a közös hadügyminiszter, mintegy olajat a tüzre,
akarta odadobni éppen a mostani katonai javaslatok
tárgyalása közben e rendeletet, hogy azazt is szarvat
adjon annak a fellegásnak, kérdéni láttassék az-
al a fellevevessel, hogy a katonatiszt külföldes
lény, a katonatiszt becsület más becsület, mint a
polgári becsület.

Végül a következő interpellációt intézi a minisz-
terelnökhez és a honvédelmi miniszterhez:

1. Van-e tudomása a miniszterelnök és honvé-
delmi miniszter urnak arról a rendeletről, melyet a
közös hadügyminiszter a párbajjelenes ligára vonat-
koztató a napokban kibocsátott?

2. Szándékozik-e a magyar kormány megfelelő
módon intézkedni, hogy ez a rendelet Magyarorszá-
gon, tehát a közös hadsereg magyarországi ezredeire
s a magyar királyi honvédségre nézve hatályos legyen
bírjon?

Báró Fejérváry Géza: T. képviselőház! Méltó-
tassék megengedni, hogy egy a t. miniszterelnök ur
névében, valamint a magam nevében is az éppen
most elhangzott interpellációra röviden megadjam a
választ. (Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.) Hogy a
hadügyminiszter ezt a rendeletet kibocsátotta, ez igaz,
erről van tudomásom. Sőt amiről talán a t. képviselő
urnak nincsen tudomása, én a magam részéről szin-
ten bocsátottam ki rendeletet e tárgyban. A párbaj ma-
gában véve természetesen tiltott cselekmény. De ne méltó-
ztassanak magukat tulenni a társadalom fellegásán,
alája vagyunk annak vette mindnyájan A-tól Z-ig,
meg Molnár Jenő képviselő ur is! (Derűltsg a jobb-
oldalon.)

Molnár Jenő: Majd erre reflektálok!

Rosenberg Gyula: Hát nem igaz?

Molnár Jenő: Ez ügyes megjegyzés volt! Méltó
a miniszter urhoz! Méltó a miniszter urhoz, hogy ki-
pécéz egyeseket!

Báró Fejérváry Géza: A t. képviselő ur közbe-
szólt; és arra csak válaszolok.

Molnár Jenő: Nem szóltam közbe!

Báró Fejérváry Géza: Ok nélkül csak nem te-
szek megjegyzést!

Kubic Béla: Hát mit mondott Olvassék fel a
gyorsírók! (Egy hang: Nem is lehetett azt leírni!)

Báró Fejérváry Géza: A tisztikar, nagyon ter-
mészetesen, alkalmazkodik a társadalom fellegásához.
Hogyha egy tisztet kihívunk s az a tiszt nem fogadja
el a kihívást, az urak közül lesznek az első, akik

szemrehányást tennének és azzal állának elő, hogy
az a tiszt gyáva, nem való tisztnek. Tehát a tisztikar
alkalmazkodik a társadalomhoz; a tisztikar minosen
arra hivatva, hogy a társadalomra bizonyos formákat
és bizonyos fellegást októrajljon. Nem a tisztikar van
hivatva ezen antud-el-igában állást foglalni, hanem
foglaljon állást a társadalmi és a tisztikar azután al-
kalmazkodik hozzá, (Helyeslés a jobboldalon.) A t.
képviselet ur maga is tartalékos tiszt, ha jól tudom.

Benedek János: Voltam régen!

Báró Fejérváry Géza: Sajnálom, hogy nem
fiatalabb, mert akkor még most is az lenne! (Derűlt-
ség.) A t. képviselő ur épp oly jól tudja, hogy az ily
becsületbirtok ügyekben működik a becsületbirtó eljá-
rás a tisztikarnál; az egész haderőnél egyformán.
Már most képezzé a t. képviselő ur, hogy én vagy
bárki más, mondjuk, tartalékos tiszt, vagy szolgálaton
kivüli levő tiszt, egyuttal a párbajjelenes ligához is
tartozik. Hogyha, ami nagyon va ószinű — nem mon-
dom minden esetben, de nagyon sok esetben — a
párbajjelenes ligának más nézete van, mint a becsület-
ügyekben eljáró bizottságnak, mibez tartja magát az
a tiszt? Vagy az egyiknek nem lelel meg, vagy a
másiknak nem. Ily helyzetbe a tisztet hozni nem sza-
bad. (Helyeslés a jobboldalon.) A tisztnek határozot-
tan kell tudnia minden alkalommal, mitévő legyen és
azért, hogy diemhába ne hozzuk a tisztet, azért ad-
tuk ki a rendeleletet.

Pozsgay Miklós: De a törvényvel szembe a
tisztelet nem helyezhetjük!

Báró Fejérváry Géza: Engedelmet kérek a ren-
deletben határozatlan ki van mondva, hogy a párbaj
törvényben tiltott cselekmény, de a társadalom tel-
fogása kényszeríti a tisztet épp úgy, mint a polgári
életben egyeseket hogy tettege magát a törvényen.
Ezről nem tehetünk, épp úgy nem tehetünk arról,
mint ahogy nem tehet róla Pozsgay képviselet ur.
(Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Es csak azt konstata-
lom, ami most fennforog.

Pozsgay Miklós: Én meg megbüntetnek!

Rosenberg Gyula: Nem oly nehéz az a büntetés!

Báró Fejérváry Géza: Azt hiszem, a kérdés
nagyon egyszerű! Mibeli t a társadalomban felszínre
kerül ez a mozgalom, mihelyt az általánoságban el-
lesz fogadva, mihelyt oly időt fogunk élni, mikor a
tisztnek, ha visszatartja a párbajt és azt bajtársai
helése ik, nem tesznek szemrehányást éppen a pol-
gári elem részéről, akkor mi is épp úgy fogjuk
elfogadni a párbajjelenes ligának elveit, mint a pol-
gári társadalom, de a polgári társadalomnak elől kell
járnia, mi másodsorban következzük. (Élénk helyeslés
a jobboldalon.)

Molnár Jenő személyes kérdésben szól s csodá-
latosnak tartja, hogy a miniszter minden közbe-
szólást perszifál, holott a közbeszólás a tanácskozási
rendhez tartozik.

Előtk: A közbeszólás nem!
Molnár Jenő előbb nem szolt közbe. Ó legalább
nem emlékszik rá. Kéri a gyorsírókat, nyilatkozza-
nak. (Derűltsg.) Ó mindenkinek készséggel rendel-
kezésre áll.

Benedek János nem veszi a honvédelmi minisz-
ter választ tudomásul.

Báró Fejérváry Géza: Csak röviden legyen
szabad nyilatkoznom, miután a t. képviselő ur inter-
pellációja alkalmával is és most is, válaszára alkalm-
ával, ismételen hanguloyozta — és azt hitte, hogy
ezzel valami nagyot mond — hogy ez az intézkedés a
polgári szabadság korlátozása. Hála Istennek, a tisz-
teknek polgári szabadságai nem terjednek odáig,
ameddig a t. képviselő urnak polgári szabadságai ter-
jednek. Módóztassék ezt más szempontból megíté-
ni, mert az ördög sem tud a fejemet fenlartani, ha
ilyen fellegás uraikodik. (Derűltsg)

A Ház a választ tudomásul veszi.

Előtk: Mivel a többi, interpellációra jelenke-
zett képviselő nincs je en az ülést berekeszti.

Ülés vége délután fél három órakor.

BELFÖLD

Minisztertanács. Ma délután miniszter-
tanács volt, amelyen a kabinetnek a fővárosban
időző valamennyi tagja résztvett.

Megyei tisztviselők a miniszterelnöknel. A
vármegyei és községi tisztviselők országos kongressz-
susa nevében ma déliótt nagy küldöttség tisztelgett
Szöll Kálmán belügyminiszternél. A deputáció tagjai
között voltak megyei alispánok, főjegyzők és a vár-
megyei közigazgatás sok számottevő alakja. Csatlakoztak
a küldöttséghez: Vászárhelyi László, Maróthy
László, Károlyi Antal, Wittmann János, Ehen Gyula,
Steiner Ferenc Hertelendy Ferenc, Boncza Miklós
országgyűlési képviselő.

Bencsik Lajos pestmegyei alispán köszöntötte a
miniszterelnököt a kongresszus nevében. Nem jöttek
konkrét kérelemmel, csak jelezni akarják, hogy nekik
is van panaszuk s a kormány jóindulatú figyelme-
re ajánlja a megyei és községi tisztviselők fizetés-
javítási mozgalmat.

Szöll Kálmán kormányelnök szívesen látja a
deputációt. A megyei és községi tisztviselőt az állam
funkcionáriusának tekinti, bár az mandátumát nem az
államtól kapja is. Ennek a kötelessége so könny-
vebb, nem is kisebb, mint az állami tisztviselőé. Es
ó a legnagyobb rokonszenvvel, szeretettel foglalkozik
a közigazgatás tisztviselőinek érdekeivel, márt azért is,
mert nagyon méltányolja azokat a feladatokat, melyek

a közigazgatási tisztviselőket terhelik. Hogy a megyei és községi fizetések nem felelnek meg a tisztviselőkre háruló teher nagyságának azt ó a tisztséggel elismeri és igen jól tudja; és neki az a nézete, hogy minél erősebb, felelősségteljesebb munkát várunk valakitől, annál inkább gondoskodnunk kell arról, hogy az a valaki meg is lehelhessen a kötelességeinek; anyagi gondok ebben ne gátolják, hanem nyugodtan dolgozhassék, mert a nyugalom és mentesség anyagi gondoktól alkateleme azon erkölcsi erőnek, amelyre szükség van annak, aki az adminisztráció nehéz terheit viszi. De minden hivalkodás nélkül elmondhatja azt is, hogy husz esztendő alatt nem történt annyi a megyei tisztviselők érdekében, mint amennyit ő tett az ő kormányzása alatt. (Ugy van! Ugy van!) Ő felemlte a megyei dotációt anélkül, hogy ezért bárki ostromolta volna és megselekedett minden lehető a megyei tisztviselők javára. (Igaz! Ugy van!) Elismeri — ismételtén kijelenti — hogy a megyei tisztviselők helyzete nem olyan, aminőt megkívánhatnak, de őszintén kijelenti, hogy nincsen meggyőződve arról, hogy a mostani országos kongresszusra abszolút szükség lett volna. Természetesen tartja az igények és panaszok megnyilatkozását; mint aminőt a mostani is és már az országos gyűléshez, és ezzel meg is történt az, ami a kérdésben ezáltal célszerűen történhetik. Türelemre és higgadságra kéri a deputációt és azokat, akik azt küldték. A kérdést márciól-holnapra nem lehet megoldani. A megyei tisztviselők fizetésének rendezése, arányosítása és kellő felemlése elkerülhetetlen. Ezt elismeri. Arra nézve most nem nyilatkozik, megfontolhatók-e az legközelebbi időben. De ígéri, hogy teljes rokonszenvvel kíséri a tisztviselők ügyét és teljes jóakarattal azon lesz, hogy a jogos panaszok mielőbb sikeres orvosolást nyerjenek.

A küldöttség zajos eljénzéssel fogadta a kormányelnök megayugtató választ. A tisztelgés ezzel véget ért.

A bizottságok a bizottságban. A képviselőház közgazdasági bizottsága holnap, pénteken délután 5 órakor megkezdte a várn- és kereskedelmi szövetségről szóló törvényjavaslat tárgyalását.

Négy monstre-küldöttség. Ma négy tiltakozó küldöttséget fogadott gróf Apponyi Albert a képviselőházban: a *keskeméti* szabadalvupárt, a *gödöllői* választókerület. *Vác* és *Szarvas* városok küldöttségeit. A küldöttségek fölvonulása — különösen a gödöllői kerület közösgéinek bandériumosa menete — igen elevenné tette az országgháza környékét. A *keskeméti* két választókerület szabadalvupártjának szászötventagu küldöttségét *Nagy Mihály* és *Szeless József* képviselők vezették s a tisztelgésnél jelen volt még néhány szabadalvupárti képviselő. A párt feliratát, amely a katonai javaslatokkal szemben hét pontban összefoglalt nemzeti követeléseket terjeszt elő, *Nagy Mihály* adta át a Ház elnökének, aki a képviselő beszédére a szokásos módon válaszolt. A *gödöllői* választókerületből rákospalotai, fóthi, dunakeszi és mogyoródi polgárok vonultak fel ezernél többen. *Barta Ferenc* és *Lengyel Zoltán* képviselők vezetésével. A *sarvasiak* *Verecs József* képviselő vezette; szónokul *Haviár Dániel* volt. A *váciak* *Göndör Sándor* váci főjegyző és *Morin* Zsigmond tiszti ügyész vezetésével tisztelegtek. Gróf Apponyi Albert mindegyik küldöttségnek elmondotta szokásos választát, csak a sarvasiak szónokának felelt némileg eltérően, amire az adott okot, hogy *Haviár* a koronát is belevonja beszédébe, mondván:

Az uralkodó ezt a Házat még nem méltatta figyelmére, de a népek ezrei fölkerelkedtek, hogy meglassák a maguk házat!

Apponyi ezt válaszolta a küldöttség vezetőjének: Midőn e palotába eljöttök, annak az épületnek a falai közt állnak, amelyben a törvényhozás egyik faktora, az országgyűlés működik. Bizom benne, hogy es a faktor mindig teljes összhangban lesz a törvényhozás másik faktorával, a koronás királlyal. (Leikes eljénzés.)

Az összes tiltakozó küldöttségek lelkes orációban részesítették a képviselőház elnökét.

Visontai indítványa. Visontai Soma képviselő a rendőrség mult pénteki vérengzései tárgyában indítványt jegyzett be a képviselőház indítványkönyvébe. Az indítvány, amelyet Visontai a holnapi ülés elején fog megindokolni, így szól:

A képviselőház utasítja az igazságügyminisztert, hogy a március 20-iki rendőrségi felvonulás és beavatkozás alkalmával előfordult büntetőnd osolekmények megtorlása végett a királyi ügyészség vezetőse haladéktalanul a törvényszerű eljárásra hívassék fel.

A magyar-horvát pénzügyi egyezmény. Zágrábból táviratozzák: A regnikolárius küldöttség ma délelőtti letárgyalta a magyar küldöttségnek adandó választóüzenetet három bekezdés kivételével, amelyeknek tár-

gyalása az esti ülésre maradt. Egy zágrábi lap jelentése szerint a horvát küldöttség válasza nagyon határozottan nyilatkozik a magyar üzenet egyes tételeiről. A 18. §-t illetőleg a válasz azt kívánja, hogy Horvátország összes közjöveldemeit vegyék számításba.

Aidinger János nyilatkozata. Aidinger János volt országgyűlési képviselő táviratban kijelenti, hogy báró Kaas Iovrnak reá vonatkozólag a képviselőház keddi ülésén tett állítását valótlanok s hogy e dologban legközelebb részletesebben fog nyilatkozni.

A bírák memoranduma.

Budapest, március 26.

A bírókongresszus határozatából kifolyólag a végrehajtó-bizottság elkészítette s ma már meg is küldte a bírák memorandumát az igazságügyi és földmívelésügyi miniszterekhez, továbbá a pénzügyi bizottság tagjainak. A memorandumot dr. *Dolsehall* Aliréd előadói tervezete alapján szerkesztették meg. Nyugodt hangon, komoly tárgyilagossággal mutatja ki a fizetésrendezési törvényjavaslatnak a bírói karra vonatkozó sérelmes intézkedéseit.

A fizetésrendezéssel szoló törvényjavaslatról a memorandum egyebek között ezt mondja: Övást emelünk azon méltánytalan, érdemtelen bánásmód ellen, amelyben a kormányjavaslat az elsőfolyamodású bírákat és a bírósági személyzetet a javadalmazás szabályozása terén a többi államtisztviselővel szemben részesíti, amidőn nemcsak hogy beavoltan ellenkezőbe helyezkedik az 1869. évi törvénydel intézői-vel és lerontja az 1869. IV. t.c. alapelvét, de sőt még az 1898. IV. t.c. indokában történt ünneplés jogfenntartást is, hanem ezekkel ellentétben az elsőfolyamodású bírák sérelmére a hatványozott kötelességeknek érintetlen fenntartása mellett a jogokban való egyenlő részvételés mellőzésével még a szerzett jogok fölöttén tiszteletben tartásának tagadó elvi álláspontjára is helyezkedik. Övassunk kapcsán kötelességszerűen ki kell kérnünk az illetékes tényezők figyelmét a tervbe vett szabályozásnak az igazságszolgáltatás általános érdekeire kiható veszedelmességére. Mert a bírói javadalmazás mértéke a legszorosabb kapcsolatban van a bírói succulentia kérdésével. Mennél alacsonyabb iokan állapítja meg a törvényhozás a bírák javadalmazását, annál távolabba tartja a képzett, megbízható elemeket attól az életállapot, amelyen a föltétlen becsületesség és megbízhatóság kellek minden más hivatást megelőzően kimagasló jelentőségében domborodik ki. A mai materialisztikus világban, midőn a nemzetek legjobbjai is az anyagiakban való függetlenség biztosítása érdekében versenyre kelnek, a minden néven nevezendő mellékkérdésről és más ténen való érvényesüléstől szinte légmentesen elzart bírói pálya csak egy övható meg a következetes dekadenciától, ha legalább a tisztességes megélhetésnek legprimitívabb föltételeit biztosítja. Ellenkező jogrendezés mellett közvetlen közelről jenvet nemcsak az a veszély, hogy az igazságszolgáltatás szervezete csak a más ténen való érvényesülésre képtelen proletáriátus refugiuma lesz, hanem a salus rei publicae szempontjából még veszedelmesebb az a kockázat, hogy a hivatalbeli javadalmazásból megélni képtelen, gyöngye jellemek az élet küzdelmeiben a bírói állásban relló hatalmat illegitim jövedelmi forrássá avathatják. Iia a törvényhozás az 1869. évi alkotások magas szárnyalású koncepcióját megtagadni nem kívánja, ha ugyan azt a súlyt eketeli a bíráknak minden ténen megnyilatkozó, minden tényezővel szemben hatályosuló függetlenségének körülbástyázására, amely nélkül igazságos és részrehajlatlan, szükség esetében a tényleges hatalommal is daocini kész jogszolgáltatás nem képezhető: akkor övakodnia kell mindazon garanciális intézmények lerombolásáról, melyekkel a bírói hatalom 1869 és 1871-ben körülvezték. Ugy az erkölcsi ténen, midőn a bírói külföldállást megszüntetni készülnek, mind a fokozott, előnyös anyagi javadalmazás tekintetében megszervezett cautelának lerontása által.

A törvényjavaslatnak az elsőfolyamodású bírákkal szemben tanusított szükkelük, sőt egyenesen igazságtalan álláspontja annál érhetelelenebb, mert az ezidőszerű igazságügyi kormányzatnak nyíltan berdezt programja az elsőfokú bíróságoknak megerősítése a bírák sulyának és perdöntő tekintélyének az első fokban való ősszpontosítása. Es ennek ellenére a kormányjavaslat, amny dícséretremető bőkezűséggel javítja meg a felsőbb bírák anyagi helyzetét, ugyanolyan mostona bánásmódban részesíti az első folyamodású bírákat. A bírói karra, az igazságszolgáltatás vezetőire sérelmes, sőt egyeket jelenlegi vagyonjogi helyzetükben átonmenyleg károsító azon rendelkezések, melyek a kormányjavaslatnak legzsemszőkőbb, szinte kiáltó hiányai már a korábbiakban kiemelve, legyen szabad arra utalnunk, hogy mindezen hiányok magának az elsőfolyamodású kir. bíróságokkal szemben principiatler szükkelő törvényjavaslatnak rendszerében, annak megfogalmazása nélkül is megjavíthatók. Mert ha a kiindulási alapot az állami tisztviselői javadalmazásának általános javítása képezi, akkor a kiindulástól való igazolatlan elhajlítást, materialiter igazságtalanságot képvisel, ha a már tényleges szolgálatban álló tisztviselők egy része nemcsak hogy az eddigi helyzettel szemben semminemű fizetésjavításban nem részesül, de a végellátás kedvezőtlen esélyeivel való vizgasz ára fejében a mások fizetésjavítására készpénzben ráfizet.

Egyesében az a tény, melynél fogva a törvényjavaslat indokai nyíltan bejelentik, hogy a jövőben a budapesti bírák és aljegyzők javadalmazása kevesebb lesz, mint amennyit ezidőszerint kitesz,

hogy a budapesti bírói és a bírói fizetés még az 1871-ben megállapított mértéken aul is jog maradni; hogy ez a devalvacionális muvelet nyit ellentétben a megelőző kormányak éppen az elsőfolyamodású bírák javadalmazásának elégtelenségét tekintetében tett határozott kijelentésével, nem egy fenyegető állam-penzári tönk alkalmából, hanem akkor készül végrehajtani, amidőn ugyanaz az indoklás beisméri az eddigi javadalmazások elégtelenségét és ennek lelismerésében a törvényjavaslat a megerősödött állami finansziók képességéhez képest a tisztviselői javadalmazásnak az egész vonalon való felemlését foganaositja; ez a tény egyesében véve is megrendíti a törvényjavaslat erkölcsi magaslátába velett bizalmat és ékesen jellemzi az elsőfolyamodású bírákkal szemben tanusított elöugultságot.

A legelemlibb követelés, amelyet a törvényjavaslatlall szemben támaszhatunk, hogy az ezidőszerinti bírói javadalmazásnak alapul vételével ugyanabba a beneficiumban részesítsük mint a velünk egy felteési osztályba sorozott tisztviselőket. „Az egyenlő elbánás” programjának megvalósítására a módot az elsőfolyamodású bírákra és aljegyzőkre vonatkozólag az 1893. évi IV. törvényokk 3. §-ban megszervezett azon szabálynak továbbra való fenntartása szolgálatja, mely szerint ök az illető fizetési osztálynak csak második és első fokozatába nevezhető ki. Ugyanazok az „igazságszolgáltatási érdekek”, melyek annak idején az idézett törvényes rendelkezést illették, gyöngítetelenül hatályosulnak ma is és ha csak a törvényjavaslat nem tüzte ki céljául a helyzet általános megváltoztatásának cégre alatt az elsőfolyamodású bírákkal szemben a visszatejelődés lejtőjére lépni: akkor már a jogkontinuitás szempontja követeli az 1898. IV. t.c. 3. §-ában foglalt szervezésnek továbbra való fenntartását.

Az elsőfolyamodású bírák és ügyészeknek első helyen sorakozó sarkalatos kérése, hogy az igazságszolgáltatásnak a közigazgatástól az egész vonalon, ex principio történt külfölválasztásában az 1869. évi IV. törvényokk megszervezt alkotmányjogi garanciális elv sértetlen fenntartása mellett a bírák fizetési viszonyai külön törvényben szabályoztassanak. A memorandumban részletezett egyéb kérések is meg egyeznek a kongresszus előadói tervezetével.

A tisztviselők fizetésrendezése.

— A pénzügyi bizottság ülése. —

Budapest, március 26.

A képviselőház pénzügyi bizottsága Falk Miksa elnöke alatt ma délután 1/2 órakor folytatta a tisztviselők fizetésrendezéséről szoló törvényjavaslat részletes tárgyalását. A kormány részéről jelen voltak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Darányi Ignác, Wlassics Gyula, Ploss Sándor miniszterek, Graenzstein, Mohay, gróf Wickenburg, nemeskéri Kiss államtitkárok Popovics, Scholcs, Axaméth, Halász, Boncz Morin tanácsosok. Az ülés elején a bizottság rokonszenvesen üdvözölte Falk Miksát visszaérkezése alkalmából. Azután jelentette az elnök, hogy megkapta az övadék eltörlésére vonatkozó törvényjavaslatot. Előadójává a bizottság Hegedűs Lorántot választotta meg.

Rátérve a tisztviselői javaslat tárgyalására, a 7. §-nál Hegedűs Loránt eicadó azt indítványozza, hogy az Állatorvosi Akadémia tanárainak ötödéves pótlékai kedvezőbb sorrendben következzenek. A szakaszt ebben az értelemben szavazták meg.

A 9. §-nál Hegedűs előadó a kincstári tanítók kérvényétől azt javasolja, hogy az államos-tandó kincstári tanítóknak teljes szolgálatuk ugy számítás-sék majd, mintha általai szolgálatban töltötték volna. Azok, kik nem államosítottan köztűk, mint magánjogi alapon állók, nem tartozhatnak e törvényjavaslat keretében, hanem róluk a költségvetésben lehet intézkedni. Többek felszólalására Wlassics Gyula miniszter hangsulyozza, hogy a helyi szolgálati idő beszámítását nem fogadhatja el, mert akkor sokszor egyszerű kétszeres, vagy még ennél is nagyobb fizetést kapna az átvett tanító. Különb is a szolgálati idő nem vész el, mert azt a nyugdíjban teljesen beszámítják. Ugyanez áll arra nézve is, amit Szerb György hozott fel. A segédanítói cím eltörlését maga sem ellenzi. A pénzügyminiszterrel megállapodott abban, hogy a tanítók 30%-a helyi előléptetésben részesüljön, azaz 300 koronás igazgatói pótlékok is kaphasson. Es így honorálhatók a kiváló érdemek anélkül is, hogy át kelljen az érdemes tanítókat helyezni. — Baria Odón ismétli, hogy az átvett tanítók szolgálati éveit teljesen beszámítják. A három százalék szó elé beigtatná a „legalább” szót. A bizottság az előadó javaslatát és a miniszter által elfogadott javaslatot elfogadta. A községi és felekezeti tanítók kérvényét mint olyat, amely kívül esik a javaslat keretén, a bizottság mellőzte.

A kaszai jogakadémának a poszonyi akadémia által támogatott kérvényét az előadó pótlja abban a formában, hogy a második csoport korpóléka 600 koronával számítottassék és 780 koronáig menjon, továbbá a rendkívüli tanár vétekek be a harmadik csoportba. A bizottság az előadó javaslatát fogadta el.

A magyaróvári gazdasági akadémia tanárainak kérését illetőleg Hegedűs előadó javasolja, hogy a harmadik csoportból a második csoportba 800 koronát és jóságkezelésről megbízott tanár, ha áthelyeztetés lehet nem kap, akkor megfelelő rekompenziót kapjon és az adminisztratív uton intéztessek el. — Darányi Ignác miniszter egész helyesnek és méltányosnak tartja az előadó javaslatát, mert ha ezt a kárpótlást mint pótlékok nem adják meg, akkor nem kapnak igazgatót mert az ezzel járó felelősséget minden

anyagi ekvivalens nélkül senkinek vállalja. A bizottság az előadót el fogadta és báró Dániel Ernő indítványára ebben a tekintetben provokálja a Ház határozatát.

A siketnémaintézet tanárok kérésének mellőzésé után a barmadik csoportba tartozó (bábaképzései, iparművészeti, stb.) tanárok ötödéves pótlékának kérését vették tárgyalás alá. Kossuth Ferenc azt javasolja, hogy ez a korpótlék 400 koronáról 600 koronára emeltesse, mint a negyedik csoportot. Hegedűs Loránd előadó hozzájárul a korpótlék emeléséhez, de csak 600 koronára és nem 600 koronára. A bizottság az indítványt az előadó módosításával elfogadta.

A VI. kerületi felsőbb leányiskolai tanulóknak a negyedik csoportba való felvételét kéri. Hegedűs előadó azt javasolja, hogy ez a kérés adminisztratív úton teljesíthető. Wlassics Gyula miniszter ismételt hangsúlyozza, hogy akinek a kvalifikációja megvan az a negyedik csoportba tartozik. Ezzel ellenkezőt az előadó sem javasolhat és ez bevezető a jelentésbe is. A bizottság az előadó javaslatát elfogadta a miniszteri kijelentés értelmében.

A tornatanárok kérvényénél az előadó pártolja azt, hogy végzetésük 8400 koronára emeltesse, mert ez méltányos és alig okoz költséget. A bizottság ezt elfogadta.

A 9. §-t változtatlanul megszavazták és azután a 10. és 11. §-t is. A 12. §-nál az alginmáziumi és alreáliskolai igazgatók tíz évi szolgálat után a teljes középiskolák igazgatóinak pótlékát kéri. A bizottság mellőzte a kérést és a szakaszt, valamint a 13. §-t változtatlanul megszavazta. A 17. §-nál Barta Ödön a középiskolákhoz átvett tanárok szolgálati idejének felében való beszámítását kéri. Popovics tanácsos jelzi, hogy a kérdés a 42. §-hoz tartozik, mire a szakaszt változtatlanul elfogadták, a 18. §-t pedig kihagyták.

A régi 19. most 18-ik §-nál Hieronymi Károly javasolja, hogy ebből a selmezi értszeti akadémiát hagyják ki és tegyék át a 7. §-ba. Kossuth Ferenc a legmegelőbbben pártolja Hieronymi indítványát mint teljesen méltányosat. Lukács László miniszter elismeri, hogy mindent meg kell tenni az intézet érdekében, utal azonban arra, hogy az intézet tanárai egészen helyesen benne vannak az adminisztratív tisztviselők között és ezekkel (VI. és VII. fizetési osztály) egyenlő elbánásban részesülnek. Az egyetemi tanároknak korpótlás volt a módosítás aminek volt tehát értelme. Maguk a selmezi tanárok sem mennek odáig, mint a jelenlegi módosítás, különösen akkor, midőn a szervezeti szabályzat keretében lehet bizonyos korpótlást adni nekik. Kéri a szakaszt tenntartását. Bedő Albert azt javasolja, hogy a miniszter a szervezeti szabályzat keretében nyújtható korpótlást szövegezzé és addig ez indítvány tárgyalását függeszszé fel a bizottság. Lukács László miniszter konstatálja, hogy a Bedő által kívánt szövegezés nagy munka, amit így hamarosan elégezni nem lehet. A bizottság a szakaszt változtatlanul elfogadta, de a miniszter kijelentését a bizottsági jelentésbe felveszik.

A legközelebbi ülés holnap lesz.

KÜLFÖLD

Az angol király Portugáliában. Hogy mily nagy sulyt fektetnek a portugálok *Eldvárd* király lisszaboni útjára, mutatja az is, hogy az angol király megérkezésének napját nemzeti ünnepként fogják megünnepelni. Minden üzlet zárva lesz s nagyarányu amnesztiát hirdetnek ki.

Bülw Hasse el nem mondott beszédéről. A német birodalomgyűlésnek reánk nézve oly nevezetes külügyi vitájában a püngerán *Hasse* nem önthette ki magyarellenese dühét úgy, mint utólag szerette volna. Egy „el nem mondott beszéd“-ben pótolta a hiányt, kifakadva még az ellen is, hogy a magyar képviselőház a hadsereg nemzeti fejlesztését kívánja. Erre a kirohansra is megfelel *Bülw* német kancellár, mert az ő nézetének kell tartanunk a *National-Zeitung* alábbi megjegyzéseit, tudván, hogy e berlini újság külügyi kérdésekben szoros összeköttetésben áll a kancellárral. A *National-Zeitung* e nagyérdékű közleménye így hangzik:

A német népképviselőletben még sohasem akadt senki, aki külügyi politikáról beszélve, olyan szegénységi bizonyítványt állított volna ki politikai józanágáról, mint *Hasse* ur, a mikor azt követelte a birodalmi kancellártól, hogy lépjen közbe ama törvények ellen, amelyek Magyarországon a német hadsereg-nyelv elűrlését célozzák. *Hasse* ur, a politikailag nagymultú és művelt Lipse város képviselője, megengedhetőknek tartja, hogy a német kancellár Ausztria-Magyarországon panaszt emelhet — sőt követeli is — olyan tervek miatt, amelyek az osztrák-magyar hadsereg belső berendezése tekintetében valahol fennállanak! Ily panaszokban *Hasse* ur nem talál beavatkozást az ottani belső ügyekkel! Aki képes világgá bocsátani, hogy csakis személyes akadályozás folytán nem fordulhatott így kívánságára a német politika vezetőjéhez, az bizonyára sémával sem kelthet többé feltűnést, így tehát még azzal a gondolattal sem, hogy a német kormányknak hideg zuhanyt kell bocsátani a szövetségeseinkre, amelyet Bismarck ellenségeink számára tartogatott. Teljesen tarthatatlan a Bismarck-féle 1883-iki rendeletet, mint a külföldön élő, véletle-

nül (!) nem birodalmi németek ellen ellenséges és hátrányos eljárást jellemezni. Abban a rendeletben utalás történik a magyarországi németek magasabb kulturális értékére, összehasonlítva a szlávokkal és oláhokkal és ez az utalás, ellenkezőleg — és remélhetőleg — használni fog az ott élő németeknek, akiknek *Hasse* ur és társai agitatórius üzeimel folyvást ártanak, amennyiben egyrészt alaplan aggodalmat okoznak a német beavatkozási szándékoktól, másrészt különböző nemzetiségi sovinsiztáknak ürügyet szolgáltatnak ily szándékok állítására. Igaza van *Hasse* urnak abban, hogy véde szemben oly nehéz ágyukra, mint a Bismarck-féle akták, nem volt szükség. Sajnos azonban, az alldeschné igazgatásoknak a Németország némely néprétegeire gyakorolt hatása oly ártalmasnak bizonyult, hogy mindenesetre érthető, ha gróf *Bülw* e tekintetben elébe vág annak. Az egészhez tartozik és aránylag mellékes, hogy *Hasse* ur a tőle megszokott megbotránkozással cáfolatát követeli a császár és a bécsi német katonai meghatalmazott állítólagos nyilatkozatainak, amelyek a koholmány bélyegét hordják magukon és melyeket még *Hasse* is lehetetlennek jelzett. Lipse város szabadelyű választói valóban érdemet szerzőnek maguknak, ha *Hasse* urat eltávolítanak a birodalomgyűlésből, más képviselőt keresvén maguknak.

Castro megint elnök. Igazuk volt azoknak, akik a venezuelai állapotokat és Castro ur psychéjét ismerve, azt mondták, hogy az elnök lemondása csak szinleges, s a farizeus embernek nem más a célja, mint a venezuelai szenátus és kamara bizalmi nyilatkozatát provokálni. Castro ur a kongresszushoz intézett üzenetében azt mondja, hogy azt hitte, hogy lemondása a köztársaság békéjének érdekében szükséges. Most persze meghajol a kongresszus kívánsága előtt és megtartja az elnökséget, mert valószínűleg belátja, hogy bizony nem szükséges a lemondása a béke érdekében. Újra aláveti magát az elnöki kötelességeknek, de csak addig, amíg az ország visszanyeri békéjét és nyugalomát.

Tudvalevő dolgok különben az is, hogy Venezuelában az elnöki állás többi közt arra is jó, hogy milliókat harácsolhasson össze az ember magának. Castro urnak is van már néhány megtakarított milliója s miért hagyta ott ezt az állást, mikor még elég szellemi és fizikai erővel rendelkezik nemcsak az érdekes ország kormányzására, de a pénzügyítésre is?

Az osztrák képviselőház ülése. A osztrák képviselőház mai ülése csak rövid ideig tartott. Az ülés elején *Straucher* és társai sürgős indítványt nyújtottak be, amelyben megfelelő intézkedéseket kérnek a végre, hogy a román és a török kormány a zsidókkal és örményekkel szemben a berlini szerződésben rájuk rótt kötelességek teljesítésére szorítsassák. A ház azután két kisebb törvényjavaslatot intézett el és megválasztotta a vámbizottság tagjait. *Choc* meginterpellálta a kormányt osztrák állampolgároknak Németországból való kiutasítása tárgyában. *Biankini* és társai indítványt nyújtottak be, amelyben felszólítják a kormányt, hogy a Magyarországgal való kiegyezési tárgyalások végleges megkötése alkalmával egyezék meg a magyar kormánnyal a knin-novii vasut építésére nézve.

Bécs, március 26.

A kiegyezési bizottság ma este tartott ülésén, melyen a miniszterelnök, a vasutügyi, pénzügyi, kereskedelmi és földművelésügyi miniszterek is jelen voltak. elhatározta, hogy a kiegyezési javaslatokat hat csoportba osztályozza és minden csoport részére előadót rendel ki. Továbbá *Fiedler* indítványára elhatározta, hogy az összes kiegyezési javaslatok tekintetében általános vitát tartanak. *Kaftan* indítványát, hogy az egész anyag előzetes tárgyalására három albizottságot válasszanak, elvetették. A legközelebbi ülés holnap délelőtt lesz.

Az ir földbill. *Windham* irországi államtitkár nagyfontosságú törvényjavaslatot terjesztett tegnap az angol alsóház elé, az ir földbill, mely az ir földkeréskedést oldja meg s ilyenformán arra van hivatva, hogy Irországban a szociális kienegzeselődést megelőztesse. Az angol kormány javaslatának az az alapja, hogy segíteni akar az ir mezőgazdaság szomorú helyzetén, amely mármár türethetlenné kezdett lenni és sok zavarnak volt az okozója.

A földbill lehetővé teszi az ir haszonbérletnek, hogy földbirtokukat a tulajdonosoktól vétel útján megszerezhessék. Ebbeli törekvéseiket a kormány nagy előlegekkel támogatja, melyeket a haszonbérletk igen kényelmesen visszafizetnek. Ha a javaslatot elfogadják, amiben alig lehet kételkedni, akkor teljesnek lesz mondható Anglia és Irország kibékülése, mert az ir képviselők maguk jelentették ki, hogy ezen az áron beláthatatlan időre lemondanak a homerulera vonatkozó követeléseikről. Mielőtt a kormány a javaslatát előterjesz-

tette volna, tanácskozára hívta össze az ir bérletket és az angol földbirtokosokat s a tanácskozás az érdekeltek megegyezésével végződött.

Az irek a javaslatot teljesen meg vannak elégedve és most azt várják Londonban, hogy még azok az ir képviselők is, akik eddig a leghevesebb oppozícióban voltak, csatlakozni fognak a konzervatív párthoz. Mióta híre ment, hogy a kormány a parlamentben előterjeszti az ir földbillt, azóta Irországban megszűnt minden zavargás és a kormány is nyugodtan, szabadon bocsáthatta ki az összes ir látitokat, akik közt több ir képviselő is volt.

Az ir földbillt, (melyet ha törvényre emelnek, körülbelül tizenöt esztendőbe telik a végrehajtása) ugy a londoni, mint a vidéki sajtó kivétel nélkül nagyon rokonszenvesen üdvözi s komoly és eredményes kísérletnek tartja a több százados ir válság megszüntetésére. A részletekről azonban nagy tartózkodással nyilatkoznak s ezek még rendkívül heves vitára fognak alkalmat adni a parlamentben. Ha ellenzékét támasztanak is ellene, ez nem pártszempontokból fog történni.

A radikálisok azt fogják kifogásolni és megátamodni, hogy az angol állam pénzét ir földbirtokosokra pazarolják, a törvények viszont az nem fog tetszeni, hogy miért követnek el erőszakot az utóbbiak ellon.

Az irek pedig már csak azért is opponálni fognak s éles kritika alá veszik a javaslatot, hogy ne nagyon árulják el, miszerint a javaslatlan nagyon meg vannak elégedve. A bill eshetőleges politikai következményei fölött pedig nagyon megoszlik a parlamenti férfiak véleménye. Eppen nincsenek meggyőződve arról, hogy a javaslat erősíteni fogja az országban a kormány állását, miután — tekintettel arra, hogy a kormány a jelenlegi pénzválságnál nagy pénzáldozatot akar hozni — a nép körében a javaslat nagy ellenzettel fog találkozni. A legközelebbi napokban azonban is is eldől.

HIREK

Budapest, március 26.

BUDAPESTI NAPLO. Március 31-ikén új előzetes nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megajátásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akardálytalanul küldhessük tovább.

Személyi hírek. *Kállay* közös pénzügyminiszter ma este leányával Bécsből Abbaziaába utazott. — Gróf *Szapáry* László fiumei kormányzó a jövő héten elején tér vissza Aszuanából (Felső-Egyiptom) Fiuméba s átveszi a kormányzó teendőket.

A király látogatása. Bécsből táviratozzák: A király ma délben a Burgból gyalog elment a külügyi hivatalba és meglátogatta gróf *Goluchowski* közös külügyminiszter feleségét, aki most nehéz betegségből gyógyult tel. A király negyed óráig időzött *Goluchowski* grófnénál.

A szász trónörökös Olaszországba utazott. Egy nápolyi telegramm mondja el, hogy ugy látszik, hogy a szász király és a fia, a trónörökös között igen komoly differenciák merültek föl a trónörökös válópőre miatt. A trónörökös nagyon levert s ez az oka annak, hogy elhagyta a szász udvart és Nápolyba utazott.

Gróf Bülw utazása. Berlinből jelentik, hogy gróf *Bülw* birodalmi kancellár még ezen a héten Firenzébe megy a feleségéhez, onnan pedig Sziciliába utazik, ahonnan csak husvét után tér vissza Berlinbe.

A király audienolája. Bécsből jelentik, hogy a király ma délelőtt az általános kihallgatás során gróf *Festetic* Gábort és *László* Fülöp festőművészt fogadta.

Ebéd a hadtestparancsnoknál. Herceg *Lobkowitz* Rudolf vezénylő tábornok és hadtestparancsnok és neje, herceg *Lobkowitz* Rudolfiné ma délután ebédet adott, amelyre hivatalosok voltak: gróf *Teleki* Géza, *Perceál* Dezso, gróf *Desssewffy* Aurél, gróf *Dánffy* György, báró *Bohus* Zsigmond és *Semrecsányi* Pál püspök, válságos belső titkos tanácsosok, báró *Eötös* Loránt, *Zoltán* Elek altábornagy, *Hanskarl* Sándor tábornok-hadbíró, *Radács* Jenő és *Bezerédj* Viktor miniszteri tanácsosok, gróf *Coudenohé* Károly százados, gróf *Karátsonyi* Aladár, *László* László, *Lyka* Demeter, *Semsey* László, gróf *Szapáry* Péter, báró *Szentkereszty* Béla, gróf *Teleki* Gyula, gróf *Teleki* Sándor.

Beteg boer erodes. Bécsből jelentik, hogy *Schill* boer erodes veszedelmes megbetegedett, úgy hogy kórházba kellett szállítani.

A magyar nyelv Versezen. A *Versecs* és *Vidéke Magyar Nyelvtérjesztő Egyesülete* tegnap tartotta *Paulovics* István táblabíró elnöklete alatt 18-ik évi közgyűlést. Az egyesület szép tevékenységet lejt ki

és céljai elérésére eddig több mint 17.000 koronát áldozott. A közgyűlés elhatározta, hogy az egyesület címét *Vereszi Magyar Közművelődési Egyesület*-té változtatja át és hatáskörét is kibővíti. Az egyesület kezdeményezése folytán magyar dalkör is alakul Verseczen s eddig 150 pártoló és 50 működő tag jelentkezett.

Garnault hisik. Már-már el is felejtődött Garnault, a híressé lett francia orvos, aki szembezállván az ugyancsak híres német professzorral, Kochsal, beoltatta magát tüdővész marhából vett anyaggal, meg akarta dönteni a tuberkulínjával kudarcot vallott német professzor teóriáját. Franciaországi és más országbeli lapok nagyban dicsőítették akkoriban a hősi orvost, aki az életét is kockára vetette a tudomány oltárán, csak hogy az emberiség egészségének dolgát előbbre vigye. Egy kis ideig jöttek aztán a jelentések, hogy miképpen mutatkozik a beoltás eredménye. A beoltott testrészek gyulladása sebesebben fejlődött, némi bogyószerűség mutatkozott, efféle hírek érkeztek, végül ezek is elmaradtak. Most egy bécsi lap megemlékezik megint Garnault doktorról. Hát a hősiesség lelkiülete, önfeláldozó orvosnak nincs semmi baja. Sőt annyira nagyon baja, hogy teste sulyban és terjedelemben gyarapodott. Garnault orvos ur hisik. Ez a tény, ami azonban nem rontja le azt az érdemét, hogy bátor cselekedetét vitt véghez az emberiség érdekében, csak éppen egyelőre lekerül a napirendről. Még a hazájabeli lapok is nagyot hallgatnak róla. Valamint tennie kell mindenesetre a legközelebbi jövőben, hogy az érdeklődés újra feléje forduljon s kikerülhessen abból a komolytalanságból, amelybe német ellenfele, a tuberkulinos Koch esett bécsi sikertelen kísérletei által.

Tolsztoj és a cár manifesztuma. A cár manifesztuma óta két hét múlt el csak most értesül az orosz közönség oly tényekről, melyek e memorandum megszerkesztésére új világot vetnek. Ez új tények közt különösen érdekesek Tolsztojnak a cárhoz intézett levelei. Mert ezeknek a leveleknek köszönhető, hogy a cár manifesztumában ünnepélyesen proklamálta a türelmi parancs szigorú megtartását, bár az orosz államtörvény a vallási türelmességet régóta parancsolja, de hiába.

Az orosz állami alapörvény 44. és 45. §-a ugyanis így szól: „Mindazok, akik nem tartoznak az uralkodó egyházhöz, mindazok az oroszok, akik oroszoknak születtek, vagy később vétettek föl az orosz alattvalói kötelekbe, mindazok az idegenek, akik orosz állami szolgálatban vannak, vagy csak ideiglenesen tartózkodnak Oroszországban, hitüket saját vallásuk szertartásai szerint szabadon gyakorolhatják. A vallászabadságban nemcsak az idegen vallású keresztények, de a zsidók, mohamedánok és pogányok is részesülnek. Az Oroszországban élő népek különböző nyelveken, atyáik hite és törvényei szerint dicőreldők a mindenható istent, áldván az orosz császári kormányát és a birodalom hatalmának gyarapodásán imádkozván”.

Ez az állami alapörvényt azonban sohasem tartották meg. A raszkolnikok és sztaroverikok kivül, kitéve I. Miklósnak a vallásos meggyőződésük miatt Szibériába küldtek, másokat is kegyetlenül üldöztek, akik nem engedelmessékedtek vakon az orosz uralkodó vallásnak. Az orosz hitérítőknek a múlt évtizedekben Kazánban, Moszkvában s egyebütt tartott kongresszusain egész sereg oly rendszabályt dolgoztak ki, melyeknek célja volt az ortodox egyházról elszakadtaknak, vagy az azon kívül állóknak a megtérítése. Ez a vallási türelmesség azonban a múlt évben a cserkovi kormányzásban érte el tetőpontját. E kormányzás több falujában, főképp Pavlovszkban sok oly paraszt élt, akik nem akarták elismerni az orosz pópákat és az orosz egyházi szokásokat. Különböznék pedig nagyon derék, mivel emberek, de az a bajuk, hogy titokban Tolsztoj tanainak hódolnak. Ezeket a parasztokat az ortodox egyházi hatóságok kegyetlenül üldözték. Hogy itt hogyan kintozták a lelkeket, abból is kitűnik, hogy Stadvros orvosi nemességét marsal a nemesség közgyűlésén indítavta érezte magát ezt az eljárást megbélyegezni s a türelmi rendelet szigorú megtartását követelni. Ennek dacára a pavlovszki parasztoknak meg kellett érniük, hogy a pópák által fölbujtatott ortodox parasztok a házaikat megrohanták, lerombolták s sokakat megsebesítettek közülük.

Ez még nem volt elég. Az orosz világi hatóságok valamennyi felnőtt férfit bebörtönöztették s az otthon maradtak nyakára katonaságot küldtek.

A parasztok kétségbeesésükben Tolsztojhoz fordultak, elmondván a szenvedéseiket s kérésztől, hogy hatalmas szavát emelje föl érdekükben. Tolsztoj két levelet írt a cárnak, egyet a pavlovszkiakat, egyet pedig a Kaukázusból küldözött dübörözők érdekében, s azt mondják, hogy e levelek roppant benyomást gyakoroltak a cárra, aki Tolsztojot úgy is mint embert, úgy is mint irót rendkívül becsülte. Ezek a levelek bírták őt arra, hogy manifesztumában oly nyomtatékosan hangsúlyozza a türelmi rendelet megtartását.

Egyhásgyűlések. Nagyváradról táviratozzák: A bihari ev. ref. egyházmegye ma tartotta tavaszi közgyűlését. A közgyűlésen Sulyok István esperes és Ritók Zsigmond táblai elnök elnökölt. A közgyűlési ülés ügyeket és választásokat intézett el. — Az izraelita 21-ik közgyűlési ülés ma tartották Nagyváradon. A közgyűlést megelőzőleg istentisztelet

volt, melyen Keskeméti Lipót főrabbi hazafias beszédet mondott. A gyűlésen dr. Berkovics Ferenc elnökölt; a jövő évi közgyűlést Nagyszalontán tartják meg.

Halálozás. Feigl Ignác, született Kohn Netti, Feigl Ignác fővárosi nagyúrnok felesége tegnap meghalt Budapesten. Az elhunytat 27-iken délelőtt 10 órakor kísérik örök nyugalomra a Komócsy-utca 8-ik számú gyászházba.

Soror Bernarda tgyéhez. Vonatközússal Kincs István közegyi plébánosnak tegnap körül nyilatkozatára, ma Mühlfeil Máriától, a volt Soror Bernardától a következő nyilatkozatot kaptuk:

Ezennel kijelentem, hogy mindaz, amit Kincs István nyilatkozata a kolostorban való viselkedésemről tartalmazott, továbbá mindaz, amit ebben a nyilatkozatban a bánásmódról mond, amelyben Közegzen részesültem, továbbá mindazok a körülmények, amelyek elbocsátásomra vonatkoznak, egyáltalán helytelenek. Nem felel meg a valóságnak, hogy a kolostor kerétsé, Kumer Ferenc a kolostorból áltávolított, vagy oda visszavezetett volna engem. Az igazság az, hogy szánalomból megengedte, hogy az üvegházban tartózkodjak. Nem felel meg a valóságnak az sem, hogy hisztériák bajban szenvedtem. Ez az utolsó állítás csak arra való, hogy vele kenyeretelennek tegyenek. Mühlfeil Mária.

A diplomata díszegyenruhája. Charlemagne Tower volt bécsi amerikai követtel, aki most berlini nagykövet, sokat foglalkoznak a lapok. Néhány évvel ezelőtt Párisban bál volt a Faubourg des Italiens egy nagy házában. Az öreg Rochefoucauld hercegné éjféltájban baba kívánt menni, azért hirtelen odafordult a legközelebb álló dekorálatlan urhoz és így szólt hozzá:

— Garçon, Rochefoucauld hercegné kocsiját.

Az a irakkos azonban nem volt lakáj, hanem — az Egyesült Államok nagykövete, aki kellő lélekjelenléttel hangosan közvetítette a parancsot néhány lépéssel odább egy valóságos szolgálóval. Már máskor is megessét volt az egyenruhában amerikai követekkel, hogy különös helyzetbe kerütek éppen azért, mert nem volt uniformisuk. Ennek következtében mr. Charlemagne Tower, aki nemcsak diplomata, hanem milliomos is, mint pétervári nagykövet uniformist csináltatott magának s nagykövetségének a tagjai is követték a példáját. Pétervárról ennek a híre nem egyhamar jutott el Amerikába. Pétervár messze van s a cenzor, aki a postát ellenőrzi, nem enged át olyan híradásokat, amelyek esetleg a nagykövet urra kellemetlenek lehetnének. Ezt a cenzor barátságából szívesen megteszi a nagykövet urnak. Történt azonban, hogy mr. Cornick felváltotta kollegáját, Mr. Tower a pétervári udvarnál, ez a 6 aranylány himzött két uniformist is magával vitte. S rögtön első megjelensége után a táviró már át is vitte az uniformis hírt az Océánon, jó részletek leírással. Az Egyesült Államok bizonyos köreiből nagy felzúdulást keltett a hír, a republikánus puritán egyszerűség hívatott őrei felzúdultak. Vezérokkel susterogtak, meg interpelláció is volt Washingtonban a képviselőházban. Mert 1868 óta fennáll a határozat, hogy az amerikai követeknek nem szabad uniformist viselniük. Az első Buchanan volt, aki annak a szükségét érezte, hogy a szolgáktól magát megkülönböztetendő irakkjához klaktot és kardot is szerzett. De mikor egy követ a madridi udvar partekijén sok színben csillogó uniformisban jelent meg, Washingtonban leintették ezt az egyenruhát. Mr. Tower egyenruhája nem ilyen tarka, ez talán kegyelmet kap.

A Kereskedelmi Akadémia koszorúja. [A Budapesti Kereskedelmi Akadémia érdemes igazgatója, Szuppán Vilmos a következő levelének közzétételére kért föl bennünket:

Igen tisztelt szerkesztő ur! Az Export-Akadémia tanulmányosra végett Bécsben tartózkodván, csak ma értesültem arról a támadásról, mely a képviselőház hétfői ülésében ért. Lengyel Zoltán képviselő ur szerint megtiltottam a vezetésem alatt álló Kereskedelmi Akadémia ifjúságának, hogy koszorút tegyen Kossuth Lajos sírjára, mert ez leszállítaná az intézet nívóját. Van szerencsem erre vonatkozólag kijelenteni, hogy énsem megtiltottam a március 20-ikán, pénteken szándékolni kivonulást, mert nem akartam növekedésemet kitenni annak a veszélynek, hogy belékeveredjenek az akkor várható utcai zavargásokba. Ellenben elrendeltem, hogy a dr. Schack Ede miniszteri biztos látogatása tiszteletére adotti szünnapon felhatalmazással március 23-án, hétfőn reggel vonjanak ki Kossuth Lajos sírjához és tegyék le az akadémiái ifjúság koszorúját, ami meg is történt. Ebből eléggé kitetszik a vád második részének képtelensége, hogy t. i. azt mondtam volna, hogy a koszorú letétele megszünteti az intézet nívóját. Azt hiszem, hogy minden jószámmal gondolkozó csak helyeselteti eljárásomat, a szülőik pedig köszönettel tartoznak azért, hogy gyermekeiket megkíméltem az esetleges megkardapostól. Budapest, 1903. március 26. Kiváló tisztelettel!

Szuppán Vilmos s. k.,
kir. tanácsos, a Budapesti Kereskedelmi Akadémia igazgatója.

Felhívás. Fleischmann Dezso (Erzsébetmalom) esutón kéri az 1892-93. tanévben a budapesti VI. kerületi kereskedelmi iskolában érettségizett tanuló társait, hogy a 10 éves találkozó ügyében pontos címlüket vele közölni sziveskedjenek.

A külső. A fővárosi oktatásügyi osztálya a hatásköre alatt lévő iskolák igazgatóihoz körlevelet küldött, amelynek van néhány különösből figyelemreméltó pontja. A nyolcadik pont például ezt mondja:

A tanítónők az iskolában lehetőleg egyszerű öltözkében jelenjenek meg, uszályos ruhát ne viseljenek és általában óvakodjanak attól, hogy példájukkal tanítványaikban a túlzott hiuságot, avagy a fényűzés után való vágyat felébreszték (letűnő, díszes öltözködés, hajpor, illatszerek használata, a tanítványok előtt készítőik igénybevétele stb.) Ez a rendelkezés talán első pillanatra kicsinyesnek látszhatik, de korántsem az. Nem egy szegény leánya későbbi romlásának csiráját ilyen okokra lehet visszavezetni. Ilyen módon lehet abban a szegény gyermeki lélekben olyan vágyakat kelteni, amelyet a tisztességes életmód később ki nem elégíthet.

Nem, ez a rendelkezés az első pillanatra sem kicsinyes. Okosan, nemesen gondolkozó tanítónő, aki átérzi, hogy mit jelent az ő hivatala megérti ennek a passzusnak az egyszerű lényegét. Nem is kell hozzá bővebb megokolás, olyan az, mint az él, egy szempillantás alatt kell felfogni, magyarázat csak gyengítheti. A fővárosi tanítónőnek nincs is szükségük a körlevél e részének terjedelmes fejtegetésére, s mikor az oktatásügyi osztály arra hívja fel a figyelmüket, hogy lehetőleg egyszerűen öltözködjének, ezt kész örömmel meg is fogják szívelni. A tanítónő csakugyan ideáljai a kisleányoknak, ezek áhitattal igyekeznek utánozni őket, s ha gyermeki lényükbe a „puccos” öltözködés vágya beledzöngöl, később az életben a legtöbben olyan akadályokra találnak fényűző hajlamaik kielégítésében, hogy mélységes keserűséggel elégedetlenkednek egész életükön át, vagy igen sokszor előbb-utóbb könnyűvérel keresik a kárpótlást. Ez bizony így van, az élet az emberek túlyomó többségét a mértéketlen, egyszerű igényekre szorítja, s ezt jó már a zsenge korban megszokni. Ha tehát a tanítónő azért az iskolában egyszerű ruhát visel, ez csak üdvös és célszerű, azért az a ruha a legizlésebb is lehet. Künn a magánéletben nem korlátozza a tanítónőt a rendelkezés. Ott is találkozhatik ugyan a tanítványával, de hát az már ritkább eset, s ha némely tanítónő mindenáron áldozni akar a fényűző öltözködés gyönyörűségének, végképpen megakadályozni ebben, a szabad akarat elvének erős csorbítása nélkül, nem lehet. Amár a bacillus-felhajtó „slepp” letűnhetnek már végre valahára az egész vonalon.

Szó van a rendeletben a tanítók külsejéről is. Őket meg arra kéri, hogy különös gondjuk legyen az öltözködésükre és külső megjelenésükre. Természetes, hogy itt is az egyszerűség és izlés az alapfoglat s nem a luxus kívánatik, aminek a férfiaknál végtére nincs is annyi tere.

Van a körlevélben még több józaváló pont, amely mind a gyermekifjúság szellemi és erkölcsi nevelésének előmozdítására és a tantestület iskolai életrendjére vonatkozik. Így az, hogy a tanítók, tanárok az iskolában csakis a testületi szobájukban dohányozzanak és hogy — ne álljanak hadilábon egymással. Ebben is igaz van az ügyosztálynak, gyermekeink érdekében ne tegyék ezt a tanítók, akik eddig tették. Aminthogy az egész rendelkezés minde pontjai magától értetődően nem azoknak a tanerőknek szól, akik a felsorolt dolgokkal rég tisztában vannak.

Forradalmi akció az orosz hadseregben. Megirtuk annak idején, hogy az orosz hadseregben forradalmi propaganda terjesztését fedezték fel. Csak nemrég tartóztattak le két úrtisztot, kik a legénység közt forradalmi tartalmú rópiratokat osztottak szét, most pedig azt sürgönyzik Pétervárról, hogy miután a politikai természetű perek az orosz hadsereg körében egyre sürűbbek lesznek, a hadügyi kormányzat elhatározta, hogy a haditörvényesékeknek külön politikai osztályt létesít. A forradalmi propaganda az orosz hadseregben nem új dolog, mert már rég felfedezték a hadseregben terjesztett első forradalmi rópirat, mely az abszolútisztikus kormányzatot szigorúan bírálva, az orosz alkotmány gyökereinek megváltoztatását kívánja.

Házasság. Diszes esküvő folyt le tegnap délben Nagyváradon az egész város és bihari megyei értelmiség élénk érdeklődése és részvétele mellett. Dr. Récs Odón, a nagyváradi állami gyermekmenhely igazgató-főorvosa vezette előtérbe Ince Lajos tekintélyes és köztisztviselőben álló nagyváradi építész-vállalkozó leányát, Ince Irén kisasszonyt. A polgári házasságkötésnél dr. Kovács Márk nagyváradi orvos-tanár és dr. Kasai Mór Miskolc városi főorvos szerepeltek tanúk gyanánt, a nagyváradi új izraelita templomban megtörtént egyházi szertartásnál megjelent Nagyvárad előkelősége.

Vidéki hír. Nagyváradról táviratozzák: Nagy János bihar-szadányi jómódú parasztasszonyt konyhája előtt meggyilkolta találták. Minthogy szolgáló megszökött, azt gyanítják, hogy az gyilkolta meg a asszonyt.

— Macdonald tábornok öngyilkossága.
 Londonban, mint a táviratok jelentik, fájdalmas szennedő okozott Macdonald Hector tábornoknak, Ceylon főparancsnokának öngyilkossága, aki egy párisi szállóban agyonlőtte magát. Öngyilkosságát büneinek bevallása gyánát tekintik, de nem itélik meg szigorúan, mert Londonban sokan tudták, hogy a vitéz tábornok idegrendszerét a hadi fáradsalmak tönkretették. Első nagyobb csatáját 1881-ben vívta meg Dél-Afrikában a boerok ellen. Joubert boer tábornok Majábanál foglyul ejtette. Az utolsó transvaali háborúban is harcolt a boerok ellen és megint Joubert csapataival állt szemben. Mint közlegény kezdte meg katonai pályáját és a délafrikai háború után Ceylon-sziget főparancsnokává nevezték ki. A fajtalanság csunya vádjá miatt kellett felelnie. Ceylon-szigeten ugyanis egy tizenkétéves nőrokona, Macdonald Cecilia volt nála, ő nevelte mint birték árvaát. A gyermekhez egy napon orvost hívta, mert beteg lett. A borzasztó gyamu magáé a tábornokra hárult, akit előbb becsületbíróság elé állítottak. Macdonald Londonba utazott, jelentkezett Roberts lordnál és onnan vissza kellett térnie Ceylonba, hogy a kormányzó által kinevezett bíróság előtt feleljen a vádakra. Macdonald Párisnak vette útját és mint már jelentettük, ott a Regina-fogadóban agyonlőtte magát. Ezt a levelet hagyta hátra:

Becsületemre és földöntúli boldogságomra esküszöm, hogy nem én gyaláztam meg Macdonald Cecilát. Esküszöm az élő istennek, aki bizonyára nem fog kénsni, hogy gyalázatos régalmazóimra lesújtson és megbosszulja a halálatom amit miattuk választottam, mert tudom hogy úgy befektetitek, hogy többé tisztára nem moshatom magamat. Öngyilkossá leszek, de ártatlanul kiöntöt vérem bizonyára azok lelkeit fogja nyomni, akik engem a halálba üttek. Nem érdemeltem meg ezt a sorsot, én, aki 34 nagy ütközetben, Sudánban és Dél-Afrikában részt vettem és mint hős kerültem ki hazám dicsőségére.

Jellemző az angolok gyűlölet-szenvedélyére, hogy egy londoni magánzó táviratilag nagy pénzösszeget ígért a párisi vendégfogadósnak azért a *tűzbört*, amely előtt Macdonald föbelőtte magát.

— Családi dráma. Rozensweig Leontin budapesti magánzó a napokban Kiszsebenbe utazott, hogy meglátogassa a nővérét, Rozensweig Bertát, aki Friedmann Adóll kiszsebeni rézműárosnak a felesége. Rozensweig Leontin nagy pörökdedében találta a házasfeleket és hiába lépett fel békítőül, haraggal váltak el egymástól. Friedmann a szobájába vonult és lefeküdt. Rozensweig Leontin utána ment s amint vizsgálta átölelte, revolver akadt a kezébe. Ki akarta csavarni a gyilkos fekvőre nővére kezéből s dulakodás támadt köztük. Ekközben a revolver elsült és a *golyó Rozensweig Leontin hasába fúródott.* A szerencsétlen tegnap este hozták fel a fővárosba s a Szent-István-kórházban helyezték el. Friedmann Adóllné, született Rozensweig Bertát valósággal lesújtotta nővére szerencsétlensége. Ma reggel nővére után utazott a fővárosba és a Szent-István-kórházba ment, hogy nővérével beszélhessen. Az orvosok azonban nem engedték hozzá, amkor pedig állapota felől tudakozódott, azt mondták, hogy élet és halállal küzd. Két-ségbeesve hagyta el a kórházat és egyenesen az Üllői-ut 14. szám alatti Arany kakas-szállóba ment, ahol szobát bérelt. Tízóra tájban a szálloda személyzete gyantsanak találta; hogy a fiatalasszony bezárkózott a szobájába és leüdüggyőzte az ablakokat. Be akartak nyitni hozzá, de kopogtatásukra nem kaptak választ. Betörték az ajtót, ahol a fiatalasszonyt az ajtó kilincsére felakasztva, holtan találták. A szerencsétlennek a holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— Kanyaró- és vörhenyjárvány. Debreczenből jelentik: Dr. Sávary Gyula tisztifőorvos a kanyaró- és vörhenyjárvány miatt sürgősen összehívta a járvány-bizottságot. A járványesetek tömegesek ugyan, de lefolyásuk szerencsére szelidebb természetű. Az összes óvodákat bezárták és széleskörű óvin-ékezkéseket tettek. Ha a járvány nem szűnik, az elemi iskolákat is bezárják.

— Szocialista tüntetések a színházban. Egy pétervári tudósítást jelenti, hogy a bjelosztoiki színházban szocialdemokrata tüntetések voltak, amely alkalommal véres összetűzésre került a dolog a munkások és a rendőrség között. Mind a két részen számos sebesülés történt. Több mint husz munkást letartóztattak.

— Új expedíció az északi sarkra. Egy Ziegler nevezetű amerikai milliárdos tudvalevőleg nagy díjat tűzött ki annak, aki legelőször tüzi ki az északi sarkon az amerikai lobogót, azonfelül viseli az expedíció költségeit is. Az első expedíció, amelyet egy Baldwin nevű járatlan ember vezetett, fűszkóval végződött, de ez Zieglert nem csüggesztette el és új expedíciót szerelt fel. Az expedíció hajójának neve *Amerika* és vezetője Edvárd Coffin. Mint New-Yorkból jelentik, az expedíció tegnap indult el útjára.

— Az egyetemi ifjúság tüntetése. Az egyetemi fiataloságot ma este hat órára a Müegyetem kertjébe ismét gyűlésre hívták egybe azok, akik sehogy sem tudnak belenyugodni abba, hogy az ifjúság — multikori határozata szerint — vissza akar térni a komoly tanulmányok terére és rendszeren óhajtja látogatni az előadásokat. A ma esti gyűlésre mintegy ezer egyetemi hallgató jelent meg, akik előtt *Melha* Tibor hozta szóba a diáksapkák ügyét. Ezután *Hoffmann Ottó*, Lengyel Zoltán iradavezetője fejtegette, hogy az ifjúságnak még nem szabad megnyugodnia, mert nem kapott még elégtételt a rendőri inzultusokért. Szavait a fiataloság vegyes érzelmekekkel fogadta s akadtak sokan, akik ellene szólottak a további tüntetéseknek. Hoffmann Ottó erre kijelentette hogy a fiataloság szombaton este lampionos menetben a tüggelenségi kör elé vonul s mindenki maga vegye meg a lampionját. Sokan ellene szóltek ennek az indítványynak, mire Hoffmann Ottó azt mondta a lampionos-menet ellen tiltakozóknak:

— Hát aki nem akar, nem lesz ott de azért mégis megtartjuk a lampionos menetet.

A gyűlés után a fiataloság egy része a *Nemzeti Kaszinó* elé vonult, hogy ott egy kis macskazét rendezzen. A rendőrség már értesítve volt erről a terről s báró *Splényi* rendőrtanácsos egész sereg lovas- és gyalogrendőrrel fogadta a fiataloságot. Alig hangzottak el az első tüntetések s alig kiáltottak még egy páran egy-egy abcogott a kaszinó lefüggönyözött ablakai előtt, előljött rejtekhelyéből a rendőrség és oszításra szólította fel a tömeget. Az ifjúság erre tüntető sétát kezdett a kaszinó előtt s ott sétált — rendben viselve magát — jó egy óra hosszáig. A séta ellen báró *Splényi* tanácsosnak nem volt kilógása s a fiatalok, megérve a hosszas sétát, úgy félkilenc tájban elszédültek s ekkor a rendőrség is hazavonult.

A holnap, pénteken újra meginduló egyetemi előadások alkalmából dr. *Kétyi* Károly, a tudományegyetem rektora a következő hirdetményt függesztette ki:

Hirdetmény a Tudományegyetem polgárságához. Hivatkozással 1901 évi március hó 23-án kelt 3984/902/903. számú határozatra. értesítjük az egyetemi polgárságot, hogy a tudományegyetemi épületekben tartandó előadások és szigorlatok céljaira az egyetem kapui 1903 évi március hó 27-től, péntektől kezdődőleg a hallgatók és szigorlók részére nyitva állanak.

Atyai jóindulattal, de egyszerűsággal a *legszigorúbb komolysággal* figyelemzük ez alkalommal is az ifjúságot, hogy egyetemi magaviseletük szempontjából gondosan ügyeljenek a tanulmányi fegyelmi szabályzat 96. fejezetére nehogy az egyetemi élet szabadságának félremagyarázásával s a tanulmányi fegyelmelem és rend megsértésével a hatóságok a *legszigorúbb megrovó intézkedésre kényszerítsék*, másrészt pedig megsértésük azon innepélyes fogadalmukat amelyet az „Alma Mater” tagjai sorába történt beiktatásuk alkalmával az illetékes dékán kezébe tettek le. E fogadalmom becsületbeli kötelezettségük teszi, hogy az egyetem törvényeit meg fogják tartani és az egyetemi hatóságok iránt mindenkor engedelmességgel és tisztelettel fognak viselkedni.

Az egyetem központi épületének helyiségeibe belépési joggal nem bíró idegen elemek távollattartást végett végül elrendeljük, hogy az egyetemi központi épület kapuin a hatóságok és tanári személyzeleten kívül csak egyetemi polgárok és szigorlók s csakis ezidei, vagy azaz egyenértékű igazolvány felmutatása esetén bocsáthatók be.

Budapest, 1903. március 27-én.

Kétyi rektor s. k.

— Újságkiadás a tenger hátán. A nagy személyszállító gőzösök ezideig is úgy voltak berendezve, akárcsak a legkövetelőbb igényekkel számoló hotelek. Eppen csak a friss újság hiányzott a reggeliehez. Most már az se hiányzik. Egy londoni telegramm jelenti, hogy a Gunard-társaság összes személyszállító hajóin újságot adnak ki ezután és pedig naponként. Marconi-féle telegraphállomással van felszerelve minden hajó. Ez közvetíti a híreket az utban elhaladó hajóktól és a szárazföldről. A hajón van egy szerkesztő, aki összeállítja a lapot s szedők, akik kiszedik és gépezés, aki kinyomtatja a masinán. Ez aztán a kényelem non plus ultrája.

— A szerelem. Még van szerelem akadnak még szívek, amelyek inkább megszűnnek dobogni, de nem bírják ki a reménytelen sövárgás kínját. *Potsdam*ban egy *Weiss Viki* nevű színésznővendék-lány meghalt egy *K. Albert* nevű színésztől. Aki szép volt. Ányira szép, hogy a felsőbb leányiskola igazgatójának el kellett tiltania növendékeit a színházról, amikor *K. Albert* játszott. De a kis *Weiss Viki* színésznővendék volt és statisztálnia kellett. Ez ekközben a szive anynyira megtelt boldogtalansággal, hogy a minap este, miattal *K. Albert* kiűnt játszott a színpadon, ő a színésznővendék karoltságot ívott és mikor *K. Albert* a jelenés végén az öltözőbe ment, akkor ott találta haldokolva. Egy óra múlva meghalt a kórházban.

— Családi tragédia. *Hamburgban* ma *Meissl* Rudolf kereskedő agyonlőtte feleségét, aztán öngyilkosságot követett el. A szerencsétlen kereskedőt anyagi zavarok kergették a halálba.

— Nagy tűzvész a vidéken. *Sopron* környékén, mint tudósítónk táviratozza, ma két községen nagy tűzvész pusztított. *Lakompakban*, amely Soprontól egy órányira fekszik, *harminc* ház égett le. A tűz rohamosan terjedt, mert nagy vihar dult. A kárvallottak minden vagyona odaégett. — *Balfon* is kiszámíthatatlan nagy károkat okozott ma a tűzvész. Az orkán messzire elvitte a lángokat s két óra alatt majdnem az egész község elpusztult. A győr-sopron-ebenfurthi vasút két különvonatot indított Balfra munkásokkal, akik emberfeletti erővel dolgoztak a tűz megfékezésén.

— Revolveres betörők. Ma délután 'félékettő tájban *Ribiczky* Emil lakatos, *Pichler* József kutasináló, *Szűcs* József napszamos és *Sztracssek* István lakatos betörték a Külső-Váci uton levő *Tarnóczy*-féle gépgyár raktárába. Ott összepakoltak egy csomó értékes géprész, részcsavart s éppen távozni akartak a zsákmánnyal, amikor rájuk nyitott *Fehér* József házmester. *Fehér* megragadta *Ribiczky*-t, az egyik betörőt, aki azonban egy cseppet sem jött zavarba, hanem előlrontotta revolverét és azt a házmester arcába sülötte. A szerencsétlen ember, akinek egész arcát összezuarta a lövés, eszméletlenül bukott a földre, mire a négy jómadar zsákmányát bátrahagyva, kerekét akart oldani. A lövés zajára azonban elősiettek a munkások s két betörőt, *Ribiczky*-t és *Pichler*-t sikerült nekik megcsipni, a másik kettő azonban elmenekült. Az elfogott két betörőt bevitték a 10kapatnyására, a két közévényét pedig mindentelé keresi a rendőrség.

— Felolvasás Vácon. *Vác*ról írják lapunknak: *A vaczi katolikus (nem)* kedden este tartotta ez időszakban utolsó felolvasó-ülést, amelyen dr. *Margalits* Ede egyetemi tanár is megjelent s előadást tartott az emberi boldogságról, melynek igazi alapja a hit, eszköze az önismeret, az erkölcsi önfegyelmzés és a túlzásoktól való tartózkodás. A közönség hosszantartó tapssal jutalmazta a kitűnő tudós előadását. Majd dr. *Hörl* Péter főorvos érkekezett a gümőkórról s az ellene való védekezés módjáról, aztán pedig *Lukács* József hittudor olvasott fel a szocializmusról, melyet társadalmi, jogi és erkölcsi szempontokból bíralt. A hallgatók a felolvasásokat is élénk tüszéssel kísérték. Végül *Csávószky* József címzetes püspök a bizottság elnöke köszönetet mondott gróf *Csáky* Károly vaczi püspöknek, valamint *Vác* város intelligens közönségének a lelkes pártfogásért.

— A szocialisták népgyűlése. Említettük már, hogy a magyarországi szocialdemokrata-párt a képviselőházban ellene elhangzott támadások ügyében népgyűlést hívott egybe. A gyűlésre vonatkozólag ma éjszaka a következő plakátok jelentek meg a főváros utóin:

Munkások! Proletárok! A képviselőházban legazembereztek bennünket Mosolygott a parlament elnöke, amikor Magyarország egész munkásosztályát bíjáng csöcselőnek nevezte a klerikális reakció. Munkások! A koldusbot és a becsület az egyetlen örökség, melyet apáinktól kaptunk s korai pusztulásunk után gyermekeinknek tovább adunk. A gyávák és becsületlenek ez a két erősségünket rágalmazták. Irigylük becsületünket, melyet szegénységünkben is tisztán megőriztünk, míg ők gazdagságuk közeppét a korrupció posványába merültek. Munkások! Aljas rágalmakat a becsülettrálok jedit helyről szórtak ellenünk. A mentelmi jog mögött buva, öltöztették nyelvüket, a kerítés mögött dobáltak reánk eveteműt lelkük minden szennyét, minden sarát. Proletárok! Rágalmazóinkkal mi nyitl heven, teletöszgünk tudatában tognik leszámoink. A legazemberezett csöcselőknben lesz annyi bátorság, hogy a reakció zsoldosait szemtől szembe teletöszgő vonja. Március 29-én, vasárnap délután 4 1/2 órakor a Szabadság-téren (az Újpelel helyén) népgyűlést tartunk, melyre meghívjuk a proletárok rágalmait: báró Kaas Ivott, Bartha Miklóst, Rakovszky Istvánt és Ugron Gabort. A népgyűlés napirendje: *A klerikális rágalmak és a szocialdemokracia.* Hazátlan bitangok és megfizetett gazemberek! Jertek el mindannyian a gyűlésre, mely a szabadság és felvilágosodás manifesztációja lesz azokkal szemben, kik a szabadság és sötéttség zsoldosai. *A magyarországi szocialdemokrata-párt vezetősége.*

— A lelkész huga. *Miss Mary Rundle*, a nagybátyjánál, *Rundle* anglikán lelkésznel nevelkedett árva lány a legkörrülrajongottabb szépsége volt *Helston* angol tengerparti városának. A lelkész nemrég gyöngöden szeretett unokahuga tiszteletére lényes estélyt rendezett kastélyszerű lakásában, a *Godolphin-Hall*-ban, mely alkalommal a missnek az is meg volt engedve, hogy meghallgathassa a fiatalberek komoly ajánlatait. A miss azonban elutasított valamennyi kérést s pár nap múlva egész *Helston* bámulatba ejtette azzal, hogy megszőkötött a lelkész lovászával, egy rendkívül csinos 24 éves fiatalemberrel, aki őt lovagolni tanította s minden kirándulása alkalmával elkísérte. Mult héttől azt mondta a miss a mitsem sejtő lelkésznek, hogy *Penszanceba* megy néhány hétre rokonnait meglátogatni, mibe a lelkész szívesen beleegyezett. A nagybácsija fogatát megrakta mindenféle podgyászszal, a bakra a lovászt ültette s egyenesen *Camborneba* hajtottak ahol egybekeltek. Onnan a kocsi a lovakkal együtt visszaküldték s *Exeterbe* mentek vasuton, ahol a lelkész néhány ismerőse a leányt le akarta beszélni erről a irigyről. A fiatal pár azonban kikért magának minden beavatkozást.

— **Párisi családi dráma.** A párisi bíróság nem mindennapi ügygel foglalkozott a napokban. Egy *Guevrement* nevű magasabbrangú hivatalnok, aki mellesleg uszorszkodással is foglalkozott, huszonöt évig közsé hástárításban él egy Guérin nevű asszonnyal, aki kilenc gyermekkel ajándékozta meg. Eppen e nem törvényes alapon nyugvó házasság ezüstlakodalmára gondolt egyet Guevrement ur és elhagyván kilenc gyermekének anyját, ennek fiatal cselédjét vette el feleségül. A törvényes házasságból is születek gyermekek s a fiatal asszony azt kívánta az urától, hogy a törvénytelen gyermekektől vonja meg a nevet. Pedig Guevrement urnak legidősebb fia akkor már negyvenéves volt s mint kereskedő tisztességes egzisztenciát és jó hírnevet vívott ki magának. Réá tehát nagy kellemetlenség bántult volna, ha a nevérdől le kell mondania. Eiment tehát az apjához és kérve-kérte, ne tegyen vele ilyen szégyent. Az apja ingerülten kiutasította, mire a fiu elkeseredésében revolvert rántott s rádől a szívtelen öregre. Az kerülmi akarván a nyilvános botrányt, nem jelentette fel fiát, annál kevésbbé, mivel amugy is csak jelentékelentlenül sebesült meg. Hanem a nyilvános tárgyalást még sem kerülte ki, mert a fia önként jelentkezett a bíróság előtt. A tárgyaláson a kemény szívű apa, aki különben a saját fiát is a leghallatlanabb uszorszkodással nyuzta, olyan rossz hatással volt az esküdtökre, hogy azok egyhanguan fölmentették a fiát.

— **Biztosítás a vénleányság idejére.** Csodálatalaképpen nem Amerikában, hanem Angliában találhatók ki azt a legujabb biztosító-intézetet, amely a vénleányság ellen biztosítja az aggodalmas hajadonokat. A társaságnak az a célja, hogy férjhez nem ment leányoknak egy bizonyos időtől kezdve életjáradékot nyújtson. S a gondolat nem is rossz. A női kereset-ágak szaporodása folytán egyre több leány keres önállóan pénzt, viszont a házassági kilátások is egyre oszkoznak. Érthető tehát hogy a vénleányok száma szaporodik. Aki a keresetképeség fénykorában, a huszadik és harmincadik életév közt sokat, azután egy kevesebbet fizet, negyvenéves korában már tekintélyes évjáradékhoz juthat. Igaz ugyan, hogy azoknak, akik a lefolyt időn belül megházasodnak, a már befizetett összegről le kell mondaniok. Így a befizetés nem csak tökélyhelyezés, hanem egyszerűs mind szerencséséjétké ki is válik, mivel a férjhezmenők pénzét a hoptannmaradatok javára fordítják. Amely mértékben tűnik tehát a remény, hogy a férj megváltó alakja a szembatáron megjelenik, oly mértékben erősödik a kibátáron egy jó, biztos életjáradékra. Sőt, valószínű, hogy a társaság kliensei nemcsak maguk, de egymás számára is fogdossák majd a térjeket. Mert minden hölgy, aki idő előtt férjhez megy, mindazok nyereségét jelenti, akik nem részesülnek e szerencsében. Nem lesz tehát irigykedés, pártirontás; ellenkezőleg, igazi testvéri szeretet fog az angol vénleányok közé költözni. — Egy elvi döntést is közzéhetünk a vállalatnak, amely bizonyára van olyan tekintély, hogy hihetünk neki. Az a kenyere. — Tehát: negyvenévesnél kezdődik a vén leány. Addig fiatal.

— **Uj Jack.** Tizenkét évvel ezelőtt Whitechapellen, London külvárosában merült fel az első, az igazi Jack, aki rémületbe ejtette a világot az ő különösen borzalmas asszonygyilkosságaival. Azóta időnkint föl-fölmerül egy-egy új Jack, aki utánozza az első. Most Skóciában, Greenock városában szerepel egy Jack. A kis város egy elhagyott utcájában nemrég egy borzalmasan megcsönkített asszonyra bukkant a rendőrfőrajt és ugyanabban a városrészen egy vértelen tetrengrő s hasonlóképpen megcsönkített leányt talált. A gyilkos csaknem úgy végezte szörnyű munkáját, mint a híres londoni asszonygyilkos, csak hogy áldozatai nem haltak meg s mihelyt magukhoz tértek, a következő vallomást tették: A gyilkosság estéjén egy 20—30 esztendő, rendkívül elegáns fiatal ember szólította meg őket a városka legnépesebb utcáján. Rövid séta után azt ajánlotta áldozatainak, hogy menjenek el vaosorázni s látogassák meg lakásán. Mihelyt egy néptelen és sötét városrészebe értek, a gonosztevő két rántott s hirtelen mellükbe dőtte. A két nő vallomása teljesen egybehangzó s nyilvánvaló, hogy a gyilkos mindkét esetben ugyanazt a metódust követte.

— **Félszakított lakodalmom.** Különös kis háboruszkodást ír meg egy német lapnak az athéni tudósítója. Kallianoi faluból tizenkét hajadon elment egy bizonyos forráshoz, amelyből az ugynevezett *lakodalmi vizet* merítik. Ez a víz arra szolgál, hogy a fiatal házaspár első kenyérék süssék meg veie. A hajadonokat a völégény egy barátja kísérte, aki a csapat megérkezését a falunak pisztolyfűvéssel jelezte, azonkívül a forrást is egy pisztolyfűvéssel üdvözölte. Amikor aztán a leányok a forrást a szokás szerint körüljárólták, egyszerre csak megjelentek a hatóság leggyerekes emberei, s el akarták fogni a völégény barátját,

amiért a pisztolydurrogatással a törvényes rendet megsértette. Csakhogy a völégény barátja elmenekült s a katonák egyedül maradtak a lányokkal. Nagyon gyöngéd legények voltak, bámúla gyönyörködtek a leányok karosu termelében. Aztán oly nagy lett a bámúlatuk, hogy a leányoknak a korszójukat kellett használni ellenük, s ez annyira sikerült nekik, hogy lelegyereztek a katonákat. A katonák jajgatva vonultak vissza, a leányok pedig a faluba mentek az elszedelt puskákkal, a falu népe ujjongva fogadta őket. De az ujjongás nem tartott sokáig, mert a katonák csakhamar megjelentek, s a rendőrfő parancsára megrohanták a völégény házát. Aztán némi osztorozás után az egész lakodalmi társaságot beki-sérték a fogházba. Lehet, hogy még ma sem bocsádták ki őket, s a menyasszony és völégény sóvárogva várja, mikor folytathatja a félszakított lakodalmat.

— **Rendőri hírek.** *Borza* Róza 19 éves hajadon ma a Ferenc József-hid pesti részén a Dunába ugrott. De még élve kimentették. A Rókus-kórházban ápólják. — *Piller* Márton 50 éves kőműves ma reggel a Bakács-tér 4. számú ház tetejéről lezuhant. Összezuozott testtel, holtan terült el a kövezeten. Holtestét a törvényészeki orvostani intézetbe vitték. — *Erdélyi* Irma nagyváradi születésű 17 éves cseléd Alsó erdősor 17. számú lakásán marólugot ivott. A Rókusba vitték.

— **Az osztálysorjárték huszára.** Az osztály-sorsjárték mai huszárs tizezer koronát nyert 46435, *ősezer koronát* 17168 82698 63961 82758 5270 *kétezer koronát* 45008 87566 49330 101264 86418 66146 84814 35640 18007 38523 22893 59394 84796 59304 34796 2639 66688 106988 95544 40494 64326 82480 95262 96110 89760 16698. *ézer koronát* 6-635 101365 87173 72888 32867 16276 75938 86141 34134 86286 44007 64271 51697 8629 32538 44111 35748 88398 93677 91277 66719 31055 42571 10399 26128 76271 79900 76307 255 58230 77612 54062 81309 91276 83702 42359 89788 89749 82188 76655 32747 45498 180790 8167 *ötözezer koronát* 57792 42171 28213 60040 13443 45287 1067 8 28267 9436 16471 15119 100516 26582 104865 15016 22166 22261 8318 96472 36465 83459 26374 40203 1409 4167 10696 92272 30440 76349 58295 80250 5332 27481 66017 62087 7650 58092 13430 39518 70386 62695 93641 50843 69004 69592 106105 37: 97 1626 46987 51689 108190 94963 14802 85394 88647 66683 80597.

Próbáljon egyszer szerencsét **Lukács Vilmos osztálysorjegy-felárusítónál, Budapest, V., Fűrdő-u. 10.**

(x) **Köszvény és osz ellen hatásban felül-mul-batalan a Zoltán-téle kende. Üvege 2 korona.** Zoltán gyógyszerárban, Budapest, V., Sétány-utca és Szabadság-tér sarkán.

(x) **Krieger-féle akácia aro-öröme 2 K.**

FŐVÁROS

(*) **A fővárosi konverzió.** A belügyminiszter tegnap jóváhagyta a 25 millió forintos kölcsön konverzióját. A kiküldött bizottság *Halmos* János polgármester elnöklésével ma tartott ülésén megbeszégte a végleges szerződést. Ugy terveztek, hogy még ma a tanács elé is terjesztik a szerződést. A tanács együtt is volt a két óráig várt a szerződésre, de a bizottság nagyon alaposan megvitatta a szerződés minden pontját és harmadfél óraor végzett csak a bizottság. A tanács szombaton, a közgyűlés pedig a jövő szerdán fogja tárgyalni a szerződést. A bizottság megállapodása szerint a főváros a huszonöt millió forintos 4 1/2 százalékos kölcsönt április elséjén mondja föl hathatónapi határidőre, vagyis szeptember harmincadikára. A kötvények becserélésére való jelentkezésre április tizenegyedikéig adtak terminust. A főváros a fölmondást még a hét végén közzéteszi. Az áprilisban való fölmondást a főváros kvánta, mert így a negyvenhat millió koronánál negydekre megtakarít egy fél százaleket. Ebből a megtakarításból fedezik a konverzióval járó költségeket.

SZÍNHÁZ, ZENE

— **Hírek a Nemzeti Színházból.** Holnap, pénteken *Martos* Ferenc történelmi vigjátéka, a *Simonyi őbester* kerül színre a Nemzeti Színházban. Desse-rannes grófnő szerepét ez alkalommal újra *Lány* Ilka vette át, aki betegségeből teljesen felépülve, ezen az estén lép fel először. A többi főbb szerepét *P. Márkus* E., *Ligeti*, *Császár*, *Dezso*, *Rózsahegy*, *Náday* F., *Gál*, *Bakó* és *Molnár* László játsszák. — Szombaton *Gárdonyi* Géza vigjátékát az *Annuskát* adják a rendez szereposztással.

— **Monna Vanna** a Várszínházban szombaton, e hó 28-án kerül először színre a *Várszínházban* *Monna Vanna*, teljesen azokkal a szereplőkkel, akik a *Nemzeti Színházban* játsszák.

— **Küry Klára vendéglátéka.** *Érsekújvárról* jelenté levelezők: *Küry* Klára kisasszony, a Népszin-ház nagy művésznője kedden este városunkban hang-versenyezett az itteni kórház javára. Már a peronon sok ezerre menő közönség élén nagy küldetésig fo-gadta virággal, óriási ovációkkal és kísérő ezután hosszú kocsisorral a városba, de ünneplés dolgában különösen gazdaggal tette az estét, hogy a nagy mű-vésznő a tiszteletére rendezett banketten a tulajadó és lelkes beszédek után, amelyekben ünneplétek, maga is felszólt, hogy a legmelegebb érzésekkel jött, egy kórház céljának szolgálatába szegődteni tu-dását egy másik kórházból, amelyben a tudomány és egy nemes tudós, *Barta* Gábor tanár segített vissza-adni nagy válság után mindig hű kísérője, az édes-anya életét. A gyönyörű beszéd mélyszéges hatást tet a közönségre, amely előbb a hangversenyen te-mérdek tapsal, virággal halmozta el a művésznőt és hála-ja jeléül díszes ezüstkoszorút is nyújtott át neki.

Aradi tudósítónk jelenti, hogy *Küry* Klára kis-asszony ma odaérkezett és pénteken, szombaton és vasárnap a Katalin, Casanova és Lili nő szerepeiben lép fel.

— **A Víg-színházban** szombaton két előadás lesz. Délután rendkívüli mérsékelt helyárrakkal a Víg-színház színészközlája rendez visszaleadást, *Mo-llyre* *Tudós nők* című vigjátékát játsszák és az *Egyik olyan, mint a másik* című egyfelvonásos. Este a *Mici hercegnő* adák, amely most egymagában tölti be a műsort. A *Mici hercegnő* előadásain a zenét öt perccel fél nyolc előtt kezdik, úgy hogy maga a boház pontban fél nyolc óraor veszi kezdetét.

— **A Cigány felújítás** a *Nemzeti Színházban* vasárnap este *Szegliget* Ede népszínművét a *Cigányt* újítja fel. Ez lesz a darab 72-ik előadása. Utóljára 1900. december 26-án adták a *Nemzeti Színházban* s így a mostani repizen teljesen új botanulással kerül színre. A címszerepét *Ujházi*, *Rózsit* K., *Hegyesi* Mari, *Várszegit* *Pálfi*, *Gyurit* *Gyenes*, *Mártont* *Gabányi*, *Rebekát* *Vizváryné*, *Évit* *Ligeti*, *Petit* *Mihályfi*, a haj-dut *Rózsahegy* adja.

— **Puccini állapota.** Adtunk hírt arról a bal-esetről, mely *Puccini*-t, a *Tosca* szerzőjét, egy automo-bil-kirándulás alkalmával érte. *Puccini*, aki lábát törte a balcsenté, már javulóban van, de gyógykezelése még húzamos ideig eltar.

— **Hírek a Magyar Színházról.** A Magyar Színházban holnap, pénteken *R. Maróthy* Margit asszony újra előszissa nagyszerű szerepét: *Raquin Teréz*, amelyben annak idején a Magyar Színház közönségének bemutatkozott. Holnap lép fel utolszor a színház drámai személyzetének két jeles tagja, *Angyal* Ilka és *Hidvéghy* Ernő, akik virágvasárnapkor megválnak a színházról. *Angyal* Ilka *Raquin* szerepét, *Hidvéghy* Ernő *Laurent*-t játssza. Az előadásban részt-vesznek még *Kornai* Berta, *Faragó*, *Szilágyi*, *Rátkai*. — A Magyar Színházban most két újdonság előké-születei folynak. Az egyik egy pompás énekes bohó-szát a *Nelly Rozier*, amely Párisból, ahol egyfolytában kétszáz előadást ért, kiindulva. Berlinben, Münchenben és legutóbb Bécsben aratot ritka nagy és állandó sikert. Az újdonság, amelyet *Mérei* Adolf fordított, a jövő héten kerül bemutatóra. A másik újdonság egy operett, a *Aratóstól* (*Der Rastelbinder*), amely az idei bécsi színház élvén legnagyob sikere. Zenéjét *Lekár* Ferenc, a *Kukuska* szerzője írta. A *Aratóstótot* magyarra *Ruttkai* György fordította.

— **Az országos dalos-ünnep** Az Országos Dalár-Egyesület március 28-ikán, szombaton este félhétkor válszámnyi ülést tart a Nemzeti Zenede nagyertermében. Másnap, vasárnap délelőtt tíz óraor ugyanott lesz az egyesület közgyűlése, melyen a temesvári országos dalünnep végleges sorrendjét fogják meg-állapítani.

— **Náday Ferenc jubileuma.** Április 1-én lesz negyven esztendeje, hogy *Náday* Ferenc a Nemzeti Színház tagja lett. A Nemzeti Színház igazgatósága és tagjai méltó ünneplésben részesítik a művészt e napon, midőn jubilaris ünnepének estéjén a *nők bardája* *De Ryons* szerepében lép fel. Az ünnepség, melyre a fővárosi színházakat is meghívták, délután hat óraor kezdődik a Nemzeti Színház színpadán. Előadás után banket lesz a Royal-szálló termében, melyben a művész tiszteletű és barátjai is résztvesz-nek. Egy-egy részvételi jegy ára 5 korona. A banketre előjegyzések *Zollner* Béla fogalmazónál (Nemzeti Szín-ház) történnek.

— **A Magyar Királyi Operaházban** holnap, pénteken *Verdi Troubadourját* adják elő, melynek *Azucena* szerepében vendégül lép *Szörényi* Bella kisasszony. Szombaton, *Wagner Richard Tannhäuser*-ben *Erzsébetet* *Diánsy*, *Vénuszt* *Ney* Hermin, *Wolframt* *Takács*, *Tannhäuser* *Broulik*, az *órgótot* *Ney* *Dávid* jogja énekelni.

— **A női karénekesület hangversenye.** A budapesti zeneközlővel kapcsolatos magyar női karénekesület március 29-ikén, vasárnap délelőtt 11 óraor a Terevárosi Társakör dísztermében *Major* J. Gyula zenéigazgató vezetésé alatt hangversenyt rendez. A magyar női karénekesület, mely felada-tul tűzte ki, hogy a női karének művelését hazánk-ban megonosítsa, immár kilencedik éve működik *Major* J. Gyula szakavatott vezetésé alatt. Az egye-sület tagjai a nyilvános hangversenyekre hozzártá-ro-zók számára jegyeket kapnak.

**** Növendék-hangverseny.** Sikerült növendék-hangversenyt rendezett e hónap 25-én a József főherceg-szálló dísztermében a Takács J. igazgatósága alatt álló VIII. kerületi Zenekonzervatórium. A működő növendékek közül *Fehér Antal* és *Preisz Oszkár* hageddün, *Hajnal László*, *Pethő Andor*, *Klossz Betti Onody Róza* és *Gábor* (tanár: *Vendéghegyi Géza*) zongorajátékkal arattak szép sikert. Közönség nagy számmal volt.

**** Az Országos Színész-Egyletekről.** Az Országos Színész-Egyletet április 7-én délelőtt 10 órakor tanácsulást tart, amelyre a vidéki tanácsosok közül *Szakács Andor* és *Somogyi Károly* hívták be. Az együletet a felvételi vizsgálatokat június elsején s a következő napokon tartja meg, míg a gyakorlatra küldöttek vizsgálatát április 7-ére s 8-ára tűzte ki. A vizsgálatok tekintettel a sok jelentkezőre, előreláthatólag még több napon át tartanak.

**** Fúharmonikus hangverseny Kassán.** A gróf *Pongrácz* elnökléte alatt alakult kassai zenegyesület e hó 22-én tartotta első zenekari hangversenyt szép számu közönség előtt. Előadásra került *Beethoven V.* szimfóniája, *Weber* nyitánya a *Büvös vadász*ól nagy zenekarra és *Fuchs R. II.* szerenádja vonós zenekarra. *König Péter*, a jeles zeneszerző vezette a zenekart. Közreműködött *Serény Erzsike* is, aki dr. *Rusznák Zsigmond* zongorakísérete mellett énekel.

**** Jubiláris előadás az Urántában.** Pénteken az *Uránia* tudományos színház jubileumra készült. Ez a alkalommal adák *Csodády Bertalan* nagy sikerű darabját, *A jéher cím birtokalmát* huszonötödösök. A közönség részéről mindinkább fokozódó érdeklődés olytán továbbra is mérsékelten marad a látványosság, mely az időközben megérkezett újabb mozgóképekkel gyarapodva, állandóan szűfolt házat vonz az *Urántába*.

MŰVÉSZET

□ Képtárlatok a vidéken. A *szegedi képzőművészeti egyesület* tegnap délután nyitotta meg VIII. tárlatát. *Wlassics Gyula* kultuszminiszter képviselőében *Kállay Albert* főispán jelent meg, kit *Csernovics Agenor*, az egyesület alelnöke üdvözölt. A főispán örömeinek adott kifejezést a fölött, hogy a képzőművészetek szeretetének magja, melyet az egyesület ezelelt négy évvel elhintett, oly szép reményekre jogosítónak kell ki, és annak a reményének adott kifejezést, hogy Szeged mint a fajmagyarság végvára magasabbra fogja emelni a magyar kultúrát s a kultúra ügyével fog diadalmaszkodni. A lelkes beszéd után a kiállítási ajtai megnyitást s a kormány képviselője *Csernovics Agenor* alelnök és *Erdélyi Béla* igazgató kauszolása mellett megtekintette a kiállítást. Nyomokban hullámozt Szeged közönségének színe-java és gyönyörködött a szépen rendezett kiállításban. Hazai képzőművészetünk előkelőségei voltak részt e kiállításban.

Nagydrádlói távirtozások: *Beöthy László* főispán ms nagy közönség jelenlétében nyitotta meg a nagyváradi műtárlatot, melyen magánosok birtokában lévő műtárgyak vannak kiállítva. A tárlat két hétig marad nyitva és közben felolvasások és hangversenyek lesznek.

□ A fényképezési kiállítás. *József Agost* főherceg kamarai előjárója, gróf *Sepáry József* útján értesítette gróf *Esterházy Mihályt*, a Photo-Club elnökét, hogy a klub lényképképzésének védmétségét előadja s a kiállítás virágvasárnapon, április 6-én délelőtt 11 órakor Nemzeti Szalonban személyesen fogja megnyitni.

TUDOMÁNY, IRODALOM

□ A Magyar Földrajzi Társaság ma este tartotta meg az Akadémia heti ülésében évi rendes közgyűlést dr. *Erdősi Béla* főigazgató elnökléte alatt. Előlk megnyitván a közgyűlést, átadta a szót *Gerster Béla* alelnöknek, ki szép megnyitó beszédet mondott.

Visszapiantást vetett az elmúlt év földrajzi eseményeire s főleg a kiküldött expedíciók tanulmányos eredményeiről számolt. Majd a magyar kutatások, főleg a balatonai kutatásokról tett említést s végül az imperializmus és a gyarmati politikáról tartott hosszabb értekezést. Ennek utána helybenhagyta a közgyűlés a választmány által benyújtott 19. évi költségvetéstartozást. A társaság vagyona 19.386 korona. *Berecz Antal* főtitkár betérjesztette tavalyi zárszámadásokat, dr. *Lóczy Lajos* pedig a Balaton-bizottság jelentését. Ezután dr. *Thüring Gusztáv* tartotta meg sikerült emlékbeszédét dr. *Jankó János*ról a társaság fiatalon elhunyt tagjáról. Végül nagy lelkesedéssel megválasztották tiszteleti tagul *Stein Aurélt*, Ázsában élő jeles hazánkfiát és *Molnár Viktor* miniszteri tanácsost. Levelező tag lett *Laczkó Dezso* veszprémi priarista tanár. A közgyűlés után lakoma volt az István főherceg szállóban.

□ Magyar Pályázatok címen új havi folyóirat jelent meg *Féjer Lajos* és *Ritter Ignác* építészek szerkesztésében. Nagy szolgálatot tesz a magyar építésznek, amennyiben a tervpályázatok eredményét összefoglalva közli írásban és képmben. Csak így tanulmányozhatók azok igazán és csak így tudják az érdeklődők megalkotni maguknak véleményüket a terv-

pályázatok eredményéről. A csinos kiállítású füzet első száma a pozsonyi postára birtelt pályázat eredményét közli. Előfizetési ára egész évre husz korona.

□ A magyar történelmi társulat április 2-án választmányi- és felolvasó-ülést tart az Akadémia heti ülésében. Az ülés 5 órakor kezdődik.

□ A parlamentáriszmus. Dr. Haendel Vilmos jogakadémiai tanár ily címen érdekes tanulmányt írt, mely *Politzer Zsigmond* és fia könyvkereskedésében jelent meg. Az egész mű tisztán tudományos politikai monográfia — mely a jelzett kérdést három írószere osztva — (A) Történeti-, B) Elemző-, C) Kritikai rész tárgyalja. E minden por vagy kontra való agitációtól ment — higgadt — objektív hangon való fejtegetéseknek oldja a parlamentáris kormányrendszer tudományos analízise és bírálatos méltatása. Magyar forások — monografikus alakban — a kérdést egész terjedelmében mindeddig föl nem ölelték; tanulmányai folyamán a szerző azért nagyrészt a külföldi politikai irodalom termékeire volt utalva, melyeket a legújabb időkig terjedőleg lelkiismeretes figyelemmel kísért, hogy a tárgyat a mai modern politika magaslatán állva, tüntethesse fel: A történeti részben gondosan iparkodik megjelölni az események tonalának ama főbb pontjait, melyek a rendszer óshazájában — Angliában — annak kifejlődését eredményezték; a második, elemző részben pedig az egyes fő államszervek egymáshoz való viszonyának töldrítése képezi vizsgálatának tárgyát, a parlamentáriszmus szempontjából. Mérélegli e részben négy fejezetben a fejedelem — az első és második kamara, továbbá a kabinet állásának, politikai nyomtatásának kérdéseit egyenként — logikailag indokolván a taglalt állapotoknak lyszerű fejlődését s rámutatva ama tényezőkre, melyek működésétől a rendszer egész-séges funkcionálása függ. E részben nyerne megoldást az említett állami főszervek kontroverz hatásköri kérdéseit s közölök nem egy bir speciális magyar vonatkozásban nagy érdekel, mint például a parlament és hadsereg viszonyának kérdése, továbbá a miniszteri felelősség ügyének alakulása oly esetekben, midőn az államot hadjárat idején maga vállalja el a csapatok vezetését. A kritikai részben a parlamentomach irodalom által a rendszer ellen felhozott érvek taglalásával foglalkozik a szerző, s bírálja azon főbb reformjavaslatokat, melyek annak megjobbitása céljából telmerültek. Műve végén állítja szembe az előnyök sorozatát a hátrányokkal s összehasonlítja azt a vele versenkepeseknek mondott egyéb kormányformákkal — úgy monárkiák — mint köztársaságokban. Befejezésül tel-tárja a parlamentáriszmus mai állását az összes föld-részekben, s munkáját az előadottak rövid összefog-lalásával zárja be. Bár e mű nem publicisztikai termék s azért a szerző nem is foglalkozik az aktuális mag-yar napi politika eseményeivel, tárgya nevezetessé-génél és szigorúan tudományos érvelésénél fogva, szélesebb körben is kelthet jogos érdeklődést.

□ Pályázat. A Magyar Tudományos Akadémia matematikai és természetudományi bizottsága az 1908-ik évben 4000 koronát olyan tudományos munkálatok előmozdítására kíván fordítani, amelyek a fizika körébe vágnak. A munkálatok lehetnek elvont, elméleti irányúak, vagy olyanok, amelyek hazánk természeti viszonyainak kutatását tűzik ki céljukul. Mindenkinék egyenlő alkalmat akarván nyujtani, hogy a íntebbi említett szakba vágó munkáival versenyre kelhessen, a bizottság ezennel felhívja az érdekelteket, hogy a tervezetüket (esleg kész munkáikat) küldjék be, magukat megnevezvén és kijelentvén, hogy a kitűzött összegre vagy annak milyen részére tartanak számot. A megszavazott összeg rendszerint a munkálat befejeztével adatik ki; de ha végrehajtása költséggel járna, részben már a megbízatás alkalmával is utalnak ki bizonyos össze-get. Az így készülő munkálat a Magyar Tudományos Akadémia tulajdona, de ez a kiadás jogát a szerző-nek — ha kívánja — esetről-esetre át is engedheti. A tervezetek vagy kész munkák e hó végéig a bizott-ság előadóhoz, dr. *Lengyel Béla* egyetemi tanárhoz küldendők be.

SPORT

**** Belga labdarúgók.** Előkelő vendégek lesznek e hét végén a Budapesti Torna-Clubnak és a Műegyetemi Football-Clubnak. Belgium arisztokratáinak sport-egylete, a Leopold-Club de Bruxelles látogat el hozzánk s a nevezett együlettel mérkőzik. A Leopold-Club szerdán Bécsben mérkőzik a Kr. öket-terekkel, csütörtökön a Wiener Athletu Sport-Clubbal, vasárnapon Budapesten a B. T. C.-al, hétfőn a Műegyetemi Football-Clubbal.

**** Országos tornaünnep és sportkiállítás** a Budapesti Torna-Klub a M. O. T. Sz. megbízásából folyó évi május 31-ikén és június 1-én rendezendő tornaünnepélyre reklámozás céljára alkalmas plakátra pályázatot hirdet. A Magyarországi Tornaegyletek Szövetsége megbízásából rendezi a Budapesti Torna-Klub május 31-ikén és június hó 1-én (Pünkösdkor) az V. szövetségi tornaünnepélyt, a szövetségi zászló felavató-ünnepélyt és ez alkalomból május 31-ikétől bezárólag június 14-ig torna- és sportkiállítást.

EGYESÜLETEK

(A *Ganz Gyári Dalkör*) április 4-én este 8^{1/2} órakor a budai Vigadó összes termeiben *Hackl N.* Lajos tanár, egyleti karnagy vezénylete alatt *Schocklin Riza*, *Schocklin Lina* urbölgyek, *Goll Rezső*, *Juhász Ferenc* urak szíves közreműködésével a 8. számú bosnyák gyalogezred teljes zenekarának kísé-rete mellett a szegény iskolás gyermekek napközi otthona javára tancsal egybekötött jótékonycélú hang-versenyt rendez.

(Az országos polgáriskolai egyesület) busvóti választmányi gyűlést április hó 6-án délelőtt 8 óra-kor tartja meg a következő tárgysorozatual: Előlk megnyitó és tisztviselőik jelentései, a polgári iskolák rendlartása, előadó: *Baranyai Gyula* (Szeged); a pol-gári fiúiskolák tantervmódosítása.

Nyiltér.

Vételre keresek használt ponni-hintót

és ponni-szerszámot (két lóra).

Cím: „PONNI” jelige a kiadóban.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem aljárjár nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ A budapesti ügyvédi kamara jelentése 1902. évről. Most jelent meg a kamarának évi jelentése, egy vaszkos kötet, amelyet dr. *Szivák Imre*, a kamara elnöke és dr. *Pap József*, a kamara titkára írtak alá. Az első fejezet az ügyvédség helyzetéről szól. A kamara konstataálja hogy az ügyvédség közviszonyai a letöltött év alatt még szomorubb állapotba jutottak. A kereseti források kevesebbedtek a társadalom fokozódó igénye-ket támaszt, az ügyvédi karral szemben az állam segítőleg nem lép fel, sőt elhibázott igazságügyi politikájával akadályokat gördít a kar boldogulása elé. Az ügyvédek számának szaporodása nem tekint-hető a bajok egyedülök okának. Külföldön is nő az ügyvédek száma, az ottani viszonyok azonban mégis jobbak. A kamara nem osztályérdekből de egyetemes nemzeti és igazságszolgáltatási érdekből kívánja, hogy a magyar ügyvédség oly helyzetbe jusszon, amelyben a történelmi tradíciókhoz híven képes legyen, köteles-ségének megfelelni. Biről függetlenség, satószabadság és hatalmas ügyvédség nélkül közszabadsági jogok nem keletkezhetnek és tenn nem tarthatnák. Az ügy-ve-di kar a bírák érdekében nem egyszer szállt sikra. Ügyvédek és közjegyzők álltak a sajtószabadság bölcsőjénél s midőn a kar kötelességei teljesítette, önzetlen gondolkozását bizonyította be s közjogi jellegét érvényesítette. Ezzel az ügyvédi karral szem-ben foglal most állást a kormány és a rosszul infor-mált társadalom. Ezután a jelentés így szól:

A törvény az igazságügyminiszter és az ügy-ve-di kamarák kezébe tette le az ügyvédség sorsát, mi a mai válságos helyzetben nem vonuunk vissza a küzdőtéről keresetlőséggel és rezignációval, de a tap-pasztalt családok után is a férfi nemes ambíciójának egész erejével kívánunk a bajokon segíteni. Rem-néljük, hogy az igazságügyminiszter helyesli néze-tünket. A perrendtartás nagy reformjának sikere az igazságügyminiszternek és ugys mint tudónak ne-velével összeforrott. E törvényt az életbe bevinni, elveit a nagyközönséggel megismertetni nem lehet más-keppen, csakis az ügyvédi kar feltétlen s lelkes támog-gatásával. A perrendtartás egy jogában mélyen sér-tett helyzetével elégedetlen, existenciájában veszélyez-tettet ügyvédi karral életbe nem léptethető. Midőn az ügyvédi kérdések kerülnek döntés alá meg kell gon-dolni hogy e karral az országának és a jogszolgáltatás-nak szüksége van, nem szabad tehát létét kocká-ztatni.

A jelentés második fejezete a kamara beléletével foglalkozik, ahol részletes jelentéseket találunk az ügyvédi vizsgáról, az ügyvédjelöltekről, a megtartott kamarai értekezletekről, szegényvédelem és gondnok-ságról, segélyalap- és segélyezésről. Igen tanulságos a harmadik fejezet a kamarának a jogéti tejes-tése körüli és egyéb közérdekű tevékenységéről. Különös figyelmet érdemelnek itt a polgári perrend-tartás és a polgári törvénykönyv előkészítése, az igazságügyi gyakorlati vizsga reformja, a még mindig vajdú nyugdíjügy és a zugírászat. Az ügyvédség törvényét, illetve intézményszerű ismeretét a kamara megbízásából dr. *Králik Lajos* írta meg. Nagy érdeklődéssel várja a jogászközönség e munka megje-lenését. A negyedik fejezetben az igazságügyi állapotok tetek beható kritika tárgyává. Magas szempontból van itt tárgyalva a bírói és ügyvédi karnak egymásba-i vis-onya. A kamara állást foglal a bírák titkos m'n-si-tésével szemben. Kitejt nézeteit a tisztviselőik fizetés-rendezéséről. A kodifikáció terén sürgeti az ügyvédi rendtartás, a büntetőnovella és a katonai büntető-törvénykönyv melébbi reformját, illetve megalko-átását. Az ötödik fejezet a törvényhozás és törvényelő-készítésnek van szentelve. Igen figyelemreméltók a kama-rának észleletei és megjegyzései a büntetőtörvényke-zés terén. A védelem szabadsága tekintetében hatható-sabb intézkedéseket kíván, Tanulmány jellegével bírnak

tart. Ez alatt az idő alatt a hallgatók maguk gondoskodnak lakásról és ellátásról. A tanfolyam befejezése után vizsgálatot tesz a hallgató. Aki a vizsgálatot sikerrel letette, pályázhat minden postakiadói vagy postamesteri állásra. Az, aki a vizsgálatot letelele után tegyalább öt évig kifogástalan hallgató, aki a vizsgálatot sikerrel letette, pályázhatik az állami posta- és távírókezelői állásra is. A harmadikosztályú postamesteri évi jövedelme 400-600 korona, a másodosztályúé 800-1600 korona, az elsőosztályúé pedig 2000 korona. A kinevezéshez szükséges képesítés megszerzése különösen most ajánlható, mert rövid idő múlva minden, legalább háromszáz lakosal bírő községben szerveznek postahivatalat. — **H. D.** Az egyéves önkéntesség jogigényére való tekintettel egyetlen érvényű, egyebekben nem. — **L. K. Lajos.** Nagyon sajnáljuk, de azok a számok teljesen elfogytak s így csak szerkesztőségünkben tekinthetők meg. — **Pedagogus.** A most folyó regényünk harmadik kötetére terjed. A második kérdésére e helyen nem adhatunk választ, mert az a legsajátabb magánügyeket érintené. — **E. M. Konstantinápoly.** Kéves szín van benne s a szükséges közepette elvész az érdekesség. — **K. L. Budapest.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nyilvántartja és címeket is közli. — **J. Zs.** Közvetítése csak nevelőnkre s tanítószemélyzetre terjed ki. — **O. S.** Méltóságos cím illeti meg. — **Sz. S. Karancs.** D. F. lakása: II. ker. Pó-utca 35. szám. — **Hadkötelek.** Fizetési kötelek, ha nem tud, akkor terjed ki a szavatolás a jelzett irányba. — **Honka.** Közvetlen orvosi megfigyelésre van az esetben szükség. Általánosságban nem határozható meg a dolog. — **F. F.** A póttartalékba való helyezést kérő folyamodást állítási kötelezettségének minden év január vagy február hónapjában a városi katonai ügyosztálynál (szolgabírói hivatalnál), legkésőbb azonban a sorozás idején a sorozó-bizottságnál kell benyújtani. A folyamodáshoz mellékelni kell a családi értesítőt, melyet két olyan tanu ír alá, akinek sor alá kerülő, besorozott s szolgálatra köteles, de szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében igényre nem tartó fia van. — **Sz. A.** Gyöngé dolgok. — **B. B.** A Nemzeti Szalonban rendezik a kiállításukat. Egyébként a Photo-klub titkársága közli a feltételeket. — **Érdeklődő.** Az egyesület szépen működik. — **M. J. Tata-Tóváros.** A Magyar Kivitelei és Csomagszállítási Részvénytársaság hírlapoztályában (V. Mérék-utca 11.) megrendelheti az összes ilyen külföldi és magyar lapokat. — **33. A. B.** Önkéntességi jogigényét elvesztí, aki büntetért, nyereségvágyból vagy szeméremérsétségből elkövetett vétségért el volt ítélve. Az említett büntetés ezek közé nem tartozik, az illető lehet tehát önkéntes. — **R. J. Vác.** 1. A kimerési jog nem gyakorlásának vehetik s elvesztheti a jogot. 2. Via latin szó, a jelentése: ut. — **G. S. Ada.** Rendszerint minden második évben hívják be őket; nem lehetetlen tehát, hogy az ezrednél tévedés történt. Behívható azonban a vizsga után következő évben is. — **G. J. Joleva.** A billiárd-játékról Sztanov Miklós (Teréz-kört 19.) könyvét ír, amelyben a szabályok fel vannak sorolva. Írja meg neki, az ő döntése megoldja a kérdést. — **M. J. Rómiai-katolikus.** — **J. B. A** közelebbi címet a jelentés nem közölte s ezért nem is ismeretes még. — **N. 33.** Valósággal okirathamisítás az; semmiesetre se használja azt az okmányt. Szeptember 2-án különben már nincs is szüksége a bejegyezésre, mert akkora nagykorú lesz. A címváltozás annakidején írja meg a kiadóhivatalnak. — **Olvass.** Szavak halmozása. Igaza van: stílusgyakorlat. De nem a javából. — **E. E. A** váltó háttára vezetett részletörlesztési megállapodás dolgában a Kuria 565/902. számú döntése ez: A Kuria a másodbírásg ítéletét felhozott indokaból és azért hagyta helyben, mert a váltó szövege egységes lejárati időt tartalmaz, annak szövegében a fizetés részletfizetés alakjában kiköve vécinsen, a váltó háttára vezetett részletörlesztési megállapodás pedig nincs befolyással magának a váltóügyletnek érvényére akkor, midőn a váltóban a fizetési idő egységesen állapított meg.

KÜLÖNFÉLÉK

Évfordulón.

A napok, az évek mily gyorsan suhannak, Hogy nem látták egymást, kilenc éve annak, Az egyik testvérrel játszott a szerencse, Tudta a módját, hogy Fortuna szeresse. A másikat pedig a tékozló élet Megrontá s vagyona hamar semmivé lett. A szegény és gazdag ellenségé legtek, S gyűlölték egymást most, kik ebből szerettek, S kilenc év után most édesanyjuk hantja Mindakét testvér im visszahívogtja. Talán a véletlen szeszélye okozta, Hogy anyjuk sirtánál őket összehozta; Avagy talán nem is a véletlen mive, Hívogtatta anyjuk porladozó szíve. Gyászforduló napján találkoznak ottan, A szegényebb testvér rongyban és kopottan; Mellette kis fia, barnafürtű gyermek, Mint a friss vadírvág, mely az erdőn termett, Ott áll atyja mellett, szétfoszló ruhába, A lyukas cipőből kilátozik a lába. A másik testvér hord gyémántgyűrűt, láncot, Mellette bársonyba' facsakája játszott. A szegényebb testvér kérelőten tekint, Mintha szólna: Dolgos leszek ezán megint! Mintha így beszélné: Oh bocsáss meg nekem! Megbűnhődtem én már, mit vétettem régen. Hadd szünjék a harag az anyai sirtán! Mondd, így gyűlölségek, hova menni bírnál? Nézd a könyvem mint hull e fölszentelt rögre, Haragot ne hordjon szíved mindörökké! — De a másik testvér reátékit zordul, S hogy ne lássa, inkább a sirtól elfordul. S míg a két testvér közt vége nincs a pernek, Kíváncsian nézi egymást a két gyermek. Néz csak, néz a szegény, hosszan, irigykedve, Hogy a másik milyen bársonnyal van fedve. A gazdag meg lopa tekint a szegényre, Félig számokozva, félig pedig félve. Kezében a forint, amit adott atyja, Odalép s a fü zsebébe csúsztatja. S szól: Nézze apuskám, milyen szegény gyermek, Neki adtam pénzem; ugye, hogy nem ver meg? Csókot nyom az apa fia homlokára S a régi gyűlölség oszlik, mint a pára. Testvérehez siet s átöleli sírva, Tán e forró könnyek leérnek a sírba... A szép öszi napnak aranyos sugára Mintha mosolyogna: végre, valahára! És a sirtán fölött a fűszál megzudul, Úgy szél fuvalma suhant ott keresztül, Vagy az anyai szív a sirtán megdobban S attól hajladoznak a fűszálak jobban?

Feleli Sándor.

— A nőstény-vaddisznó. Viktor Emánuel olasz király nemrég hajtvadászaton volt, de kiadta a parancsot hogy nőstény vaddisznóra nem szabad lőni. A király mellett állt Lombardini tábornok, aki koca vadász lévén, lepuftantott egy nőstényt. A király haragosan szólt oda neki: — Nem megmondtam, hogy a vaddisznó-hölgyeket nem szabad bántani?

A tábornok felelni akart, de abban a pillanatban orsöltve tört elő egy vaddisznó a bozótból. A király felkapta a puskát és egy jól irányzott lövés-sel leterítette a vadat, amelyik szintén — nőstény volt. Lombardini tábornok diadalmas ábrázattal szólt a királynak:

— Felséges uram, bocsánat, de tudtommal a hölgyeket...

— Igen, tudom, de csak a szépeket. Ez csunya volt és azt akarom, hogy még a magja se maradjon meg.

— A török dohány. A dohányzó emberiség, úgy látszik, nagyon szereti a török dohányt, mert az mostanában nagyobb kelendőségnek örvend, mint valaha. A török dohány az összes dohányok között a legkönnyebb és legillatosabb, ezért tartják sokan a legjobb dohányynak. Konstantinápoly Pera negyedében minden utcáson van dohányüzlet; itt mindenki cigarettázik, míg a Galata-negyedben hallgatag férfiak nagy komolyan szívják a narghilét. A kadikeni hídon, valamint a Kyrje-Jami- és St. James-mecseteken túl már olyan üzletek vannak, melyben nemcsak a dohányzáshoz szükséges mindenféle dolgot lehet beszerezni, de azok készítését is figyelemmel lehet kísérni. Nagyon érdekes képet nyújtanak az ilyen bazárok munkásai, sokan dohányoznak, mások a Korán verselt morzsolgatják, némelyek még dolgoznak is. Az ilyen műhelyekben gyártják az ábrás szivarokat és cigarettákat is, másutt ismét egyszerű fából vagy celluloidból készült szopókákat, pipákat készítenek. Jellemző, hogy a török közhivatalokban a hivatalnokok szájából sohasem hiányzik a cigarettá.

— A legelső újság. A Revue Bibliographique Belge című brüsszeli folyóirat hosszabb cikket közöl a hírlapírásról. Az első újság megjelenésének dícsőségét a németeknek adja ez a folyóirat. Antwerpenben ugyan már 1605-ben megjelent bizonyos Nieuwe Tyn-dinghen című újságféle, de ennek rendes megjelenési ideje csak 1630 február 27-étől számit: ható. Nyomatotja Verhoeven volt. 1620-ban pedig már Amsterdammak is volt idősazonkint megjelenő újságja, sőt Strassburgban már 1609-től kezdve adott ki Carolus János Ordinarij Avisá címen rendes hetilapot. A legrégebb újságoknak megjelenési ideje különben az említetteknek kívül a következő: A Lipsében és a M. m. Frankfurtban megjelenő Frankfurter Journal 1615-ben indult meg; a londoni The Weekly News 1610-ben; Renaudot Theophrastus párisi orvos Gazette de France című lapja 1651-ben (kéthetenként jelent meg 1792-ig, amikor napilappá lett); a London Gazette 1642-ben; az első orosz újság 1705-ben (mások szerint 1708-ban); Esterházy Antal kuruc-tábornagy Mercurius Veridicus ex Hungaria című lapja 1705-től 1710-ig Kassán, Lőcsén és Bártán; Béli Mátyás Nova Posoniensia 1721-ben. Az első napilap 1701-ben indult meg Londonban Daily Courant címen, de csak egyetlen kéthasábos oldalból állott. A franciák legelső napilapja a Journal de Paris volt 1766-ban. A londoni Times 1788 január 1-én jelent meg először. Amerikában az első újság a Boston News Letter (1704 április 24.), a második a Boston Gazette (1714.), a harmadik a News England Courant (1721) volt. Ezt Franklin Benjámín bátyja adta ki.

— A dohány története tánóban. A tízenyolcadik század vége felé egy kitünő pantomimikus színésztársulat járta be egész Németországot, mely a dohány történetét egy öt felvonásos, prólogos balletben mutatta be. A prólog a Tabagos szigetén történik, — az indiánok háláladozatokat mutatnak be isteneiknek, mert megismertették velük a dohányt. Az első felvonásban bűnös papok jelennek meg, kik aranyzenecéből indultak szórniak a négy világtáj felé, hogy a szeleket és szellemeket lecsillapítsák. Azután rágyújtanak pipáikra és mint az isteneknek kedves tőmjént, eresztik égnek a dohányfüstöt. A második felvonás a dohánygyarátást mutatja be, a harmadik pedig a burnóti- és dohánygyártást. A negyedik felvonás komikus jellegű. Tánocsok és táncosnők burnótos hordók körül lejtenek és pantomimikus gesztusokkal pipáik rágyújtására ösztönzik egymást. Az ötödik felvonásnak volt a legnagyobb hatása, mert ebben a föld összes népei vonulnak fel jelmezeikben, hogy a dohánynak náluk divó használatát bemutattva, a dohány apológiáját képezzék.

— Az alaskai posta. Egy amerikai, aki sokat kalandozott Amerika északi vidékein, érdekes dolgokat beszél el az alaskai postáról. A levélhordó útja havon és jégén át Cooks Juletből Cap Nomeig 1800 mérföld. Az utolsó hajó november 5-én indult. Az aranyporttal bonyon megrakott hajó utasai nagy részt tönkretent aranyasokból és olyan énekesnőkből állanak, akik Alaszkaiban gazdag bányatulajdonosok kaparítottak meg férjül és most délvidékre utaznak. November 5-én túl a hideg folyton nő, nagyobbodik, úgy hogy hat hónapon át a külvilággal minden közlekedés megakad. Karácsony felé már annyira nyugtalanokdnak az aranyasok, hogy szívesen fizetnek aránylag mesés összeget, csakhogy hozzátartozóikról hírt kapjanak. Január elején aztán indul is egy magán-posta Seattleből. A mérés, éleimes vállalkozó össegűjti a leveleket, amelyek vékony selyempapírra vannak írva. A postás eszkimó módjára öltözik fel prêmes bőrsapkájától kezdve egész mokkasin csizmájáig és fegyvereket is bőven visz magával. A leveleket kabátbélésbe varrják. A levélhordó egymagában teszi meg az ezernyolcszáz mérföldnyi hosszú utat pusztá, lakatlan vidéken, a nélkül, hogy egy emberre, egy kunyhóra akadna. Legnagyobb akadályai útjában azok a gyors folyók, amelyek a nagy hidegben sem fagyának be. Az ilyen folyóknál levetkőzik, ruháját batyuképpen háttára köti s úgy uszszá át a folyót. Néha, ha a viszonyok engedik, kutyákat és szánákat is használ útjában. Plehtás-kájában egész vagyont hord, mert minden levélért negyven koronát fizetnek.

— A világ legrégebb bora. Az amerikai lapok azt állítják, hogy a világ legrégebb bora az új világtan van. New-Yorkban ugyanis huszezer márkáért egy hordó 1767-es sherryt kapni, amely még Napoleon hadjárataiból való. A nagy hadvezér ásatta el a földre, amikor nem tudott picinére akadni. A történelmi nevezetességű bort később megtalálták és egy gazdag amerikai megvette. Eddig nem ivott ebből s kétségkívül isteni italból senki.

A
Budapesti Napló
részére
Apró hirdetéseket
és
Előfizetéseket

elfogadnak a következő lapelárusító helyeken:

Breuer Nővérek, Teréz-kört és Podmaniczky-utca sarok.
Adler Leona, Lipót-kört.
Fosch József, Váci-kört 80.
Ozv. Véber Vimosné, Váci-kört 15.
Feldmann Mórné, Marokkói-utca 1.
Mesch utóca, Dorottya-u. 2. Magy. király-szálló.
Károlyi Kálmáné, Harmatoc-utca 1.
Weiszszfeld Jakab, Király-utca 1.
Reich Szidónia, Király-utca 59.
Benda Józsefné, Andrássy-ut 50. Oktogon.
Benda Miksné, Andrássy-u. 38.
Schnecker Mórné, Dob-utca és Károly-kört sarok.
Sopronyi V., dohány-nagyfőzde, Kerespet-ut 1.
Ozv. Halász Anna, Múzeum-kört 10.
Szántó Mór, Keckemeti-utca és Kálmán-tér sarok.
Deutsch Julia, József-kört 50. Baross-utca sarok.

+ Krözus-pénzek. Krözus, aki eddig mesés gazdagságáról volt híres, most egy más oldalról lett nevezetes a tudósvilágban, t. i. mint pénzalapító. Krözus ugyanis kétféle pénzt veretett, az egyik csoportba tartozó pénzek 10 89 gr. 5-44, 8-63, 1-81 illetve 0-90 gramm aranyat tartalmaztak, míg a második csoportba tartozó pénzekben 8-17, 4-08, 2-72, 1-36 illetve 0-68 gramm arany volt. Most a francia numizmatikusok között Krözusnak ez az intézkedése heves vitát idézett elő. Lenormant azt állítja, hogy ez az intézkedés arra való volt, hogy a görögökkel és kis-ázsiaiakkal való kereskedés a kétféle pénz nem által különbözött meg. Ennek ellenben Babelon azt vitatja, hogy mindkét pénz nem használták a görög néppel való kereskedésben. Mivel azonban a görög városoknál kétféle pénz nem divolt, azért veretett Krözus is kétféle pénzt. Ezek a Krözus-pénzek igen ritkák és egy szinarany példány csak Párisban és Londonban van.

+ Borzalmas kamara. Tusand asszony világhírű londoni panoptikumja borzalmos látványosságot rejtett. Az épület pincehelyiségeiben, viaszbábokban, egész gyilkos nemzedékek vannak bemutatva, mindenféle kínzó-szerszám, levágott fejek, megcsontított emberi testek stb. kísértetében. Hogy-hogynem hirtelen annak hogy a panoptikum tulajdonosa 100 font sterlinget, vagyis 2400 koronát fizet annak, aki vállalkozik rá, hogy egy éjjelt a rémes kamarában tölt. Mikor a hír átment a közudatba, Tusandné elküldte mindent, hogy megcáfolja a mende-mondát, de célt nem ért, mivel nap-nap után tölnélnek a jelentkezők. Legjobb kőszűk a szegény nő, aki így akar a nyomorból szabadulni. Persze a vét jutalomdíj nagyságával nem mindenikük van tisztában. Egy hatvanegyéves özvegyasszony például csekély 440.000 koronát kér egy éjszakáért. Egy ur, aki ellensége az alkoholnak, már 5000 koronáért vállalkozik rá. Egy másvalaki egész hetet hajlandó a rémes helyiségben eltölteni, ha a tulajdonos életfogytigáig heti 120 korona járadékot biztosít számára. Még Manitobába is eljutott a hír, ahonnan egy farmer táviratban jelentette, hogy urban van London felé a 120.000 koronás díjért. Ugyan elfintorítja majd az arát, ha megtudja majd, hogy neki kell még egy shillinget fizetnie beledődjöl a muzeumba.

+ Amerikai humor.
Fiatal férj: Miért nem próbálsz meg, galambosok, hogy magad főzz?
Fiatal asszony: Vajjon akkor is szeretni fogsz?
As ur: Ki az az ur, aki velem beszélni akar? Milyen a ruhája? Valami gentleman talán?
A szobalány: Gentlemannek éppen nem látszik; körülbelül úgy néz ki, mint ön.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Magyar községi kötvények Párisban. Igen örövendetes pénzügyi eseményről, a magyar értékeknek jelentékeny tőrhódításáról, a francia pénzpiaconak új és kelemes relációjában való hozzászólásáról adhatunk hírt. A hír egyben újabb és nevezetes sikerét jelenti a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank*nak és annak is az élén *Lánczy Leó* élneknek, aki szerencsével kezdeményezett és fejezett be Párisban tárgyalásokat, amelyek a Kereskedelmi Bank községi kötvényeinek elhelyezését célozták. A megállapodás értelmében a bank 20 millió frank névértékű 3½%-os községi kötvényt bocsát ki, amelyet Franciaországnak egyik legelőkelőbb intézete, a *Comptoir National d'Escompte de Paris* Párisban, egy belga-svájci bankosoporttal egyetemben felerészben fix, felerészben opcióba vett át. A *Comptoir National* e kötvényeket már legközelebb forgalomba fogja hozni. A mivelte sulyáról és hatásmáról akkor szerez az ember legbiztosabb benyomást, ha számot vet azokkal a nehézségekkel, amelyek minden más ponttól eltekintve, ledönthetetlen nehézségeket gördítettek Párisban a legérdemesebb pénzügyi tranzakciók elé, ha a hármasszövetség valamely állama volt a keletjük helye. A politikai elzárkózásnak ezt a kínai falát ez újabb magyar mivelte sikerrel vonta meg és értéke nemcsak abban fog jelentkezni, hogy nyomán a magyar községi hitel olosobbodni fog, de kétségtelül új utakat vág Magyarország Franciaországgal való pénzügyi összeköttetésének telpezdítésére is.

Az Adria M. Kir. Tengorhajózási Részvénytársaság mérlegszámlája a következő adatokat tartalmazza: Vagyon: Tulajdon hajóink 28.846.168-54 K. Társasági palota Fiumében 2.158.310-68 K. Társasági palota Budapesten 2.145.617-58 K. Anyagraktár épület 34.710- K. = 4.837.138-26 K. Pénztárszámla 31.601-29 K. Bankoknál elhelyezett összegek 195.567-03 K. Adó-sok 650.220-64 K. Tengeri és vasúti szállítási díjak 765.284-71 K. Ebből fizetendő haóköltiségek, utánvételek és átvételi díjak 395.137-6 K. = 373.146-55 K. Értékpapírok: Magyar királyi kereskedelmiügyi miniszteriumnál letett 75.900 n. é. koronajáradék a 90 K. 68.810 K. 160.000 korona n. é. pesti magyar kereskedelmi bank 4% záloglevele a 90 K. 135.000 K. = 203.310 K. 1903. évben elszámolandó utakra adott készpénzelőlegek és anyagkészletek 675.554-66 K. = 2.129.400-47 K. = 35.312.707-27 K.

Telér: Részvénytőke 10.000.000- K. Elsőbbségek: Papírérték elsőbbségek 3.260.000- K. Kisor-solt, de fel nem vett 1902. december 31-én visszaváltandó papírérték elsőbbségek 388.200 K. = 3.748.200- K. Jelzálog kölcsön 605.013-72 K. Fiumei telek vételár hátraléka 180.000- K. Budapesti telek vételár hátraléka 377.910- K. = 1.222.923-72 K. Tartalék-alap 2.808.000- K. Biztosítási tartalék-alap 2.517.679- K. Értékesítői tartalék-alap 9.393.578-11 K. Nyugdíj-alap 457.355-28 K. = 16.176.510-39 K. Hitelek: 2.676.987-10 K. Eltölgadványok és utalványok 15.592-72

= 2.692.579-82 K. Átmeneti tételek 583.921-35 K. Egyenleg mint nyereség: Folyó évi nyereség 1.663.970-43 K. Nyereségáthozat 1901. évről 224.601-56 K. = 1.888.571- K. = 35.312.707-27 K.

A nyereség- és veszteségszámla adatai a következők:
Kiadás: Hajóbiztosítási díjak: 1902. évi hajóbiztosítási díjak 693.941-28 K. Tartalékba helyezett 19% 181.288-40 K. = 775.229-68. Értékesítői tartalék-alap: Hajók elhasználása folytán keletkezett értékesítői tartalék 1.150.900-31 K. Leírások: Adria gőzös átalakítási költsége 11.251-02 K. Arpád gőzös villanyszerelési költsége 12.300- K. Fiumei társasági ház értékből leírás 43.000- K. Budapesti társasági ház értékből leírás 21.000- K. Anyagraktár épületből leírás 2670- K. = 195.251-02 K. Általános költségek 695.827-56 K. Megérített károk és hiányok 39.697-63 K. Kamatok: Elsőbbségek kamata 164.566- K. Tartalékalkotás kamata 124.487-12 K. Jelzálogkölcson kamata 29.647-08 K. Egyéb kamatok 124.613-14 K. = 444.803-84 K. Egyenleg mint nyereség: Folyó évi nyereség 1.663.970-43 K. Nyereségáthozat 1901. évről 224.601-56 K. = 1.888.571-99 K. = 5.189.281-53 K.

Bevétel: Nyereségáthozat 1901. évről 224.601-56 K. Magy. kir. állami szubvenzió 1.140.000- K. Ha-óköltés jövedelme 3.540.514-33 K. Házbérlés jövedelme 91.052-63 K. Arólanynyereség 12.518-72 K. Kamat jövedelem 128.972-01 K. Külföldi jövedelem 51.622-28 K. = 5.189.281-53 K.

Fizetésekreptelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetésekreptelenségeket jelenti: *Varbuochter V.* kereskedő *Planendorf* (Iglau mellett), *Gross Majer* kereskedő *Csanád-Palota*, *Hollitscher* kereskedő Bécs, *Friedl Hermin* szabónő Bécs, *Ernst* és *Wittrich* cég Bécs.

Szarszarak. A kontingens nyersesz 43 *Buda-pest* 36,50 korona pénzben, 37,50 korona áruban. — *Bécsben* a kontingentál készár 38,60 korona pénzben, 39- korona áruban.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásár téri vásári pénztár-részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökrök 1367 darab, magyar tehén 652 darab, szerbiai ökrök 232 darab, szerbiai tehén 24 darab, növendékmárha 47 drb, bivaly 76 drb, bika 120 darab, összesen 2508 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizalmi való ökrök — darab, fejőstehén — darab, igás bivaly — darab, tünd — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig: vágómarhákért: Magyar hizott ökrök, legjobb minőségű 62.— K-től 68.— K-ig, kivételesen 71.— K., 100 kilonként élő súlyban középminőségű 54.— K-től 60.— K-ig, silányabb minőségű 48.— K-től 52.— K-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségű 52 K-től 60.— K-ig, kivételesen — K-ig. Silányabb minőségű 44 K-től 50 K-ig. Tarka hizott ökrök, legjobb minőségű 62.— K-től 68.— K-ig, kivételesen — K-ig, középminőségű 64 K-től 60.— K-ig, silányabb minőségű 48 K-től 52 K-ig. Szerb és boszniai ökrök legjobb minőségű 52 K-től 68.— K-ig, kivételesen 62 K-ig, silányabb minőségű 42.— K-től 50.— K-ig. Bika jobb minőségű 52 K-től 62.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 44.— K-től 50.— K-ig. Bivaly 82 K-től 44 K-ig, kivételesen — K-ig. Magyar tehén 42.— K-től 56.— K-től 62 K-ig, kivételesen — K-ig. Tarka tehén 44.— K-től 62 K-ig, kivételesen — K-ig. Mind 100 kilonként élő súlyban. Gazdasági marhákért: Igás ökrök elsőrendű — K-től — K-ig kilogrammonként, kivé-

REGÉNY

AZ ÚJ MAGDOLNA

— REGÉNY —

Írta: WILKIE COLLINS

(52)

— Ebben az esetben — kezdé újra, — részletebben kell nyilatkoznom, hogy igazságot szolgáltatassanak nekem. Azt a birtelen elváltozást, amely az ügyemben lent tanusított viselkedésben észlelhető volt, csak arra magyarázhatom, hogy amaz utálatos személy bemutatása végre felnyitotta az ön szemeit és ön most már tudja, hogy az galádul megcsalta. Még sem érezte magát eddig arra indítottva, hogy engem nyíltan elismerjen, hogy miért, magam sem tudom. Ebben a rendkívül kínos helyzetben magamnak, önértetésemnek tartozom azzal, hogy a világról se fosszom meg Mercy Merricket attól az érdemtől, hogy ő helyezzen bele abba az állásba, mely engem ebben a házban megillet; nem foszom meg attól az érdemtől, nagyon sokat szenvedtem, nem tudnám elviselni, ha másképp történnék. Ha ön maga nem biztatott volna, már ezért is fel kellett volna kénem önt ügyem megbeszédésére, hogy követeljem a szélhámosnő azonnali eltávolítását házából. Most követeltem tehát mint oly elégtételt, amely engem megillet. Am tegyen ön, vagy mr. Julian Gray, ami önöknek tetszik; én semmi áron sem engedhetem meg, hogy ez a nő itt mint egy érdekes bűnbánó szerepeljen. Valóban több a soknál, hogy ez a szemérmetlen kalandornő ön-maga határozza meg az időt, amikor leleplezését közzé akarja. Nagyon is szándékos sértés volt, ahogy kiment a szobából — miközben az anglián egyház lelkeséje még ajtóit nyit neki — mintha ezzel le akarna kötelezni engem! Sokat meg tudok bocsátani, lady Janet — így azokat

a kifejezéseket is, amelyekkel ön illo nek találta, hogy engem kiutasítson házából. Azért a szobájára vonatkozó ajánlatát szívesen elfogadom, mert ebben a javamra megváltozott hangulat jelét látom. De a keresztényi könyörületnek is vannak határai. Annak a nyomorult asszonynak itteni jelenléte, bocsánat emegjegyzésért épp, ugy jele az ön gyöngeségének, mint sértés számomra, amelyet nem vagyok hajlandó eltűrni.

Ekkor birtelen elhallgatott — de nem azért, mert a megfelelő szavakat kereste, hanem mert senkisémet hallgatott rá.

Lady Janet még egy sem tett, mintha figyelne rá. A tőle egészen szokatlan, de most szándékos udvariatlansággal egészen nyugodtan az asztalon levő iratokat rendezgette. Néhányat azok közül egy csomóba kötött; másokat a levele-nehezék alá tett, másokat megint egy kis japáni szekrényke fantasztikus fiókjaikban helyeztet el — mindezt akként tette, mintha nagy élvezetet találna e rendszeres foglalkozásban és egyáltalán észre se venné, hogy még egy második személy is van a szobában. Mindakét kezében iratokat tartva, felnézett, amikor Grace elhallgatott és nyugodtan kérdé.

— Befejtete?

— Mért hozott engem ide, lady Janet, hogy szándékos tapintatlansággal bánjon el velem? — szolt Grace dühösen.

— Valamit akartam önnek mondani, mihelyt szóhoz enged.

É válasza rendíthetetlen nyugalma Grace-t rendkívül meglepte. Nem tudott rá válaszolni. Csodálkozását nem titkolhatja, elhallgatott, szeméit a ház urnőjére szegezte.

Lady Janet felretette iratait és elhelyezkedve karosszékeében, megkezdte a maga részéről is a beszélgetést.

— Az a kevés, amit önnek mondanom kell — szolt lady Janet — egy kérdéssel kifejezhető. Nincs-e igazam, ha felteszem, hogy ön jelenleg állás nélkül van és azért önnek nem volna ellen-

vetése némi pénzbeli kárterítés ellen, ha tapintatosan megkínálnák vele?

— Sértgetni akar ezzel, lady Janet.

— Egyáltalán nem. Csakis kérdezni akartam ezt öntől.

— De kérdése sértést foglal magában.

— Kérdésem csakis a szíveség folyamánya, amelyet önnek tettel is be akarok bizonyítani. Csak meg kell jól értenie. Egyébként nem teszék önnek szemrehányást, ha meg nem érti, épp oly kevéssé, mint ahogy én nem veszem zokon, hogy ön, amióta idejött, ismételen vétett a tapintat és illem ellen. En csakis becsületlen azon fáradoztam, hogy önnek valamiképp hasznára legyek, és ön visszautasította előzőkenységemet. Sajnálom. Különbön hagyjuk ezt.

A legteljesebb lelki nyugalommal mondott e szavak után lady Janet újra az iratokhoz nyúlt és nemokarra egy látszott, mintha másodsor is megfedlekznék róla, hogy kivüle még valaki van a szobában.

Grace erre teljes dühével ki akart törni, de aztán jobbat gondolt és erőt vett magán. Azt most már tudta, hogy erőszakos uton semmit sem ér el lady Janetnél. A lady kora és társadalmi állása egymaga elegendő volt az ily fellépés levere-désére. Ezt tudta és azért elhatározta, hogy az udvariasság semleges talaján áll ellensége elébe, a fennforgó viszonyok közt attól remélve a legtöbb eredményt.

— Ha talán egy kijelentéssel elhamarkodott voltam, — kezdé Grace — kérem, bocsásson meg érte. Engedje meg még azt a kérdést, vajjon azért hivatott-e engem, hogy tájékozódva legyen pénzügyi viszonyaimról és ezt is azzal a szándékkal, hogy rajtam segítsen?

— Ugy van, — mondá lady Janet.

— Mercy Merricke vonatkozólag nincs mit mondania.

— Nincs semmi mondanivalóm. Nem akarok róla többé semmit sem tudni. Van még valami kérdeznivalója?

— Még egy kérdésem volna.

telesen — koronától — K-ig páronként
 Képzőmínőségű — K-tól — K-ig 100 kilonként
 — K-t — K-ig páronként, silányabb minőségű
 K-tól — K-ig 100 kilonként, — K-tól — K-ig páronként.
 Hízalmi való ökrök fehér — kg.-ként — K-tól — K-ig.
 — K-ig. Fejőstéhen keresztelt színes
 150 K-tól 280 K-ig darabonként, bonyhádi faj 220
 K-tól 280 K-ig darabonként, kivételesen — K-tól — K-ig.
 Igás bivay — K-tól — K-ig páronként.

Vágómarhából a főhajtás mintegy 100 darabbal kisebb volt a multheténél, s mivel konzervgyártási célokra ma sem vásároltak, a forgalmi korlátozások ma voltak először a vásárra hatással, amennyiben az árak elsőrendű minőségűknél 2, gyöngyöbbs minőségeknél 3 K.-val mértékszámuknál hanyatlottak. Különösen nyomott árakon kelték jóminőségű bikák, mert a kiviteli akadályok miatt csak alacsony árakon voltak értékesíthetők.

Sertéskonsumvásár. (A székesfővárosi sertésvásár és közbiztonsági intézkedése.) Március 26-án. Főhajtás: Zsirterítés, egymint öreg I. rendű 350 kilogramm felül — darab, II. rendű 280—350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogramm felül — darab, közép 220—300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, süldő — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. Hussterítés egymint: nehéz 800 kilogramm felül — darab, könnyű 250—300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Főhajtás Beszege 613 darab. Előző napi maradvány 266 darab, összesen 879 darab. Eladott 719 db. Maradvány 160 db. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok. — Következő árak jegyzetelték: Zsirterítés: Öreg I. r. 350 kgr.-on felül 108—116 fillérig, II. rendű 280—350 kilogramm 106—114 fillérig, selejtezett — fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogramm felül 112—118 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogramm 106—117 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 96—119 fillérig, süldő — fillérig, malac — fillérig. Hussterítés: Nehéz 800 kilogramm felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm — fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogramm — fillérig. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, elősúlyban.

Borjvásár. 1908. évi március hó 26-án. (A budapesti marhavásártól vásár-pénztár részvényszerűságtól.) Felhajtás: Beltföldi élő borju 427 drb, leölt borju 26 db, bécsi borju — db. — db., növéndékmárha 43 darab, bárány élő 36 darab, leölt bárány 2941 darab. — Árjegyzékek — Beltföldi élő borju I. rendű 75—84 L-ig, kivételes 88 f., II. rendű élő borjúkért 64—72 L-ig, I. kilonként, leölt borju I. r. 80—92 L-ig, II. r. — L-től — L-ig, kivét. I. kilonként, levonás nélkül. Rugott borjúkért — L-ig. Növéndékmárha 49 L-től 51 L-ig, L. r. 48—52 L-ig, középminőségű 44—55 L-ig, alarendelt — f-ig I kilonként, Bárány: élő 9.60—12 k., leölt bárány 5—15 — K. kivételesen ár — k-ig páronként. Irányzat a borjvásáron változatlan, a bárányvásáron esondós.

Bécsi szurómarhavásár. Március 26. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai vásárra felhoztak: 3577 darab borjút, 1131 darab élő sertést, 1920 darab levágott sertést, 361 darab levágott juhot, 3489 darab bárányt.

Eladási árak: Élő borju — fill., elsőrendű — fillér, legeleje — fillér, lev. borju

92—104 fillér, elsőrendű 108—118 fillér, zsirterítés — fillér, fiatal sertés — fillér, kivételesen — fillér, nehéz sertés 96—126 fillér, kivételesen — fillér, husra hizalt — fillér, zsirra hizalt sertés — L., könnyű sertés 180 — fillér, elsőrendű süldő — f. 616 juh 48—58 f., levágott juh 60—100 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként. Bárány 12—80.— korona páronként.

A budapesti gabonaüzede.

Budapest, március 26.

Nyugodt hangulat mellett 28.000 métermazza buza került a forgalomba néhány fillérrel alacsonyabb árakon.

Más gabonaneműekben csekély volt a forgalom és az árak változatlanok maradtak.

Eladatok:

Busa, Tiszavideki: 100 mm. 81-5 k. 8 K. 20 f., 400 mm. 82 k. 8 K. 17 1/2 f., 350 mm. 81 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 17 1/2 f., 450 mm. 81 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 300 mm. 80 k. 8 K. — f., felső. 100 mm. 80 k. 8 K. — f., 200 mm. 79-5 k. 8 K. — f., 360 mm. 79 k. 8 K. — f., 200 mm. 78-8 k. 7 K. 90 f. 1700 mm. 78-5 k. 8 K. 02 1/2 fillér.
Hódmezővásárhelyi: 800 mm. 79-5 k. 8 K. 02 1/2 fillér.

Fejérmegyei: 1000 mm. 79-6 k. 8 K. — f.
Postmegyevideki: 1650 mm. 76 k. 7 K. 70 f., 1650 mm. 77 k. 7 K. 70 f.
Tolnai-Földvár: 1100 mm. 78 k. 7 K. 65 f.
Tolnai: 2000 mm. 78 k. 7 K. 62 1/2 f., 1800 mm. 76 k. 7 K. 45 f.

Bánási: 2000 mm. 76-8 k. 7 K. 35 f.
O-Becsei: 3300 mm. 76-5 k. 7 K. 37 1/2 f.
Beszkereki: 600 mm. 78-5 k. 7 K. 67 1/2 f., 4400 mm. 77-5 k. 7 K. 57 1/2 f.

Műta három hónapra.
Zab: 200 mm. 6 K. 37 1/2 f., 200 mm. 6 K. 25 f., 100 mm. 6 K. 25 f., 200 mm. 6 K. 15 f.
Repe: 1000 mm. 10 K. 40 f., paritásra.
 Képzőmínőségű mellett.

A készsúr hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde s-akálai szerint készpénzben 60 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a	Kiló	Kilogramm		Kilogramm	
		K-tól	K-ig	K-tól	K-ig
Tiszavideki	10	7.80	7.75	8.00	7.95
	77	7.75	7.80	8.10	8.10
	78	7.80	7.85	8.05	8.05
Fehérmegyei	77	7.40	7.50	7.70	7.8
	77	7.50	7.60	7.80	7.90
	77	7.65	7.75	7.90	8.05
Postvidéki	77	7.40	7.50	7.70	7.8
	77	7.50	7.60	7.80	7.90
	77	7.65	7.75	7.90	8.10
Bánási	77	7.25	7.50	7.70	7.80
	77	7.40	7.55	7.75	7.85
	77	7.60	7.75	7.90	8.05
Bácskai	77	7.40	7.70	7.90	8.00
	77	7.50	7.80	8.00	8.10
	77	7.80	7.85	8.10	8.15
	79	—	—	—	—

Egyéb gabonaneműk	Kiló	Kilogramm	
		K-tól	K-ig
Bécs	70—72	6.75	6.85
elsőrendű	—	6.65	6.75
másodrendű	—	6.50	6.60
Arpa	60—62	5.70	5.80
széles való	60—64	6.40	6.50
szűk való	64—66	6.40	6.50
Zab	60—62	6.20	6.30
Tengeri	—	6.25	6.40
elsőrendű	—	6.10	6.20
Repe	—	10.80	10.60
elsőrendű	—	0.00	0.00
Kécs	—	6.75	6.00

A határvidéklet folyamán a következő kőlések történtek:

- Áprilisi buza 1908. : 7.45—7.43—7.45
- Májusi buza 1908. 7.38—7.36—7.38
- Októberi buza 1908. 7.44—7.42—7.44
- Áprilisi roza 1908. 6.59—7.57
- Áprilisi zab 1908. 6.—6.02
- Májusi tengeri 1908. 6.18—6.18
- Juliusi tengeri 1908. 6.21—6.23
- Augusztusi repe 1908. —

Dél egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

- Áprilisi buza 1908. 7.44—7.45
- Májusi buza 1908. 7.38—7.38
- Októberi buza 1908. 7.43—7.45
- Áprilisi roza 1908. 6.56—6.57
- Áprilisi zab 1908. 6.01—6.02
- Májusi tengeri 1908. 6.17—6.18
- Juliusi tengeri 1908. 6.23—6.24
- Repe augusztusi 1908. —

Délután fél 5 órakor zárult:

- Áprilisi buza 1908. 7.44—7.45
- Májusi buza 1908. 7.44—7.45
- Októberi buza 1908. 7.38—7.37
- Áprilisi roza 1908. 6.56—6.57
- Áprilisi zab 1908. 6.01—6.02
- Májusi tengeri 1908. 6.17—6.18
- Juliusi tengeri 1908. 6.24—6.25
- Augusztusi repe 1908. —

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsdén üzletlenül alakodott és a forgalomba került értékek csekély ingadozások után tartott irányzatot zárlatuk.

Valuta és ércáru változadian. A helyiértékek piaca esendés.

Előzések. Osztrák Hitelrészvény 699.75—690.75. Magyar Hitelrészvény 749.—749.50. Jelzálogbank 528.—529.—. Osztrák-Magyar Államvasúti részvény 692.50—692.75. Márka 117.15 korona. A déli tőzsde: Osztrák Hitelrészvény 690.—690.75—690.60. Magyar Hitelrészvény 750.25—750.50. Magyar Leszámitoló-bank 462.50.—. Jelzálogbank részvény 527.50—528.50—527.50. Rimannrányi vasmű részvény 485.50.—. Osztrák-magyar Államvasut részvény 698.50—694.—693.75. Déli vasút 46.50. Márka 117.15 korona.

A prémium-tőzsdében díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4—5 koronát, 8 napra 11—12 koronát, áprilisi hó végére 22—24 koronát.

4 órakor zárult: Osztrák Hitelrészvény 689.50. Magyar hitelrészvény 749.50. Osztrák-magyar Államvasúti részvény 692.75. Leszámitoló bank —. Rimannrányi vasmű-részvény —. Köznai vaspálya —. Városi villamos vasut —. korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: Inocerna magyar 46.—54.— korona, vörös aprószemű 56.—62.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánási — korona. Kőspeszemű 63.—65.— korona. nagysemű 67.—71.— korona. Diázószár: budapesti 81.—81.60 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki — korona, városi 4 darabos 67.50—68.— korona, 3 darabos 70.—70.50 korona, üstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 13.—13.25 korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 13.75—14.— korona, 85 darabos 15.50—15.75 korona. azonnaliszállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 11.75—12.— korona, 100 darabos 12.50—12.75 korona, 85 darabos 15.—15.50 korona. Szilva: alavóniai 15.50—16.— korona, szerbiai 13.50—14.— korona. azonnali való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

A mai előzsdén olyan kedvezőtlen volt a hangulat, hogy irányzatról egyáltalán nem is lehet beszélni. A forgalom a legszűkebb határok közt mozgott és csak szórvaonyosan fordultak elő kőlések.

A déli tőzsde megnyitásakor kedvezlen; később az árfolyamok kissé javultak. A tőzsde későbbi lefolyása esondós csaknem változatlan árfolyamokkal. Zárlat nyugodt.

Bécs, március 26. (Magyar értéktőzsde) 4/10-os aranyárak 121.45. líszai és szegedi kőcsón-szárny 158.50. Magyar vasúti kőcsón eszűben —. Magyar pénzüi vasúti állami kötvény —. Magyar leszámitoló-és pénzüi váltóbank —. Rimannrányi vasműrészvény 485.50. Magyar sz

— És az?
 — Vajjon hajlandó-e engem a ház egész népe jelenlétében az elhunyt Roseberry ezredes leányának elismerni.
 — Már is elismertem olyan nőnek, akinek, eltekintve szorult anyagi helyzetét, még egy különös igénye van kíméletemre. Ha minden áron akarja, habár ez esztelenésg volna, hogy ezeket a szavakat a cselekedés előtt megismételjem, kész vagyok kívánságát teljesíteni.
 Grace előbbi okos elhatározásán újra a szenvedély győzedelmeskedett.
 — Lady Janet, — kiáltá. — Ez nekem elég. Kérnem kell, fejesse ki magát világosabban. — Ön kíméletről beszél, melyre én igényt tartok. Mit ért ez alatt?
 — Mind a kettőnek nézve egyformán kinos volna, ha e felett bővebb fejtegetésekbe boosátkoznánk, — válaszolt lady Janet. — Kíméljen meg azért ettől a kellemetlenségtől.
 — Sőt ragaszkodom hozzá, asszonyom.
 — Kérem, ne tegye ezt.
 De Grace hajthatatlan maradt.
 — Világos szavakkal kérdezem — folytató, — hajlandó-e ön beismerni, hogy őnt rászédte egy családnak, aki azonfelül az én nevemet használta fel? Es hajlandó-e engem jogszerűen behelyezni e házban megillető álláshoz, igen-e, vagy nem?
 Lady Janet újra iratait rendezgette.
 — Ön meg sem akar halgatni, lady Janet.
 A lady szelíden, mint mindig, feltekintett irataiból.
 — Ha ön beleesik korábbi tévedésébe, — mondá lady Janet, ugy arra kényszerít, hogy — tovább is az irataimat rendezgessem.
 — Mily tévedést ért ön?
 — Azt a tévedést, amely ezt a kérdést intézi hozzám. Ennek a tévedésnek köszönheti, hogy ön különös igényt tarthat kíméletemre és beszélhet, vagy tehet ön azt, amit akar, semmi sem fog engem megakadályozni annak a kíméletnek gyakorlásában. Amikor őnt az ebédőben találom,hevességem illetlen viselkedésre ragadott

el; nagyon helytelen és oktalan volt tőlem, hogy a rendőrt kildtem. Ezért a sértő eljárásért, mint-hogy ön különben is beteg, megfelelő elégtétellel tartozom önnek. E végből mindenkéltől felejtőlottam önnek szobámát és épp azért hívtattam, remélve, hogy ön meg fogja engedni, hogy támogat-hassam. Miattam viselkedése lehet még oly tapintatlan, nyilatkozatai fogadott leányomról még oly durvák, mindent el fogok tűrni, hogy önnek elégtételt szolgáltatassak. Amig ön kinos ügyet nem érint, szívesen meghallgatom: de mihelyt visszatér reá, azonnal irataimhoz fordulok.

Grace gonosz mosolylyal tekintett lady Janet szeméi közé.

— Most már kezdem érteni őnt, — mondá. — Ön szegényen bevallani, hogy őnt gazul rászédte. Természetesen most már nem marad más választása, mint a történeteket figyelmen kívül hagynia. Nos, az én kíméletemre számítva. En nem vagyok megsértődve, ellenkezőleg, felvidít az egész dolog, hiszen nem fordul elő minden nap, hogy olyan előkelő nő, mint ön, egy idegen, igénytelen teremést előtt annyira leleplezi magát. Azt hiszem, hogy az ön emberbaráti érzelmei már csak akkor ébredtek fel irányomban, miután fogadott leánya a rendőrtiszviselő elküldésével páldát adott önnek.

Lady Janet e támadásnál is megőrizte nyugalmát. Kézpénznek vette Grace kérdését.
 — Éppenséggel nem lep meg, ha látom, — válaszolt — hogy fogadott leányom beavatkozása félreértésekre adott okot. Előbb csak velem kellett volna értekeznie, mielőtt cselekedett. De az az 6 hibája, 6 nagyon is belső érzelmei után indul. Teljes életemben nem volt dolgom soha olyan mélyen érző tereméssel, mint amilyen 6. Mindig csak másokkal törődik és sohasem magával. A rendőrtiszviselő egyszerű megjelenése olyan szánalomraméltó helyzetbe hozta, hogy mint mindig, akkor is elragadtatta magát érzéseitől. Ez az én hibám! Minden az én hibám!

(Folytatása következik.)

ronajárdek 99.45. 4%-os Magyar földt. herm. kötvény 99.30. Magyar hitelbank részvény 750.50. Magyar nyarvendék kölcsön sorsjegye 200. —. Kassa-oderberg vasuti részvény —. Magyar keresk. bank 26.80 Magyar cukoripar —. Bécs, március 26. (Osztrák értesítők szerint.) 4 2/3%-os papírjárdék 100.70. 4%-os osztr. aranyjárdék 121.50. 1830-os sorsjegye 154. —. Osztrák hitelrészvény 432. —. Angol-osztrák bank —. Bécsi bankgyűléslet 496.50. Osztrák-magyar bank 1601. —. Déli vasút 46.50. Dunagőzhajózási részvény 377. —. Dohányrészvény 250.50. Cászári és királyi arany 11.30. Német bankvárték 117.10. 4 2/3%-os ért. járdék 100.70. 11.30. Osztrák koronajárdék 101.15. 1864-iki sorsjegye 247. —. Osztrák hitelrészvény 689.50. Unionbank 588.50. Osztrák Länderbank 411.50. Osztrák-magyar államvasut 693. —. Elhavölgyi vasut 451. —. Alpei bányarészvény 392. —. 20 frank. arany 49.09. —. Londoni váltóár 239.55 Bécsi Iramway Lít B. —. Bécsi Iramway Lít A. —. Lipót köhő 312. —. Az irányzat igen csendes.

Bécs, március 26. (A Budapesti Napló tudósításának közlésével.) A délutáni magánforgalomban a sziatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 689.50. Magyar hitelrészvény 751.50. Angol-Osztrák bank 274. —. Bécsi bankgyűléslet 437. —. Union bank 539. —. Länderbank 412. —. Osztrák-magyar államvasut részvény 692.75. Déli vasut 46.50. Elhavölgyi vasut 451. —. Rizaknyagut vasut részvény —. Dohányrészvény 350.50. Eszmannyati vasut 426. —. Alpei bányarészvény 392. —. Májusi járdék 100.70. Magyar korona járdék 99.45. Lörök sorsjegye 120.50. Német birodalmi márcia 117.13—117.15. Napoleon'or 19.08.

Külföldi értéktöze.

Berlin, március 26. (Lásd a tudósítást.) A törzse ma utolsó rendezése foglalkozott. Utolsó-pénz 43/8—44/0-ig. A forgalom sulyonta a spanyol járdékot volt, amely tegnap 91.40-ért zárult, és ma a minisztervárság hírére lement 88.50-re. Egyébként csendes volt az üzlet. Bankokban nem volt forgalom. Bányá- és szénértekek viszonylag ártartók. Belvárosi járdékok csendesek, törökök gyengébbek, oroszok tartótfák magukat. A második órában nem változott a hangulat. Magánkamattal 3%.

Berlin, március 26. (Zárít.) 4 2/3%-os papírjárdék —. 4%-os osztrák aranyjárdék —. Elhavölgyi vasut —. Magyar koronajárdék 100.10. Osztrák-magyar államvasut 148.90. Kassa-oderberg vasut —. Bécsi váltóár 35.30. Magyar vasuti beruházási kölcsön —. Alpei bányarészvény —. Disconto-Commandit 195. —. Általános váll. részvény —. Gelsenkirchen 180.75. Laura-köhő 221.75. 4 2/3%-os esztjárdék —. 4%-os magyar államvasut 102.30. Osztrák hitelrészvény 217.50. Déli vasut 14.25. Károly-Lajos vasut —. Orosz bankjegyek 218.25. 4%-os új orosz köhő —. Török dohányrészvény —. Osztrák járdék 103.50. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 169.70. Harpen 160.60. Az irányzat csendes.

Berlin, március 26. (A Budapesti Napló tudósításának távirata.) Esti forgalom: 4%-os magyar aranyjárdék 102.30. Magyar koronajárdék 100.10. Osztrák hitelrészvény 217.40. Osztrák-magyar államvasut 148.90. Déli vasut 14.25. Eszaknyagut vasut —. Elhavölgyi vasut —. Orosz bankjegyek középsz 216.25. Buschtchradri —. Orosz bankjegyek —. (Utolsó.) Lombard —.

Páris, március 26. (Zárít.) Osztrák-magyar államvasut —. 4%-os osztrák aranyjárdék 104.85. Osztrák Länderbank —. 3%-os francia járdék 98.95. Ottomanbank 607. —. 3 1/2%-os francia járdék —. Alpei bányarészvény —. Déli vasut 83. —. 4%-os magyar aranyjárdék 103.75. Páris: bankrészvény 1102. Olasz járdék 102.50. Francia törleszt. járdék —. Osztrák földt. herm. részvény 132.5. Lörök dohányrészvény 377. —. Az irányzat javult.

Frankfurt, március 26. (Zárít.) 4 2/3%-os papírjárdék 101.10. 4%-os osztrák aranyjárdék 103.90. Magyar koronajárdék —. Osztrák-magyar bank 115.35. Déli vasut 14.25. Elhavölgyi vasut —. Londoni váltóár 240.90. Bécsi bankgyűléslet 126. —. Vilamos részvény 119. —. 3%-os magyar aranykölcön 99.50. 4 2/3%-os esztjárdék 101.10. 4%-os magyar aranyjárdék 102.30. Osztrák hitelrészvény 217.50. Osztrák-magyar államvasut 148.60. Eszaknyagut vasut —. Bécsi váltóár 853.83. Páris: váltóár 484.25. Union bank —. Alpei bányarészvény —. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, március 26. (A Budapesti Napló tudósításának távirata.) Ariviomok január. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 217.75. Német bank —. Disconto 195. —. Berini kereskedelmi bank —. Gelsenkirchen 180.80. Harpen 180.10. Laura-köhő —. Olasz járdék —. Az irányzat csendes.

Hamburg, március 26. (Zárít.) 4 2/3%-os esztjárdék 101. —. 1890. sorsjegye 154.50. Déli vasut 14.40. 4%-os osztrák aranyjárdék 103.70. Osztrák hitelrészvény 217.40. Osztrák-magyar államvasut 148.75. Olasz járdék 103.70. 4%-os magyar aranyjárdék 102.50. Az irányzat csendes.

Budapest-köbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Március 26. A sertésüzlet irányzata: tartott. A) Hízó sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Orosz nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli sulyban) 128—130 fillérig. Orosz közép (páronkint 300—340 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) 139—140 fillérig. Fialat közép (páronkint 251—320 kilogramm terjedő sulyban) 138—139 fillérig. Fialat könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogramm felüli sulyban) — fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogramm sulyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) — fillérig. Közép (páronkint 250—320 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 280 kilogramm felüli sulyban) 135 — 137 fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogramm terjedő sulyban) 134 — 135 fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) 132—134 fillérig.

Sertésüzlet szám 1903. március 24. napján volt közzét 28 314 darab. — 1903. március 25. napján felhajtott 2149 darab. — 1903. március 25. napján eszállított 680 darab, 1903. március hó 26. napjára maradt közzétben 29.813 darab.

Napirend.

Naplór. Péntek, március 27. — Római-katolikus: Rupert. — Protestáns: Rupert. — Görög-orosz: (március 14.) Benedek. — Zsidó: Adár 28. — Nap kél: 5 óra 33 perckor. — Nyugszik: 6 óra 6 perckor. — Hold kél: 4 óra 41 perckor reggel. — Nyugszik: 4 óra 33 perckor délután. A kereskedelmi miniszter jogad délután 4 órától 5 óráig. Az osztálygyárjárték huszása délelőtt 9 órakor. (l. nap.) Nemzeti Múzeum. Régisgár. Nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Országos képtár az Akadémiában délelőtt 9—1 óráig. Technológiai sparmúzeum nyitva délelőtt 9—1 óráig. Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-út 72. sz.) nyitva délelőtt 9-óráig. Az Akadémia Goethesobája nyitva délelőtt 10—12-ig. Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1-ig.

Akadémiái könyvtár nyitva 3—7-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3—8 óráig. A kereskedelmi és iparkamara könyvtára (Szemere-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től fél 2-ig. Az aquinumi dsadatok és múzeum. Megtekinthetők egész nap. III. ker. O-Buda, Külső-Szent-Endrei-ut. Helyjerdük vasut a Palfy-téröl. A fjdovási könyvtár (Károly-kört 28.) mindennap nyitva van, köznapok délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünneppokon 9—12-ig. Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szaknyvtára, tudakozó-osztálya és keleti mintatár: V. kertől Váci-kört 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés árszámítását is eszközi) és a városligeti iparcarnokban nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetése (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-kört 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, március 26.

Hazánkban tulnyomóan derült, száraz idő uralkodik, a hőmérséklet maximuma többnyire meghaladta a 20°C-t. A depresszió délnyugati Európából Észak-Európaig terjeszkedett: a magas nyomás pedig Keleten tartózkodik. Európában az idő enyhe, Nyugaton a déli szelek élénke és a felhőzet változó. Kisebb esők előfordultak Franciaországban. Kútidás: Tulnyomóan száraz, változóan felhős és igen enyhe idő várható.

Vizállás.

	Márc. 26.	Márc. 25.	Márc. 24.	Márc. 23.
Inn	Sohárding 0.69	0.69	0.69	0.69
Duna	Passau 1.01	1.08	1.08	1.08
	Lina 1.11	1.16	1.16	1.16
	Bécs 1.58	1.56	1.56	1.56
	Pozsony 1.12	1.16	1.16	1.16
	Komárom 2.22	2.26	2.26	2.26
	Budapest 1.67	1.56	1.56	1.56
	Békéscsaba 1.69	1.49	1.49	1.49
	Mohács 1.86	1.82	1.82	1.82
	Gombos 2.28	2.39	2.39	2.39
	Újvidék 1.93	1.86	1.86	1.86
	Pancsova 1.69	1.49	1.49	1.49
	Orsova 2.14	2.16	2.16	2.16
Morva	Magyarfalva 1.39	0.91	0.91	0.91
Vág	Zselina 1.14	0.90	0.90	0.90
	Trencsén 1.92	0.48	0.48	0.48
	Szered 1.16	0.06	0.06	0.06
Rába	Sz.-Gothárd 0.08	0.04	0.04	0.04
	Sárvár 0.17	0.04	0.04	0.04
	Győr 1.69	1.49	1.49	1.49
Dráva	Pettis 0.09	0.04	0.04	0.04
	Zákány 0.86	0.48	0.48	0.48
	Bárcs 0.12	0.04	0.04	0.04
	Fenek 1.92	0.80	0.80	0.80
Mura	M.-Szerdah. 0.40	0.04	0.04	0.04
Száva	Zigráb 0.04	0.04	0.04	0.04
	Enns 1.49	0.50	0.50	0.50
	St. Pölten 2.57	0.68	0.68	0.68
Szamos	Dele 0.45	0.09	0.09	0.09
	Szatmár 1.26	1.28	1.28	1.28
	Kraana N.-Mátyás 0.47	0.44	0.44	0.44
Latorca	Munkács 0.32	0.31	0.31	0.31
Laborca	Homonna 0.32	0.04	0.04	0.04
Ung	Ungvár 0.46	0.04	0.04	0.04
Tisza	M.-Sajgót 0.63	0.7	0.7	0.7
	Tekobáza 0.66	0.80	0.80	0.80
	V-Namány 0.87	1.86	1.86	1.86
	Tokaj 1.66	1.76	1.76	1.76
	Tisza-Füred 1.88	1.68	1.68	1.68
	Szolnok 1.49	1.49	1.49	1.49
	Ceangrad 1.16	1.07	1.07	1.07
	Szeged 1.87	1.44	1.44	1.44
	Török-Bécs 1.91	0.87	0.87	0.87
	Titel 2.02	1.39	1.39	1.39
Ónoda	Báta 0.44	0.49	0.49	0.49
	Szeged 1.87	1.44	1.44	1.44
Bodrog	Zemplén 2.30	3.30	3.30	3.30
Sajo	Zalca 1.66	0.4	0.4	0.4
Hornád	H.-Németi 0.84	0.04	0.04	0.04
Békés	Margit 0.16	0.04	0.04	0.04
Berehly	H.-Ujfalu 0.06	0.06	0.06	0.06
Körös	Causa 0.04	0.04	0.04	0.04
	N.-Várad 0.13	0.16	0.16	0.16
	Belany 0.37	0.04	0.04	0.04
	Tenke 0.14	0.06	0.06	0.06
	Gurahon 0.39	0.04	0.04	0.04
	Borojenó 0.12	0.30	0.30	0.30
	Békés 0.16	0.04	0.04	0.04
	Gyoma 0.16	1.10	1.10	1.10
Maros	Gy.-Fehérvár 0.34	0.04	0.04	0.04
	Branyicska 0.63	0.06	0.06	0.06
	Soborsán 0.35	0.04	0.04	0.04
	Arad 0.86	0.50	0.50	0.50
	Mákó 0.16	0.38	0.38	0.38
	K.-Kostály 0.82	0.84	0.84	0.84
Sécs	Kisvár 0.86	0.38	0.38	0.38
	Temesvár 0.42	0.04	0.04	0.04
	Beckerek 1.86	0.06	0.06	0.06

Biztos gyógyulást keresőknek
kik bármily
nemi beleségben szenvednek
mint húgycső és hólyagbajok, húgycsőszűkítések, vizelet savarok, éjeli magömlések, sebek és bujakorok bántalmak (gypnitis) az onferozés utóbagyainként fellépő idegbagyok, korai férfieregységvesítés, bármily bőrkérbések stb. nékndi fertőzések, mely bakt. alaposa, gypere és gyökerees gyógyítására, aszigoran tudománynos és lelkiismeretes gyogymódiánál fogva legjobban alkaljuk

Dr. Garai Antal
v. os. és kir. osztály főorvos országos hírdő és legregibb 30 éve fennálló rendelés-intézet
Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.,
Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült húgycső és hólyagbajok vizsgálata villamos húgycsőtükrök segítségével. Vidékiek levelekre kimerítő választ és szakaszról tanácsot nyernek, gyógyszeréről gondoskodva tesz. Titoktartás biztosítva.

Nőknek külön vöréterm.

Röptében világ körül
Diszes kiállítás, értékes ajándékmű. Egyesíti a szépet a hasznossal.
Kétszázötvenhat remek képben bemutatja a világ szépségeit.
A képek magyaros szövegét írta:
TIMÁR SZANISZLÓ.
Ára díszalbumkötésben 20 kor.

Megrendelhető a
LAMPEL RÓBERT-FÉLE
WODIANER F. ÉS FIAI
cs. és kir. udv. könyvkereskedésben
Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. sz.

FERFIK ÉS NŐKNEK
egymakacsabb hevény és idült folyásoknál befeleskedésre nélkül a legbiztosabb gyogyszernek a
„Sanid labdacsook“
bizonyított. Egy doboz 100 labdász tartalommal és pontos használati utasítással 6 korona. Vidékre utazást mellett diszkretn kúld a
„Magyar Király“ gyogyszertár
Budapest, V. ker. Marokkó-utca 3/a sz. (Értesítet ter sarok).

A 18235. számú „Pénzjedobás által nyitandó zár tetszőleges automaták számára“ című, 1899. október 24-vel kelt magy. szabadalomra vevők vagy engedményesek kerestetnek.
Szives ajánlatok „W. A. 1826“ alatt továbbítás véget Messe Rudolphez Bécs I., Sellerstátte 2. intéződnél.

Tüzmentes pénzszekrényeket, kassettákat,
villamos vészjelző pénzszekrényeket, páncélszekrényeket és másolópékek legjobb kivitelben és legolcsóbban szállít
HESKY TESTVÉREK
cs. és kir. szabad. hazai pénzszekrénygyára Budapest, VI. ker. Szabolcs-ut. 4
Erély részére főraktár **RENYIK VIKTOR** vas-nagykereskedés **Kolozsvár.**

„The Gresham“
életbiztosító-társaság Londonban
Magyarországi fiók:
Budapest, V. ker. Ferenc József-tér 5-6. társaság házában.
A társaság vagyona 1901. december 31-én — kor. 190,871,731.—
Évi bevétel biztosítások és kamatból 1901. évi december 31-én 31,565,392.—
Kifizetések, biztosítási és járdéki szerződés, valamint visszavásárlások stb. után a társaság fennállása óta (1848) — 426,999,043.—
Az 1901. évben a társaság 5556 kötvényt állított ki — 50,727,261.94 összeg értékében. — Prospektusokkal és díjtáblázatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket kiállít, továbbá ajánlatokkal, díjmentesen szolgál a magyarországi- és a kelet főlkja Budapestben, valamint ennek ügynökei a fiók minden nagyobb városában.

STANDARD életbiztosító-társaság
Edinburghban (Angolhon.)
Alapított 1825-ben.
Magyarországi fiók: Budapest, V. ker. Kossuth Lajos-n. 4.
Korona
Évi bevétel 31,500,000
Kintalnt nyereségyrészek 170,000,000
Vagy 249,300,000
Halálesetek folytán kifizetve 500,000,000

A Standard kötvényeinek nevezetesebb előnyeik:
Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad világkötvények. A kötvények érvényben tartása díjzsetések elmulasztásánál. Tökésítés és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háborúbiztosítás népfelkelők részére.
Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Péntek, 1903. március hó 27-én.

A troubadour.

Opera 4 felvonásban. Zenéjét szerzte Verdi.

Szómlólyok:

Luna gróf	Takáts	Ines	Palócyne
Leonora	Vasquezó	Ruiz	Gábor
Arcuena	Szörényi	Hirnök	Juhász
Manrico	Prevost	Egy cigány	Szemero
Eernando	Szendrói		

Utána:

She.

Mader Raoul, Kémény Jeno és Beer József fantasztikus balletjéből a IX. kép.

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. március hó 27-én.

Simonyi öbester.

Történelmi vígjáték 3 felvonásban. Irtá Martos Ferenc.

Személyek:

Báró Simonyi	Császár	Majthényi	Mihályfi
Des Tournelles	Márkus	Luzsénszky	Nádai B.
Desmarenes	Lánczy	Apagy	Paulay
Juliette	Liget	Zelenay	Horváth
Dóry	Gál	Krupszky	Molnár
Aczel	Mészáros	Gyuri	Rózsahegy

Kezdeté 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. március hó 27-én.

Mici hercegnő.

Böhözát 5 felvonásban. Irtá Feydeau Georges.

Fordította Heltai Jeno.

Személyek:

Szergiusz	Tanny	Arnold	Góth
Pecsenyev	Hegedüs	Mocsapov	Balassa
Chandel	Tapolezai	Chopinot	Bárdi
Szlovicsin	Fenyvesi	Kirschbaum	Gyöző
Ingazató	Szerényi	A hercegnő	Varsányi
Chauvel	Vendrey	Sabino	Nógrádi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. március hó 27-én.

Bob herceg.

Regényes nagy operett 3 felvonásban. Irták Martos Ferenc és Bakonyi Károly. Zenéjét szerz. Huszka J.

Személyek:

A királynő	Balász	Táncmester	Ujvári
György, fia	Fedák Sári	Tom bátya	Szerdahelyi
Lancaster	Harmath	Annie, lány	Ledofszky
Pompinous	Pázmán	Plumpudding	Nyárai
Honmester	KovácsM.	Gipsy	Szabó
	Solymosi	Pickvick	Parányi

Kezdeté 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. március hó 27-én.

Raqin Teréz.

Dráma 4 felvonásban. Irtá: Zola Emil. Fordította: Rajna Ferenc.

Személyek:

Laurent	Hídveghy	Raqinné	Angyal
Camille	Rátkai	Raqin Teréz	Maróthy
Grivet	Faragó	Susanno	Kornai
Michaud	Szilágyi		

Kezdeté 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. március hó 27-én.

A fehér cár birodalma.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

FOVÁRSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató
Nagymező-utca 17.
Ma és mindennap

INDRA

Lilnke Pál nagy kiállításos operettje
Máriót közelemből, továbbá

Monna Vanna paródia
a Tarka Szinpadon és a kiltető
varieté-műsor.

Az előadás 8 óraker kezdődik.
Nappali pánktár d. e. 10-1 és d. u. 3-6-ig.
A télkerben reggel 5 óráig Vörösmarty Enek cigányzenekara
hangversenyez.

Szeplő, himlőhely, sör, májfolt-
fakadók, személyes, orvosság
és minden egyéb arisztokratá-
láság ellen legjobbnak bi-
zonyult a már 52 év óta
dicsőremléttel ismert
a törvény
követelményei-
nek megfelelő

VUKOVÁRI

arc-
tisztító

konocs és szappan.
Nagy tégely kor. 1.80. kisb. kor. 1.-
Szappan 1 kerón.

Főraktár: Török József gyógyszerár.
Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 26. szám.

Jótekönyeülvő tárgysorsjáték!
A szatmári gör. kath. egyház új
templom építésének javára rendező

tárgysorsjáték
ez év június 9-én

minden körülmények között megtartatik.

Főnyeremény: **10.000 korona**
értékű ékszersoport.

Azonkívül számos és igen értékes mellék-
nyeremények is vannak.

Sorsjegyek még mindig kaphatók Szatmáron a gör.
kath. egyháznál (Sorsjegyek kezelője), azonkívül Budape-
sten, **Garay Anatólia** virágüzletében, Kerespet-
ut 90. sz. (Oldalon kívül) mellett. Nemkülönb-
ben az egész országban a mezőgazdasági bankoknál.

Huzás 1903. június hó 9-én.

Kitűnő balatonmelléki
asztali bort

ajánl:

Szimon István V., Váci-körut 12.
Fiók üzletok:

V., Váci-körut 60. és VI., Teréz-körut 35.
1 liter vételénél 45 krajcár. — 10 liter vételénél 4 forint. Az
üvegek 10 krajcárjával számíthatnak és ugyanezen áron vétel-
nek vissza. Hamisításban tízszázévesztet kezeségek vállalok.

Most jelent meg az ATHENAEUM irod.
és nyomdai r.-t. kiadásán,
BUDAPEST, VII.,
Kerespeti-út 54 és úgy ott, valamint minden könyv-
kereskedésben megszerezhető:

Közigazgatási
Törvénytar

DÁRDAY SÁNDOR
általánosan elterjedt, nélkülözhetlen
..... munkájának

III. pótkötete Uj folyam
1903.

Ezen most jelent meg az előbbi 10 kötet ki-
egészítését szolgáló tartalmazza mindazokat a fontos-
sabb törvényeket és rendeleteket, melyek az előbbi
kötetek megjelenése óta a közigazgatás terén ki-
bocsájtattak. Az új pótkötet tartalmából felsorol-
juk a következőket:

ELSŐ RÉSZ.
Közjog. — Szervezet.

A közigazgatási eljárás egy-
szeresítéséről. — Végrehajtási
utastás hozzá. — Vármegyei
ügyviteli szabályzat. — Já-
rási ügyvitel. — Ügyviteli
szabályzat községi és körjegy-
zők részére. — Gyámügyi ügy-
viteli szabályzat árváseknek
részére. — Gyámügyi ügy-
viteli szabályzat a köze-
gek és járásek részére. —
Utastás a kézbesítési eljárás
tárgyában. — A vármegyei
penztári és számvénysegének
ellátásáról. — Utastás a vár-
megyei gyámpénztáraknak a
kiv. állampénztárakban (adó-
hivatalokban) való kezeléséről,
az árvapénztárak gyámügyviteli-
társulól és a gyámügyi ügy-
viteléről. — Utastás a m. kir.
pénzürgazgatóságok mellé
rendelt számvényseg, illető-
leg számvényseg Kirendelés-
gek által ellátandó vármegyei
központi számvényi szolgálat
tárgyában.

MÁSODIK RÉSZ.
Népköztetés.

Utastás az állami ellen nép-
költési gondnokságok szerve-
zéséről és működéséről. —
Utastás a községi iskola-
selekt, valamint a községi
ellen népköltés tanfolyam, illetve
jelmű-tanítói részére. —
A gazdasági ismételő-iskola
szervezéséről és tartásáról. —
A gazdasági ismételő fut-
és lenyikola tanítási terve.

HARMADIK RÉSZ.
Rendészet.

A kivándorlásról. (1903. évi
törvény-cikk.) — Az útvel-
ügyről. (1903. évi törv.-czikk.)

Közegészségügy.

A közegészség szoruló 7 éven
felül gyermekek gondozásá-
ról. (1903. évi XXI. t.-czikk.)

Iparügy.

(Keresk. min. rend.) A fény-
kértészetnek és vele rokon fog-
lalkozásoknak műipari termé-
szete tárgyában. — A megren-
delések gyűjtésére vonatkozó
törvény nemely rendelkezési-
nek módosításáról. — Utastás
az iparügyvitel és kazánvis-
gálat tárgyában. — Az ipari
munkának vasárnapi szünetel-
teséről.

NEGYEDIK RÉSZ.
Gazdasági törvények

A bíróságok és gazdasági köz-
ponti jogviszony szabályozás-
áról. (1903. évi XXVI. t.-czikk.)
— Az erdőmunkásokról.
(1903. évi XXVIII. t.-czikk.) —
A dohánytermékek és a dohány-
kereskedés közötti jogviszonyok
szabályozásáról. (1903. évi
t.-czikk.) — A gazdasági munká-
sok és családsegélyeztetéséről.
(1903. évi XXIX. t.-czikk.) —
Utastás a gazdasági munkás-
ok és családsegélyeztetéséről
1903. évi LXI. t.-cz., valamint az
ezen törvény kiegészítéséről
szóló 1903. évi XLIV. t.-cz. vég-
rehajtása tárgyában.

Mint ebből a tartalomból láthatjuk, a közigazgatási,
pótlások és újítások folytán a **Közigazgatási törvénytar-**
tár ezen legújabb pótkötete nélkülözhetetlenné
vált mindenkinek, kinek az előbbi kötetek megvannak.

Ára díszes és tartós vászonkötésben 12 korona.

Az általunk készített

Diesel-HŐ-ERŐGÉPEK

féle szab.

elsőrangú erő-gépek. Összehasonlíthatatlanul csekély mennyi-
ségű tüzelő-anyagot (nyers kőolajat) fogyasztanak. elannvira, hogy a
tényleges lóerő óránként csak 2-3 fillérbe kerül. A Diesel-gépek
A nyersolaj tökéletesen és füst nélkül ég el. A Diesel-gépek
mindenkor föltétlenül üzemre készek, rendkívül pontosan, az ellent-
állással arányosan szabályoznak, a miért is
vilamos világítási telepek és váltakozó terheléssel járó üzemek
részére különösen alkalmasak. Részletes fölvilágosítással, képes leírással,
költségvetéssel szivesen szolgálunk.

Fegyver- és gépgyár részvénytársaság, Budapest.

MAGYARON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGISŐB IRMÉVŰ ÓRÁZSLETE.

Alapítva 1847.

J. Strausweller János
Szegeden. Ca. és kir. kizárólagosan
szab. chronometer- és műóra, föltalálón
a remontoir ingorák-
stb. st.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLASSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközölhetnek.

Szabadalom értékesítés.

A 18239. számú és
„Eljárás és berendezés az anyagok praesor-
mákba való befőtésére”
névű magyar szabadalom tulajdonosa **Wernicke Pál** keres-
kedő **Effenburgban**, szabadalmának értékesítését céljából ma-
gyar gyárosokkal összeköttetés kora, illetve gyártási engedé-
lyeket adni óhajt. Felvilágosítással szorgol a

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat
Pástor cég
Budapest, VII., Erzsébet-körut 17. Telefon 24-20.

Magy. ktr. államvasutak budapest-jobbparti üzlet-
vezetősége. 8097. szhoz III.

Pályázati hirdetés.

A magyar királyi államvasutak Budapest—Kelen-
föld állomásán levő pályavendégő bérletére 1903.
évi szeptember hó 15-től számítandó 5 (öt) évi idő-
tartamra azaz 1908. évi szeptember hó 14-ig leendő
bérbeadás iránt ezenen nyilvános ajánlati tárgyalást
hirdetünk.

Az 1 korona bérlettel és „Ajánlat a magy. kir.
államvasutak Budapest—Kelenföld állomásán levő
vendégő üzletnek bérbevétele a 8097. számhoz”
felirattal ellátott, borítékba zárt és lepecsételt, nem-
különböztetéses a keltő okmányokkal (erkölcsi, továbbá
vendégősi szakismeretét igazoló bizonyítvány és
honossági igazolvány stb.) felsorolt ajánlatok 1903.
évi április hó 25-ének déli 12 órájig a magy. kir.
államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetőség tit-
kári hivatalához (Budapest, Külső kerespet-ut 8 ház)
posta útján tétvényen mellett nyújtandó be.

Bánatpénz fejében pedig 600, azaz hatszáz korona
készpénzben, vagy állami lotóre alkalmas értéka-
pirokban nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál
1903. április 24-én déli 12 óráig letenni.

Értékpapírok a budapesti, illetőleg a bécsi tőzsdén
legutóbb jegyzett, tizennyeg napnál nem régebbi ár-
folyamszerinti értékben, de legfeljebb csak név-
térben fognak számítani. Takarékbetétkönyv bánat-
pénzében el nem fogadatik.

A vendégő bérletére vonatkozó feltételek ezen
üzletvezetőség forgalmi- és kereskedelmi-osztályában
(Budapest, külső kerespet-ut 8 ház, I. om. 33. ajtó)
vagy a budapest-jobbparti (keleti pályaudvar) győri
és szabadalmi forgalmi főnökségénél a hivatalos órák
alatt megtekinthetők, miért is ajánlattevőkről felté-
teleztetik, hogy a feltételeket ismerik és azokat
magukra nézve kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő, vagy a kizűtött határidőn túl
érkezett ajánlatok ügyelembé vétetni nem fognak.

A m. kir. államvasutak fenntartják maguknak a
jogot, hogy az ajánlattevők közül — tekintet nélkül
a felajánlott bérre — szabadon választassanak.

Tájékoztul megjegyezzük, hogy a vendégő laká-
súl szolgáló két szoba, konyha és mellékhelyisé-
gek fűtéséről és világításáról bérlet tartozik gondos-
kodni, míg az I. II. és III. oszt. elő- és vártérem
fűtése és világítása felszerelésben bérbeadó vasut, fele-
részben pedig bérlet által fog eszközöltetni.

Budapest, 1903. március 11-én. Az üzletvezetőség.
Utánnyomás nem díjazatik.

BUTOROK

divának, matrácok, függő-
ámpák, ingázók, leg-
jutányosabb árban

részletfizetésre is
kaphatók

Náthán Ignácnál,
Budapest, VII., Erzsébet-
körut 23.

Nagy
Magyarország

A magyar történelm
jövő szándék

Ára I kor. 60 fillér.

A magyar imperializmus
tudományos kifejtése.
Személyes történelmi-
cselelt, politikai tanul-
mány

FŐBB FEJEZETEI:

Magyarország régi lakóinak
története és a törvényből
levezetett igazságok.
Az előadott történelmi tények
okai.

A megállapított okok hatása
a jövőben. A hódítás kény-
szere.

A hódító politika akadályai
és feltételei.

Miként segíthet elő a ter-
mészetes fejlődés.

LAPSZEMLE:

Láthatatlan egyezségről, kere-
setenb, biggázásról beszé-
vükben nagy, igaz, vér-
forraló dolgokról beszélni.

Hűlések vagynak Hoitsy
Pálnak a közeget, mert
reményeinkben megértsi,
munkánkra megozó, meg-
acétozó bennünket.

Budapesti Hír-lap.

Vajha olvassuk el sokan,
nagyon sokan ezt az érde-
kes, okos, lelkesítő, bájos
könyvet. Ére szívk magunkba
ant a realitást, amelyet
és a tudós elme egy-
ezrevel más szemléletből
kiváltott. Szeretettel és hódol-
tattal üdvözlünk a könyv
szerzőjét. **Budapesti Napló.**

Hoitsy könyve a magyar faj
törvényei számára az
írny megjelölése, tartalom-
mal való ellátása — jóvendő
időkre. **Magyarorszá.**

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Szombat	Tannhäuser	Annuska	Mici hercegnő	Bob herceg	Niniss
d. n. Vasárnap este		Kamélias hölgy	Kéz kezét mos	Igmándi kispap	Niniss
	Don Juan	A oigány	Mici hercegnő	Bob herceg	A bajusz

Megrendelhető minden könyveskereskedésben.
Kiadta Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedése Budapest, Andrássy-ut 21.

